

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 13 • LETO: XXIX

JESENICE, DNE 3. APRILA 1980

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484 in 726. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

V TREH LETIH SMO DOSEGLI POMEMBNE REZULTATE PRI URESNIČEVANJU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

Zadnja seja zvezne komisije za spremljanje uresničevanja zakona o združenem delu je bila v celoti posvečena analizi uresničevanja zakona o združenem delu v obdobju od njegovega sprejetja do danes. V obširni analizi so udeleženci seje poudarili, da smo dosegli v tem obdobju pomembne uspehe pri uresničevanju tega zakona, hkrati pa pokazali tudi na probleme, težave in bodoče usmeritve pri nadaljnjem uresničevanju te pomembne naloge.

Iz omenjene analize prinašamo v nadaljevanju posamezne najzanimivejše ugotovitve komisije, ki zadevajo tako samoupravno organiziranje združenega dela, družbenoekonomske odnose delavcev v združenem delu ter uresničevanje samoupravljanja delavcev v združenem delu.

Nesporno je, da uveljavljanje zakona o združenem delu hkrati pomeni tako uresničevanje ustave SFRJ in kongresnih sklepov zveze komunistov ter zveze sindikatov, ki zadevajo preobrazbo družbenoekonomskih odnosov oziroma uresničitev dohodkovnih odnosov v združenem delu.

Eden izmed najpomembnejših rezultatov, ki smo jih v tem času dosegli pri uresničevanju zakona o združenem delu, je krepitev zavesti delovnih ljudi, da je od uresničevanja novih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov odvisno uresničevanje vladajočega položaja delavca v združenem delu in v družbi v celoti. Ta zavest postaja vse bolj go-

nilna sila pri spreminjanju družbenoekonomskih odnosov.

Seveda pri tem ne smemo pozabiti, da v vseh organizacijah združenega dela še niso prešli z upravljanja v

imeni delavcev na upravljanje delavcev samih z delovnimi sredstvi in pogoji gospodarjenja in odločanja o rezultatih dela.

Hitrejše napredovanje k temu cilju bo v prihodnjem obdobju odvisno predvsem od dograditve sistema samoupravnega združenega dela, s sprejemom drugih sistemskih zakonov, njihove uporabe v praksi in večje uporabe pozitivnih izkušenj samoupravne prakse in celovitega

(Nadaljevanje na 7. strani)

REFERENDUM ZA SPREMEMBO SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽITVI IN VOLITVE SAMOUPRAVNIH ORGANOV SOZD SŽ

V ponedeljek, 31. marca, smo na referendumu in na volitvah ponovno manifestirali našo samoupravljaljsko zavest. Na volišča smo pristopili v polnem številu, kar dokazuje visok procent skupne udeležbe — 84,2 % in je za 0,5 % boljši kot na zadnjem referendumu v decembru minulega leta.

Še boljše pa smo se odrezali pri samem glasovanju. Za spremembo samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo je glasovalo 4826 delavcev ali 73,8 % vseh delavcev Železarne, vpisanih v imenik. To je kar za 11,7 % boljše, kot pa smo glasovali za statut SOZD Slovenske železarne v decembru minulega leta. Največ

glasov za spremembe so oddali delavci TOZD. Vratni podboji (87,5 %), najmanj pa delavci TOZD Profilarna (66,4 %). Podoben rezultat smo dosegli na volitvah delegatov v samoupravne organe SOZD Slovenske železarne. Delegati so dobili po temeljnih organizacijah povprečno 210 glasov ali 73,7 % mož-

(Nadaljevanje na 2. strani)

DEJAVNOST OBČINSKEGA DRUŽBENEGA PRAVOBRANILCA SAMOUPRAVLJANJA V LANSKEM LETU

Pred nami je poročilo družbenega pravobranilca samoupravljanja občine Jesenice Albina Kobentarja, ki v mnogočem kaže na zmožnost gledanje posameznih delavcev pa tudi nekaterih organov in organizacij na njegovo vlogo pri varstvu samoupravnih pravic in družbenega premoženja in na to, da nekateri ne vedo, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja le eden od mnogih institutov s to nalogo in odgovornostjo. Kaj nam odkriva njegovo poročilo za leto 1979?

V delovanju občinskega družbenega pravobranilca samoupravljanja v primerjavi z letom 1978 ni bilo posebnih sprememb. V obravnavo mu je bilo predloženih 252 zadev ali 89 več kot leto poprej. Vendar pa je

bilo med predloženimi zadevami le 120 takih, pri katerih je uporabil ukrepe in pravna sredstva, v drugih zadevah pa ukrepi niso bili potrebni in je dal le potrebna pojasnila, odgo-

(Nadaljevanje na 3. strani)

PROIZVODNJA SLOVENSКИH ŽELEZARN V FEBRUARJU

Že pri poročanju o doseženih proizvodnih rezultatih v januarju sem omenil, da podatki za letošnji gospodarski načrt še niso dokončni. V delovnih organizacijah SOZD Slovenske železarne je še v teku razprava o spremembah prvotnih predvidevanj in nimamo zbranih vseh podatkov. Prihodnji mesec bo že lažje, saj je predvideno, da bo delavski svet SOZD Slovenske železarne potrdil rebalans letnega gospodarskega načrta že v prvi polovici aprila.

Podatki za februar so komaj primerljivi za izvajanje letnega načrta, saj delovne organizacije pri poročanju uporabljajo že precej drugačne podatke, kot so jih za januar. Čez nekaj dni bo za nami že prvo četlet-

je in takrat bomo lažje primerjali uspešnost dela glede na planske obveze. Kljub temu pa pogledimo, kako smo delali v drugem mesecu letoš-

(Nadaljevanje na 2. strani)

NASTAJANJE IN OBLIKOVANJE SAMOUPRAVNIH SPLOŠNIH AKTOV

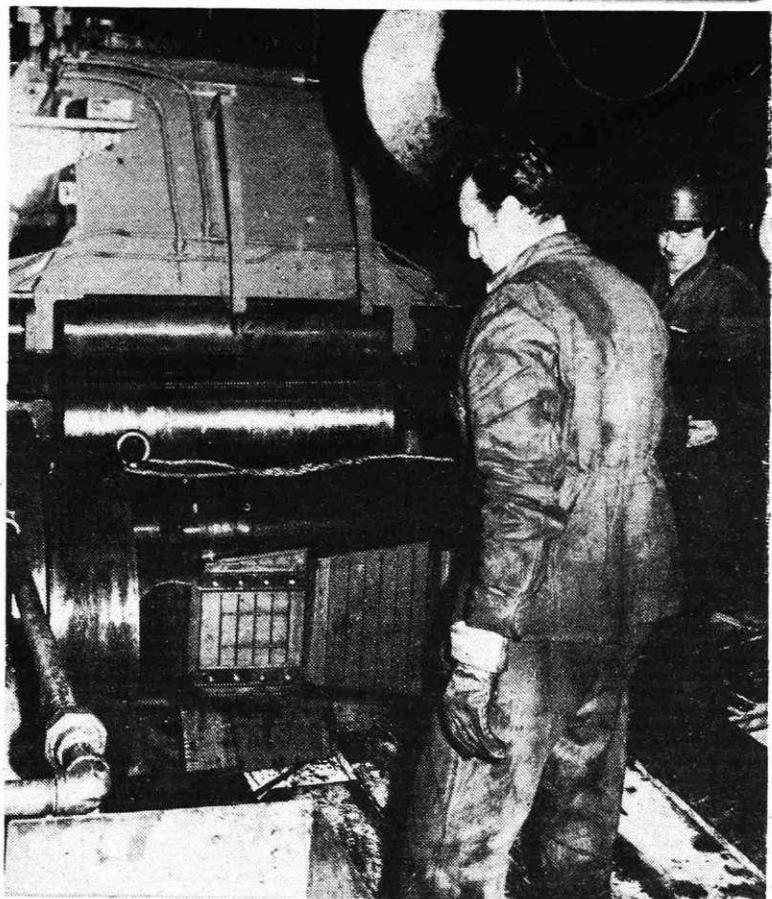
S samoupravnimi splošnimi akti so z zakonom o združenem delu mišljeni družbeni dogovori in samoupravni sporazumi, ki na splošno urejajo samoupravne odnose in drugi splošni akti organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti.

Z drugimi samoupravnimi splošnimi akti pa so mišljeni tisti, s katerimi se na splošen način urejajo družbenoekonomski in drugi samoupravni odnosi med delavci oziroma drugimi delovnimi ljudmi v organi-

zacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, ureja način uresničevanja pravic, obveznosti in odgovor-

(Nadaljevanje na 8. strani)

110
LET ŽELEZARSTVA
30
LET DELAVSKEGA
SAMOUPRAVLJANJA

Sodelavca vzdrževalca pri popravilu Sendzimer ogrodja (IK)

ZAKAJ PODVAJANJE NEKATERIH SAMOUPRAVNIH VARSTVENIH FUNKCIJ

V deseti številki Železarja so bila v povzetku in z nekaterimi komentarji objavljena stališča in naloge sindikatov pri uveljavljanju samoupravne delavske kontrole, ki jih je sprejel republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in so bila objavljena v Sindikalnem poročevalcu, prilogi Delavske enotnosti 8. marca. V gradivu sindikata in v povzetku so bila poudarjena nekatera odstopanja tako glede oblik kot vsebine delovanja samoupravne delavske kontrole in med drugim tudi, da se naloge organa samoupravne delavske kontrole v veliki meri podvajajo z delom, ki ga opravljajo samoupravni organi, delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi in vsi delavci v okviru svojih pravic, obveznosti in odgovornosti. Ob tem je bilo z nekaterimi primeri prikazano, da je to prisotno v naši železarni.

Teden dni za tem pa smo v enajsti številki Železarja brali informacijo o peti seji odbora samoupravne delavske kontrole Železarne, ki je obravnaval poslovno poročilo za leto 1979 in rebalans plana za leto 1980. Ta obravnava je bila v bistvu popolna formalnost, kajti pred sejo odbora so o tem razpravljali delavci in delavski sveti v TOZD in delovnih skupnostih ter delavski svet delovne organizacije Železarne, torej trije nivoji, ki so po zakonu o združenem delu upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo. Seveda bi bila razprava v odboru samoupravne delavske kontrole Železarne utemeljena, če bi v predhodnih razpravah kjerkoli ugotovili nespoštovanje ali kršitev samoupravnih pravic delavcev, tako pa je bila razprava popoln formalizem in podvajanje dela.

Ob tej priliki se ne bi podrobno spuščali v funkcijo in širino delovanja samoupravne delavske kontrole, ki je zakonsko utemeljena, o tem so bili tudi številni seminarji, izredno veliko pa je bilo tudi že napisanega, vključno z našim Železarjem. V tem trenutku nas bolj zanima, kakšni so bili učinki vseh teh prizadevanj. Po praksi sodeč minimalni, kar kaže na to, da nekateri še vedno mislijo, da samoupravljanje lahko razvijamo brez znanja in poznavanja stvari. Znanje pa je predpogoj tako za informiranost, kakor tudi za kvalitetno samoupravljanje oziroma odločanje. To pa nemalokrat preveč podcenjujemo, tudi med najbolj odgovornimi subjekti za razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Obravnavani primer tudi kaže, da so pri delovanju samoupravne delavske kontrole v TOZD premalo angažirane družbenopolitične organizacije, še posebej sindikat, ki bi morale večkrat razpravljati o problematiki in vsebini delovanja samoupravne delavske kontrole in ji nuditi tudi politično oporo pri delu.

MERSKE ENOTE IN MERILA

Društvo za procesno-merilno tehniko Slovenije je pod pokroviteljstvom Univerze v Mariboru in medobčinske gospodarske zbornice Maribor 17. in 18. marca organiziralo seminar o merskih enotah in merilih. Udeležili so se ga predstavniki gospodarstva in družbenih dejavnosti iz vse Slovenije, med drugimi tudi iz naše železarne, in sicer sodelavci iz RTA, energetskega gospodarstva in elektro energije

Seminar naj bi s konkretnimi predlogi za ukrepanje dal odgovore na številne probleme, s katerimi se srečujejo naši strokovnjaki pri izvajanju določil o merskih enotah in merilih.

Danes veljavni jugoslovanski zakon o merskih enotah in merilih je začel veljati s prvim julijem leta 1976 po objavi v Uradnem listu SFRJ št. 341, aprila 1976. V prehodnem obdobju uveljavljanja zakona, ki poteka 31. decembra 1980, smo se na spremembe le slabo pripravili. Ne

glede na gospodarske težave, ki jih spremembe lahko prinesejo nepravilnim, menimo, da je zakon potrebno dosledno izvajati, saj je to pogoj za urejenost in nadaljnji strokovni in organizacijski razvoj področja merilne tehnike, katerega družbeni in gospodarski pomen se kaže prav sedaj ob uveljavljanju dolgoročnih stabilizacijskih prizadevanj.

Eden od zaključkov je bil, da bo seminar uspel le, če se bo delo na

(Nadaljevanje na 10. strani)

USPEŠNO OPRAVLJEN REMONT VALJAVSKEGA OGRODJA ZRM

V dneh od 24. do 28. marca je bil uspešno izvršen planirani letni remont valjavskega stroja ZRM v TOZD Hladna valjarna Bela.

Dela so pričeli v ponedeljek, 24. marca, ob 22. uri in jih predčasno zaključili 28. marca ob 14. uri in s tem prihranili 28 dragocenih ur za uresničevanje mesečnega plana proizvodnje. Valjavsko ogrodje po remontu normalno obratuje in se niso pokazale nobene dodatne okvare.

Na remontu so sodelovali delavci TOZD Vzdrževanje, TOZD Remontne delavnice, TOZD Strojne delavnice, TOZD Transport, EM Maribor, Pleskarji Kovinarja in TOZD Gradbinec.

Dela so potekala še v nekoliko večjem obsegu kot na prvem letnem remontu v letu 1979. Vodstvo TOZD Hladna valjarna Bela ocenjuje, da so sodelavci z veliko zavzetostjo izvajali vsa dela in uspešno ter pred rokom zaključili remont. Tudi vodenje in kontrola opravljenih del sta bila zelo uspešna, tako s strani TOZD izvajalcev, kot s strani TOZD HV Bela.

Delavci v TOZD Hladna valjarna Bela so presegli operativni plan proizvodnje za mesec marec, k temu pa je zagotovo pripomogel tudi odlično izveden in predčasno zaključen remont.

Sodelavci in vodstvo TOZD HV Bela čestitajo sodelavcem vzdrževalnih in ostalih TOZD ter zunanjim sodelavcem, posebno pa vzdrževalcem v TOZD HV Bela za uspešno izvedbo željo, da bi s takim sodelovanjem dosegli še večje uspehe.

DELEGATKA IMA BESEDO

V TOZD Valjarna debele pločevine na Javorniku so izvolili Damjano Kavalara v delegacijo samoupravnih interesov skupnosti za vzgojo in izobraževanje. Kot metalurški tehnik združuje delo v tej temeljni organizaciji že osem let, tri leta opravlja dela in naloge vodje odpreme. Pogovorili sva se o aktivnosti delegacije, ki jo ona tudi vodi. Takole je pripovedovala:

Sistem delovanja je utečen. Iz skupščine teden do dva pred sejo prejmem gradivo, ga preberem in obdelam ter razložim naši sedemčlanski delegaciji. Sestanki so vedno sklepni, le tu in tam je kakšna opravičena odsotnost. Eden od nas — pri tem se menjamo — zastopa našo delegacijo na usklajevalni kon-

ferenci na nivoju Železarne in nato v skupščini. V skupščini naša delegacija oziroma TOZD nima izostankov.

Kako ocenjujete vpliv delegatov pri odločitvah skupščine?

Naših pripomb je malo. Kar jih je, jih oblikujemo na usklajevalni konferenci. Kar sem bila prisotna, v tej

interesni skupnosti ni bilo kakšnih skrajno razhajajočih odločitev na podlagi glasovanja, kot je bil primer zavrnitev povišane participacije v skupščini skupnosti za zdravstveno varstvo. Omenim morda le zavrnitev sofinanciranja lokalne radijske postaje, ki se nam je zdelo previsoko, pa so potem znesek znižali.

Predvidevam, da je bilo v zadnjem času v vaši skupščini največ razprav o usmerjenem izobraževanju.

Motite se. Na zadnji seji smo, na primer, posvetili največ časa težavam pri izgradnji šolskih objektov. Zaradi restriktivskih ukrepov je začasno odložena adaptacija osnovne šole Karavanski kurirji na Korški Beli, komaj smo dosegli odobritev dokončanja izgradnje jeseniške celodnevne šole.

Vzemiva, da se sodelavec, katerega sin letos zaključuje osemletko, obrne na vas s prošnjo, da mu vsaj približno označite značilnosti usmerjenega izobraževanja v jeseniški občini. Kaj bi mu znali povedati?

Pravzaprav bolj malo, ker si tudi sama niti približno ne predstavljam, kako bo na Jesenicah teorija prešla v prakso.

K standardnim vprašanjem sodi tudi, kako o svojem delovanju obveščate sodelavce v delovnih skupinah.

Damjana Kavalara

Sistematičnega obveščanja v delovnih skupinah o dejavnosti skupnosti za vzgojo in izobraževanje v naši TOZD nimamo vpeljanega in če se ne motim, tudi v drugih TOZD ni tega. Zapisnikov ne dajemo na oglasne deske. Nimam vtisa, da bi kogarkoli od sodelavcev to kaj posebno zanimalo.

Problemi na vašem delovnem mestu, splošni problemi v temeljni organizaciji?

Težko sem zaorala ledino pri opravljanju teh del in nalog. Do ženske na vodilnem mestu se pri moških še vedno pojavlja določena skepsa. Razmere so se utekle, dela sem se navadila. Zaradi sanacije delovnih prostorov smo trenutno v neredu, bo pa zato potem prijetnejše. V TOZD je najbolj občutljiva točka — kaj drugega kot fluktuacija. Nad trideset del in nalog je nezasedenih. K tem je treba prišteti še vse vrste odsotnosti, od bolezenske do neopravičenih. Vprašujete, če tudi pri mladih. Da, predvsem pri teh! Delavci iz drugih republik zaradi osebnih ali družinskih težav silijo domov in pri tem uporabljajo vsa dovoljena in nedovoljena sredstva. K problemom bi pristavila še nezadovoljstvo delavcev nad nizkimi plačilnimi grupami. V vseh novih obratih imajo pri podobnih delih in nalogah večje plačilne kategorije, pri nas smo že od vsega začetka na istem.

Damjana je Jeseničanka. Rada bi čimprej postala socialna delavka, zato pridno študira ob delu. V svoji temeljni organizaciji je tudi delegatka v delavskem svetu in članica odbora za delovna razmerja, torej nadvse družbenopolitično aktivna. Kljub službi in študiju pa se z vsem srcem posveča svoji družini, posebej šestletnemu Alešu.

PREGLED UDELEŽBE NA REFERENDUMU IN VOLITVAH 31. MARCA

TOZD (DS)	Vpisano v imenik	Glasovalo	%
PLAVŽ	223	188	84,3
JEKLARNA	683	553	81,0
LIVARNA	83	78	94,0
VALJARNA BLUMING ŠTEKEL	413	334	80,9
VALJARNA ŽICE IN PROFILOV	189	150	79,4
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	198	161	81,4
HLADNA VALJARNA BELA	283	217	84,8
HLADNA VALJARNA JESENICE	230	200	87,0
ŽICARNA	296	244	82,5
PROFILARNA	101	81	80,2
VRATNI PODBOJI	48	47	98,0
JEKLOVLEK	162	135	83,4
ELEKTRODE	258	210	81,4
ŽEBLJARNA	83	77	92,8
STROJNE DELAVNICE	325	280	86,2
REMONTNE DELAVNICE	525	443	84,4
VZDRŽEVANJE	551	451	81,9
ENERGETIKA	234	202	86,4
TRANSPORT	365	317	86,9
DRUŽBENA PREHRANA	177	151	85,4
KO — FI	290	262	90,4
KSL	322	274	85,1
EK — TKR — NG	502	452	90,1
SKUPAJ	6541	5507	84,2

REFERENDUM ZA SPREMEMBO SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽITVI IN VOLITVE SAMOUPRAVNIH ORGANOV SOZD SŽ

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih. Na volitvah pa so se najbolj odrezali delavci delovne skupnosti za komercialne in finančne zadeve (84,9 %), najslabše pa delavci TOZD Valjarne debele pločevine (64,1 %). V temeljnih organizacijah: Plavž, Valjarna bluming štekel, Valjarna debele pločevine, Žičarna, Remontne delavnice in Energetika so volili manjkajoče delegate v delavskih svetih TOZD oziroma v drugih samoupravnih organih TOZD in delovne organizacije. Delegati so dobili povprečno 76,4 % možnih glasov.

V temeljnih organizacijah: Hladna valjarna Bela, Remontne delavnice in Vzdrževanje so volili manjkajoče člane delegacij za deležiranje delegatov v zbor združenega dela skupščine občine Jesenice, v temeljnih organizacijah: Hladna valjarna Bela, Remontne delavnice, Vzdrževanje in Energetika pa še člane delegacij za deležiranje delegatov v skupščine samoupravnih in-

teresnih skupnosti. Za delegate v zbor združenega dela so oddali 76,3 %, za delegate v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti pa 70,4 % možnih glasov.

Posebej moramo omeniti glasovanje na ponovljenih referendumih, na katerih so v TOZD Transport ponovno glasovali za statut SOZD Slovenske železarne in ga tokrat sprejeli z 81,1 % večino, v TOZD Vratni podboji za samoupravni sporazum o financiranju telesne kulture, kulture in drugih družbeno pomembnih dejavnosti in ga sprejeli s 85,5 % večino, na žalost pa ga v TOZD Energetika, kjer so prav tako ponovno glasovali o tem sporazumu, niso sprejeli. Zanj je glasovalo le 49,6 % delavcev TOZD. Razen tega spodbujala lahko ocenimo referendum, volitve, nadomestne volitve in tudi ponovljene referendume kot zelo uspešne, saj se v rezultatih kaže velika stopnja naše samoupravljavske zavesti.

Volilna komisija Železarne

PROIZVODNJA SLOVENSkih ŽELEZARN V FEBRUARJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

njenja leta, kajti s prvim se nismo mogli preveč pohvaliti.

Proizvodnja surovega železa je stekla bistveno bolje, saj so ga železarne izdelale 6.400 ton več kot pretekli mesec. Polovico je treba pripisati boljšemu delu jeseniških plavžarjev, polovico pa ponovnemu obratovanju elektroplavža v Storah. Leta 1979 je bila proizvodnja surovega železa 6 % večja od letošnje po prvih dveh mesecih.

Tudi proizvodnja surovega jekla je bila februarja boljša kot v januarju. Čeprav še ni na ravni letnega načrta, ker bo zaostanek za poprečnim mesečnim načrtom okrog 4 %, je za okoli 3.900 ton večja kot januar-ska.

Dobro so delali v jeseniški martinarni in v ravenski elektrojeklarni. Večji zaostanek je v elektrojeklarni železarne Jesenice in v Storah. Letošnja proizvodnja surovega jekla je po prvih dveh mesecih za okoli 6.000 ton večja kot v istem obdobju lani, ali za pet odstotkov. Seveda je tako poprečje še vedno premajhno, da bi presegli letnih 800.000 ton.

Doseženi rezultati v blagovni proizvodnji so precej boljši kot pretekli mesec. Železarne so celo presegle načrtovane količine. V železarnah so izdelali okoli 6.000 ton izdelkov za prodajo več kot v januarju, čeprav je februar najkrajši mesec v letu.

Za letošnja prva dva meseca skupaj tudi velja, da znaša blagovna proizvodnja okoli 5.400 ton več kot po prvih dveh mesecih lani. To pa je vredno poudariti in upajmo, da se bo še povečala.

Tudi predelovalci žice so delali nekoliko boljše kot v januarju, čeprav je odstotek izvršitve enak, vendar pa je bil plan nekoliko večji. Letošnja blagovna proizvodnja je skupno za Slovenske železarne 5 % večja, kot je bila ob koncu februarja 1979.

Letošnji načrt izvoza je visok in ga po prvih dveh mesecih ne dosegamo. Moramo pa poudariti, da je izvoz po dveh mesecih količinski o 33 % večji, kot je bil po istem obdobju lani, vrednostno pa kar 59 %. Zanimivo je tudi, da je vrednost izvoza skoraj pri vseh delovnih organizacijah večja, kot količinski odnos. Tako bi moralo ostati, seveda tudi še pri povečani količini izvoza, vse letošnje leto.

Mesečna realizacija vrednosti prodaje je bila v februarju dobra. Manjšo prodajo od mesečnega povprečnega načrta so imeli le na Jesenicah in v Verigi. Pri obeh je zaostanek pomemben in ga bo v poznejših mesecih kar težko nadoknaditi.

Takšen je torej pregled delovnih rezultatov v februarju. To je le gro-

ba informacija, ne da bi omenjali težave, ki jih imajo posamezne TOZD in zato tudi rezultati dela niso povsod enaki. Oskrbovanje s surovinami, čeprav ponekod s težavami, je doslej potekalo zadovoljivo. Tudi oskrba z energijo ni bila nič slabša, kot normalno v takem obdobju, čeprav je bila proizvodnja že nekajkrat ogrožena zaradi težav pri oskrbi s koksom. Doslej dobro prebrodene težave pa že v naprej napovedujejo, da bodo pri vseh uvoznih surovinah potrebni veliki napor, da bi obdržali nemoteno oskrbo za načrtovano proizvodnjo. Razen tega so že sedaj nastopile težave pri oskrbi vložka za nadaljnjo predelavo iz tujih virov: to je izven Slovenskih železarn kot: slabov, toplo valjanih trakov in valjane žice. Drug zaskrbljujoč pojav, ki sicer ni običajen za februar, pa je pomanjkanje delavcev, v nekaterih proizvodnih TOZD. Če je že sedaj odsotnost z dela in pomanjkanje delavcev v nekaterih primerih navedeno kot glavni vzrok za nižjo proizvodnjo, kaj bo šele v letnih mesecih, v času dopustov in drugih vzrokov za odsotnost.

Čeprav je napovedanih mnogo težav, ki jih prinašajo s seboj nujni stabilizacijski ukrepi, je pa v akcijskih programih in ukrepih za realizacijo letnega načrta proizvodnje po delovnih organizacijah toliko optimizma, da vendar lahko računamo, da bo letošnje leto v Slovenskih železarnah bolj uspešno, kot je bilo preteklo 1979. Seštevek delovnih rezultatov prvih dveh mesecev že kaže na to.

Milan Marolt

IZVOLJENI DELEGATI V SAMOUPRAVNE ORGANE SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

1. V delavski svet SOZD:

1. CVETKOVIČ Miloš, TOZD Jeklarna
2. DROLE Marjan, TOZD Transport
3. JAMAR Janez, TOZD Hladna valjarna Bela
4. KELIH Oto, DS SEO TKR NG
5. KELVIŠAR Anton, TOZD Žičarna
6. MIRTIC Irena, TOZD Energetika
7. NOVAK Janez, TOZD Profilarna
8. RAVNIK Jože, TOZD Strojne delavnice

2. V zbor interne banke SOZD:

1. BERGLEZ Ludvik, DS za kom. in fin. zadeve
2. GRAH Roža Marija, TOZD Vajarna debele pločevine
3. JANSKA Helena, TOZD Strojne delavnice
4. JELOVČAN Vida, TOZD Plavž
5. KAVČIČ Edo, TOZD Vzdrževanje
6. KOS Katarina, DS SEO TKR NG
7. KUČINA Ana, TOZD Hladna valjarna Bela
8. PESJAK Nada, DS za kom. in fin. zadeve

3. V odbor samoupravne delavske kontrole SOZD

1. POGAČNIK Franci, TOZD Vzdrževanje

V TOZD Jeklavlek so v ponedeljek, 31. marca izročili namenu sejno sobo in učilnico, ki je namenjena delovanju za delovanje samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij ter izobraževanju. Zgrajena je v podaljšku prizidka v zaključni fazi modernizacije TOZD Jeklavlek. Na sliki referendum in volitve v novi sejni sobi (IK)

NAVODILA ZA OPRAVLJANJE DEL IN NALOG DEŽURNEGA ŽELEZARNE

Osnutek navodila za urejanje prevozov s cestnimi vozili v delovni organizaciji železarne Jesenice imamo, transportne storitve pa opravlja TOZD Transport, oziroma delavci cestnega transporta, pri čemer uporabljajo vozila, ki so v osnovnih sredstvih te TOZD.

V TOZD in delovnih skupnostih železarne pa so se z razvojem potrebe po prevozih tako povečale, da jih je treba opravljati po voznem redu, ki najbolj ustreza naročniku. Zaradi večjih potreb je TOZD Transport kupila cestna vozila, ki pa jih vozijo delavci tistih TOZD in delovnih skupnosti, za katere se prevozi opravljajo.

Ker je s tem nastalo pravzaprav »več gospodarjev« nad vozili, je seveda potrebno odnose in uporabo opredeliti s posebnim navodilom. Osnutek tega navodila so pred kratkim pripravili na oddelku za organizacijo dela SEO in ga poslali v pregled ter dopolnitev vsem članom poslovnega odbora, vodjem TOZD in delovnih skupnosti ter sektorjev, ki bodo do 15. aprila sporočili svoje dopolnitve. Nato ga bo obravnaval in predvidoma sprejel odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu železarne.

Pri obravnavi osnutka tega navodila se bo treba odločiti o tem, kdo bo v prihodnje lastnik vozil, ki jih uporabljajo po TOZD in jih vozijo sami. V tretjem poglavju so opredeljene o uporabi in upravljanju oziroma vožnji vozil. Pri tem je določeno, da smejo vozila voziti le vozniki, ki imajo za to ustrezno znanje ter predpisan izpit. Pri tem je zaželeno, da isto vozilo vozi čimmanj voznikov. Vsak voznik mora za vožnjo prejeti ustrezen potni nalog, ki je različen za vozilo za potniški in za vozilo za tovorni promet. Voznik mora v ustrezne rubrike potnega naloga vpisovati podatke o voznjah in delu z vozilom. Pri tovrstnem prometu se poleg naloga izpolnjuje še specifična »prevoznica«, v kateri je natančno beleženo opravljeno delo.

Vozniki cestnih motornih vozil nabavljajo gorivo in mazivo na bencinskih črpalkah Petrola, s katerim je sklenjena ustreza pogodba, na osnovi naročilnice oziroma nekakšnega čeka. Delavec Petrola, ki je prodal gorivo ali olje, vpiše v naročilnico potrebne podatke in poskrbi, da se znesek vpiše v breme TOZD Transport. Knjigovodstvo TOZD

Transport na osnovi podatkov o uporabniku in številki vozila obremeni ustrežno TOZD ali delovno skupnost z zneskom porabljenega goriva in maziva. Porabo in obremenjevanje preverjata delovodja avtomobilskih prevozov in vodja cestnega transporta TOZD Transport in ustrezno ukrepata v primeru nepravilnosti.

Za čiščenje vozil skrbi in je odgovoren uporabnik. Z vozila je treba vsak dan odstraniti prah, oziroma ga občasno oprati. Najmanj enkrat na mesec ga je treba spolirati, da se zavarujejo lakirani, kromirani in pobarvani deli.

Za servisno vzdrževanje sta zadolžena voznik in delovodja avtomobilskih prevozov, ki morata popravila prijavljati vzdrževanju transportnih sredstev, kjer opravijo potreben servis in vozilo popravijo. Vsi pregledi in popravila se morajo vpisati v vozovno (matično) knjigo. Za kvaliteto opravljenega servisa in popravila je odgovoren delovodja delavnice motornih vozil. Zato je treba opraviti poseben prevzem, pri katerem se vozilo pregleda ter preizkusi.

Za tehnične preglede vozila skrbita in vodita pregled vodja cestnega transporta in delovodja avtomobilskih prevozov za vozila, ki jih vozijo vozniki TOZD Transport, za druga vozila (v uporabi drugih TOZD ali DS) pa vozniki, ki jih vozijo. Vsako vozilo, ki gre na tehnični pregled, predhodno pregledajo in popravijo v delavnici motornih vozil TOZD Transport.

V končnih določbah osnutka tega navodila je navedeno, da je treba upoštevati pravilo, da bodo cestna vozila praviloma v upravljanju TOZD Transport. Le v izjemnih primerih, če je vozilo časovno polno izkoriščeno, ali da narava dela zahteva takojšnje prevoze, je lahko vozilo v upravljanju tudi druge TOZD, ki poskrbi tudi za voznika.

Osnutek navodila bo treba skrbno pregledati in ustrezno dopolniti, tako da pri njegovi uporabi ne bo nejasnosti ter eventualnih sporov. B.

DEJAVNOST OBČINSKEGA DRUŽBENEGA PRAVOBRANILCA SAMOUPRAVLJANJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

vore iz zakonov ali napačila. Poleg na novo vpisanih zadev je imel v reševanju še 56 zadev iz leta 1978, nerešenih zadev pa je ob koncu leta 1979 ostalo še 21. Zanimivo je, da je bilo najmanj sto vprašanj in pripomb delavcev ali zastopnikov organizacij združenega dela ali občanov, ki so spraševali o zadevah, ki niso v pristojnostih družbenega pravobranilca samoupravljanja in zato tudi niso bila evidentirana.

Vse to kaže, da nekateri ne poznajo vseh institucij za varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine in redne poti za reševanje sporov. Posamezni delavci namreč prihajajo s svojimi problemi, vprašanji in spori naravnost k družbenemu pravobranilcu samoupravljanja, še preden so o tej stvari poskušali dobiti pojasnilo, odgovor ali rešitev v svoji organizaciji združenega dela. Tako je občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja mnogokrat po nepotrebnem obremenjen z obravnavanjem zadev, ki bi se morale najprej reševati tam, kjer so se pojavile. Šele kadar je očitno, da gre za širši družbeni problem, naj bi se v reševanju vključil tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja. Pri mnogih vprašanjih bi se lahko posluževali službe pravne pomoči, predvsem pa, kot že rečeno, reševanj znotraj OZD oziroma TOZD.

Naj v ilustracijo omenimo le dve instituciji za varstvo samoupravnih pravic in družbene lastnine, in sicer samoupravno delavsko kontrolo in organizacije zveze sindikatov. Zakon o združenem delu v 55. členu takole opredeljuje samoupravno delavsko kontrolo:

»Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic so delavci v organizacijah združenega dela upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organih upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole.« Torej, če se izrazimo v pravičniškem jeziku, so v tem določili opredeljene kar tri institucije varstva samoupravnih pravic – delavec, organi upravljanja in odbori samoupravne delavske kontrole.

V istem zakonu pa je v poglavju Reševanje sporov, ki jih ni mogoče rešiti po redni poti, v 66. členu navedeno:

»V zvezi s sporom, ki nastane med delavci posameznih delov organizacije združenega dela oziroma delavci in organi v organizaciji ali delavci v organizaciji in organu družbenopolitične skupnosti, ki ga ni mogoče rešiti po redni poti, imajo delavci pravico in dolžnost svoje zahteve izraziti sindikatu.« V tem pogledu je opredeljena tudi ustavna vloga zveze sindikatov.

Se bi lahko naštevali zakonska določila, ki opredeljujejo odgovornosti in pravice s področja varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine, toda preidimo na zadeve, ki jih je obravnaval občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja. V spodnji razpredelnici so v prvi koloni navedene obravnavane zadeve skupaj, v drugi pa število zadev, pri katerih je družbeni pravobranilec samoupravljanja uporabil pravna sredstva, ukrepe, pobude, opozorila, predloge, prijave ali udeležbo na obravnavah in podobno:

– samoupravno org.	23	23
– prid. in delitev doh.	9	8
– delitev osebnih doh.	23	20
– sred. skupne porabe	6	5
– stanovanjske zadeve	38	9
– svobodna menjava dela	2	2
– delovna raz.	40	21
– varst. druž. premoženja	42	15
– druge zadeve	69	17
skupaj	252	120

Pri razlagi razpredelnice je potrebno povedati, da gre, na primer, pri stanovanjskih zadevah za primere, ko javno tožilstvo obvesti družbenega pravobranilca samo-

upravljanja o vseh primerih nezakonite vselitve, pri čemer v vseh primerih ukrepi družbenega pravobranilca samoupravljanja niso potrebni. Temeljno sodišče namreč poleg izrečene kazni za kazensko dejanje na zahtevo upravljalca stanovanj naloži storilcu tudi obveznost izselitve in jo veže na preključno odločitve kazni. Pri sporih iz delovnega razmerja gre velikokrat za zadeve, ki se izključno rešujejo v OZD in so delavci napoteni, da naj najprej uredijo zadeve v OZD, le v primerih, kadar gre za zadeve splošnega pomena, jih obravnava družbeni pravobranilec samoupravljanja.

V letnem poročilu je še posebej poudarjeno, da družbeni pravobranilec samoupravljanja ni branilec ali zagovornik slehernega posameznega delavca, zlasti ne, kadar gre za primere, da je delavec kršil delovne dolžnosti ali uveljavlja nekaj, kar mu po zakonu in po samoupravnih aktih ne pripada, ali kadar se delavec ne strinja z zakonito in pravilno odločitvijo pristojnega organa. Zmotno je namreč mnenje nekaterih organov in organizacij, da družbeni pravobranilec samoupravljanja v vsakem primeru zagovarja delavca – posameznika, kar škoduje pomenu in vlogi družbenega pravobranilca. Zmotno je tudi pričakovanje slehernega delavca, da ga bo družbeni pravobranilec branil in zagovarjal v odnosu do njegove OZD, kadar je očitno, da je njegov interes in njegovo stališče v nasprotju z družbenim interesom in s samoupravno ureditvijo in zakonsko ureditvijo v organizaciji združenega dela. Le kadar je iz družbenega stališča potrebno, ali pa gre za širši in splošni problem, tedaj družbeni pravobranilec samoupravljanja ukrepa tudi na pobudo posameznikov.

Podobno kot pri stanovanjskih zadevah je tudi v zadevah varstva družbenega premoženja, ko javno tožilstvo pošilja družbenemu pravobranilcu v vednost vse obtožne predloge in obtožnice. Pa tudi v ostalih zadevah, kakor je bilo že rečeno, je evidentiranih veliko več zadev, kot pa jih je v resnici v pristojnosti družbenega pravobranilca samoupravljanja za ukrepanje.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja v svojem poročilu opozarja na vzajemnost in odvisnost pravic, obveznosti in odgovornosti v sistemu delavskega in družbenega samoupravljanja. In prav zato pri opravljanju svoje funkcije ne more biti usmerjen v varstvo pravic posameznikov, temveč predvsem na varstvo družbenih koristi, na nadzor nad izpolnjevanjem dolžnosti in ugotavljanje odgovornosti in na ukrepe za neizpolnjevanje zakonskih in samoupravnih obveznosti.

Iz poročila je razvidno, da je bil za obravnavane zadeve v lanskem letu v 44 primerih družbeni pravobranilec samoupravljanja sam, v 30 primerih organi v OZD, v devetih primerih skupine delavcev, v 87 primerih delavci posamezniki, v 74 primerih družbenopolitične skupnosti in SIS, v štirih primerih družbenopolitične organizacije in v štirih primerih drugi pobudniki.

Zanimivo je, da od skupnega števila 252 primerov 86 primerov zadeva splošen – skupen pomen, kar 166 primerov pa je, ki zadevajo probleme posameznih delavcev ali občanov.

Delovanje družbenega pravobranilca samoupravljanja je opredeljeno v zakonu o družbenem pravobranilcu samoupravljanja in iz tega vidika je občinski družbeni pravobranilec v lanskem letu v 170 primerih obravnavanih zadev dal ustrezne pobude, predloge in opozorila, od tega 65 v pisni obliki, v 15 primerih pa je zahteval sklic zborov delavcev in organov, v 11 primerih je zahteval uvedbo postopka pri sodišču združenega dela in pri drugih

sodiščih in organih, v 25 primerih je sodeloval pri obravnavah na sodišču združenega dela, v 32 primerih je obravnil razgovore v OZD, v 14 primerih pa je sodeloval na sejah različnih organov. Čeprav je iz podatkov razvidno, da je delo občinskega družbenega pravobranilca usmerjeno bolj v preventivno dejavnost, pa nekateri primeri le kažejo, da mora posegati tudi po drugih ukrepih.

Pobude, zahteve in predlogi družbenega pravobranilca samoupravljanja so bile v lanskem letu v celoti sprejete in upoštevane, iz česar lahko zaključimo, da so bili vsi njegovi ukrepi uspešni in učinkoviti.

Odškodninskih zahtevkov, ki so jih podali delavci zaradi nesreč pri delu, je bilo v lanskem letu 12 v skupnem znesku 3.393.000,00 din, kar pomeni, da delavci zahtevajo povrnitev škode za nesreče pri delu, ki niso sporazumno rešene, poprečno po 282.000,00 din. V poročilu je poudarjeno, da sodišče združenega dela odškodninskimi zahtevki v glavnem ugodi, le v nekaterih primerih so bile priznane odškodnine manjše od zahtevanih. V lanskem letu ni bilo razlogov in primerov, da bi moral občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja v interesu varstva družbenega premoženja neposredno intervenirati v teh zadevah.

V poročilu je poudarjeno, da imajo OZD z neposrednimi izplačili in s plačevanjem visokih zavarovalnih premij visoke izdatke, niso pa znani primeri, da bi delavci resno razpravljali o teh stroških in izdatkih in sprejeli ustrezne sklepe in ukrepe za učinkovitejše preprečevanje nesreč in drugih dogodkov, ki povzročajo te stroške v breme dohodka in družbenih sredstev.

Iz nekaterih ugotovitev, ki pa sicer niso navedene v poročilu, moramo tudi poudariti, da ob visokih odškodninah, ki jih delavci uveljavljajo zaradi nesreč pri delu, v OZD ne ugotavljajo dosledno, ali je za nezgodo in posledice resnično v celoti kriva in odgovorna samo OZD in ali ne gre tudi za delno krivdo ali odgovornost oškodovanega delavca. Kakor je bilo že poudarjeno, imajo OZD zaradi nesreč pri delu ogromne izdatke, pri čemer prav gotovo prednjači naša železarna, zato bi v OZD oziroma TOZD morali bolj dosledno in odgovorno ugotavljati, če gre resnično vsa odškodnina upravičeno v breme OZD oziroma TOZD.

Občinski družbeni pravobranilec samoupravljanja ocenjuje, da samoupravni akti niso v mnogih primerih popolni in ne vsebujejo vseh tistih določb in določil, ki bi bile potrebne in primerne za vsako posamezno OZD. Samoupravni akti še vedno vsebujejo preveč prepisanih ali slabo prevedenih posameznih zakonskih določb, ne vsebujejo pa konkretnih – specifičnih – praktičnih določb »za vsakdanjo rabo« v OZD. manjka tudi še cela vrsta poslovnikov za delovanje posameznih organov, zaradi česar nastaja veliko sporov ravno zaradi neopredeljenih postopkov in odločanj. V poročilu je poudarjeno, da bo ustreznosti določb samoupravnih splošnih aktov potrebno vedno znova posvečati več pozornosti in samoupravne akte tudi resnično dopolnjevati povsod in vselej, kadar se v praksi ugotovi, da določbe niso ustrezne ali popolne.

Največ kritičnih pripomb, je rečeno v poročilu, gre na račun sistema nagrajevanja – vse od vrednotenja nalog in opravil pa do nespodbudnega sistema razporejanja osebnih dohodkov po delu in rezultatih dela. Zato bo potrebno spremeniti vse tiste samoupravne akte, ki delavcem niso razumljivi in ob katerih delavci pri najenostavnejših podatkih in kazalcih uspešnosti gospodarjenja ne morejo sami izračunati svojih osebnih dohodkov. Večje delovne in tehnološke discipline in s tem večje gospodarske in poslovne uspešnosti – večjega dohodka, ni mogoče dosežati s priganjaškimi metodami, z grožnjami in prisilo, temveč s stimulacijo, s takimi merili za udeležbo pri delitvi osebnih dohodkov, ki bodo v resnici ustrezna dejanskemu delavčevemu prispevku k ustvarjenemu dohodku, ne pa po formalni izobrazbi, po položaju, po osebnem ocenjevanju, po zamotanih formulah in podobno.

Poročilo navaja, da so po zbranih in objavljenih skupnih podatkih razmere v naši občini v primerjavi z razmerami v drugih občinah približno enake, tako ne izstopamo v negativnem pogledu, pač pa bolj v pozitivnem. Pač pa poročilo navaja, da so bili samoupravni akti o razporejanju čistega dohodka za KP Kovinar, HTDO Gorenjka in našo železarno ocenjeni kot nezadovoljivi, ker nimajo konkretiziranih meril in osnov.

Čeprav v temu povzetku nismo zajeli vseh področij in podrobnosti, menimo, da je v njem dovolj stvari, o katerih bomo morali razmišljati tudi v TOZD in delovnih skupnosti naše železarne in seveda tudi hitreje ukrepati v nekaterih primerih nedorečenih samoupravnih splošnih aktov.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEKTIVU

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZRNE OD 7. DO 13. APRILA

Marin GABROVŠEK, vodja TKR	7. 4. Jesenice, Kejžarjeva 1, 81-439
Vito GRICAR, vodja TOZD Valj. debele pločevine	8. 4. Jesenice, Titova 2, 81-279
Janez KOMEL, vodja TOZD Žičarna	9. 4. Jesenice, Janševa 6
Sašo JEZERŠEK, vodja TOZD HV Bela	10. 4. Jesenice, Aljaževa 14, 82-406
Alojz KALAN, vodja TOZD Jeklar-na	11. 4. Jesenice, C. m. Tita 1/a, 81-726
Emil AŽMAN, vodja sekt. novogradenj	12. 4. Jesenice, Titova 3, 82-262
Janez BIDOVEC, vodja sekt. nabave	13. 4. Lesce, Na trati 49, 75-591

V času dežurstva v Železarni je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja številka telefona 601 (soba 19).

Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj. Dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa je v Železarni. V prostil sobotah, nedeljah in praznikih je dežurstvo od 7. do 19. ure doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 7. 4.	JANEZ ARH	MARJAN DROLČ
TOREK – 8. 4.	Sašo DOLINAR	JANEZ VEHAR
SREDA – 9. 4.	MARTIN BRUMAT	BRANE ISKRA
ČETRTEK – 10. 4.	FRANCI NOVAK	FRANC NEČIMER
PETEK – 11. 4.	BOGOMIR SVETINA	PRIMOŽ ZVAB
SOBOTA – 12. 4.	IGOR LOGAR	MIRKO ZUPAN
NEDELJA – 13. 4.	DUŠAN BAK	KAREL POGAČAR

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 351
vezni telefon je: 411

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00
nočni pa od 18.00 do 6.00

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00
nočni pa od 18.00 do 6.00

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 7. do 12. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldne: I. obratna ambulanta – dr. Branko Dražić, ambulanta – dr. Branko Dražić, popoldne: II. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

Dispanzer za borbe: ponedeljek, 7. aprila in četrtek, 10. aprila, od 14. do 17. ure – dr. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto, 12. aprila, samo dopoldne II. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec in III. obratna ambulanta – dr. Želimir Cesarec.

Zobne ambulante: dopoldne: I. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

Za Železarno v torek, 8. aprila, od 13. do 19. ure. Za borbe v četrtek, 10. aprila, od 13. do 19. ure.

Popoldne: I. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražisar.

Za Železarno v torek, 8. aprila in v četrtek, 10. aprila, od 7. do 13. ure.

V soboto, 12. aprila, samo dopoldne II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

PRVI MAJ V CRIKVENICI

TOZD Družbena prehrana nam tudi letos nudi za prvomajski praznični paket v našem počitniškem domu v Crikvenici. V paket so vključeni obroki in prenočišče.

Cena štiridnevne paketa, ki se začne 30. aprila z večerjo in konča 4. maja s kosilom, je za odrasle 600 dinarjev, za otroke od 4. do 10. leta starosti pa 300 dinarjev, samo za prenočišče pa boste plačali 120 dinarjev.

Turistična taksa za odrasle je 7,00 din, za otroke od 7. do 15. leta pa 3,50 din. Prevoz ni organiziran.

Prijavite se do 15. aprila na kadrovskem sektorju Železarne – oddelek za družbeni standard – telefon 332 ali 737.

Sodelavec v strojnici jeklovleka pri merjenju NX plina (1K)

JUNAŠKA BORBA ŽELEZARJEV V NOB BO OVEKOVEČENA S SPOMENIKOM ŠTIRIM HEROJEM BORCEM – ŽELEZARJEM

V sredo, 26. marca, je imela sejo komisija za postavitev spomenika borcem NOV – herojem železarjem, ki jo sestavljajo: Dušan Stare, Maks Klinar, Ivan Mežnarc in Branko Blenkuš. Komisija deluje v okviru aktiva ZB NOV železarne Jesenice. Na iniciativo, da se postavi ustrezno obeležje junaške borbe železarjev v NOB, je akademski slikar in kipar Jaka Torkar iz Javornika pripravil osnutek dveh variant, ena je spomenik, druga pa poprsni kipi herojev: Tončka Dežmana, Jožeta Gregorčiča, Matija Verdnika-Tomaža in Borisa Zvana.

Komisija se je ogleda bolj za drugi predlog, ker za spomenik pred Železarno ni ustreznega prostora, poprsne kipe pa bo mogoče namestiti na različnih mestih. Komisija se je odločila, da naj v zvezi s tem dajo svoje mišljenje in predloge delavci TOZD in delovnih skupnosti Železarne. Da bi dobili kar največ mnenj delavcev, bodo v Železarni objavili ustrezno anketo in obenem objavili oba osnutek. O financiranju spomenika bosta razpravljala odbor za splošne zadeve in delavski svet Železarne. Mnenje o ustreznosti lokaciji obeležja bosta dala tudi avtor in arhitekt, oziroma pristojni organi skupščine občine Jesenice.

Komisija se bo ponovno sestala, ko bodo znani rezultati ankete.

13. IN 14. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNA

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne Jesenice Božo PANČUR je 13. sejo odbora za gospodarstvo sklical 21. marca. Na seji so bili člani odbora seznanjeni z informacijo poslovnega odbora o nadurnem delu, proučili so analize razvojnih možnosti SIS na področju materialne proizvodnje za obdobje 1981 do 1985 ter obravnavali predlog sektorja za ekonomiko in organizacijo elektronskega računskega centra glede postavitev cen elektronskega računskega centra za zunanje uporabnike.

Informacija o nadurnem delu za preteklo leto je podal član poslovnega odbora Božidar BARTELJ. Uvodoma je povedal, da je nadurno delo v preteklem letu poraslo predvsem v desetih temeljnih organizacijah in dveh delovnih skupnostih, kjer praviloma istočasno ni bilo pomembnejšega pomanjkanja delavcev. Zaradi porasta nadur, ki ga ne opravičuje niti pomanjkanje delavcev niti dosežena skupna oziroma blagovna proizvodnja, je odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne sprejel na predlog poslovnega odbora Železarne več ukrepov, ki naj bi prispevali k zmanjšanju nadurnega dela. Odbor za gospodarstvo je predlog ukrepov posredoval tudi odboru za gospodarstvo v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih s priporočilom, da v svoji delovni sredini posebej določijo specifične kriterije za nadurno delo ter da redno mesečno spremljajo gibanje števila nadur. Nadurno delo za neposredne delavce v proizvodnih in storitvenih temeljnih organizacijah se mora potrditi vnaprej na odboru za gospodarstvo kot sestavni del mesečnega operativnega programa temeljne organizacije, seveda z upoštevanjem proizvodnega programa, zaposlenosti in odsotnosti z dela. Za spoštovanje zakona in za odpravo pojavov prekoračenja z zakonom dopustne meje opravljenih nadur so odgovorni vodje temeljnih organizacij in vodje sektorjev. Nadurno delo delavcev delovnih skupnosti in vodstev temeljnih organizacij je do nadaljnjega strogo nadzorovano. V upravičenih primerih ga na predlog vodje temeljne organizacije ali sektorja odobri odbor za gospodarstvo temeljne organizacije ali delovne skupnosti. V temeljnih organizacijah, kjer značaj proizvodnje zahteva občasna dežurstva vodstvenih delavcev, pa se za te uvede nadomestilo za opravljanje dežurstva.

V razpravi o nadurnem delu so sodelovali: predsednik odbora za gospodarstvo Božo Pančur ter člani Henrik Zupan, Jakob Medja, Jože Vilman ter predstavnik iz sektorja za ekonomiko in organizacijo Katarina Kos in Vasilij Koman.

O analizi razvojnih možnosti SIS materialne proizvodnje za obdobje 1981-1985 je najprej spregovoril član poslovnega odbora Božidar BARTELJ. Navzoče je seznanil z mnenjem poslovnega odbora glede naših možnosti do pokrivanja obveznosti do SIS. Člani odbora so ugotovili, da so obveznosti do SIS materialne proizvodnje, glede na naše možnosti, sprejemljive samo do višine dosedanjih obveznosti. Višino prispevne stopnje za pokrivanje dodatnih obvez bo odbor za gospodarstvo obravnaval v okviru predloga srednjeročnega plana Železarne. V srednjeročnem planu bo potrebno upoštevati predvsem za nas najpomembnejše dejavnosti: energetiko ter cestni in železniški promet. Deleže Železarne v organih samoupravnih interesnih skupnosti je odbor za gospodarstvo zadolžil, da pri usklajevanju stališč upoštevajo njegovo mnenje.

Na tej seji so potrdili še cene storitev elektronskega računskega centra za zunanje uporabnike. Obrazložitev je podal vodja elektronskega računskega centra Vasilij KOMAN. V petek, 28. marca, je bila 14. seja odbora za gospodarstvo, za katero je predsednik odbora predlagal naslednji dnevni red: pregled izvrševanja sklepov 12. seje odbora, oceno izvrševanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec marec ter predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec april 1980.

Poročilo o pregledu sklepov 12. seje odbora je podal član poslovnega odbora Božidar BARTELJ. Iz poročila je razvidno, da so bili sklepi v glavnem izvršeni, nekateri, ki so dolgoročnega značaja, pa se še izvajajo. Odbor je ugotovil, da še vedno ni realiziran sklep 10. seje odbora, točka 1.2., ker samoupravna komunalna skupnost še ni posredovala ustreznega poročila glede obračunavanja cene vroče vode. V zvezi s tem problemom je odbor za gospodarstvo dal pobudo delegacijam za zbor združenega dela in delegaciji za stanovanjsko skupnost, da o ome-

njeni problematiki razpravlja in jo posreduje zboru združenega dela in skupščini stanovanjske skupnosti.

Oceno izvrševanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec marec je navzočim obrazložil vodja oddelka za operativno planiranje Avgust KARBA. Poleg že znanih rezultatov o skupni in blagovni proizvodnji ter realizaciji je odbor razpravljati tudi o izvršitvi operativnega programa izvoza v mesecu februarju ter ugotovil, da smo v tem mesecu izvršili 99 % plana po vrednosti.

Ker od planiranih količin odstopamo tako v skupni kot blagovni proizvodnji, so člani odbora na seji ugotovili, da so nekatere temeljne organizacije zaradi pomanjkanja vložka v preteklem mesecu že delno ustavljale proizvodnjo, kar so skušali rešiti z dopusti delavcev. Med vzroki slabih rezultatov pa je tudi odsotnost delavcev z dela, ki je kljub stabilizacijskim programom prevelika. Izredno je narasla bolezenska odsotnost, zato bo treba na tem področju sprejeti ustrezne ukrepe za znižanje bolezenske odsotnosti.

Na osnovi kritične razprave o bolezenski odsotnosti, v kateri so sodelovali skoraj vsi člani odbora, vodja centra za proučevanje samoupravljanja in informiranje Albina Tušar ter podpredsednik delavskega sveta Železarne Anton Miklič, so člani podprli že oblikovani predlog za ustanovitev stacionarija pri obratni ambulanti železarne Jesenice. Člani odbora so priporočili samoupravnim delovnim skupinam, da redno na svojih sestankih obravnavajo kritične primere odsotnosti z dela. Odbor je tudi ugotovil, da bi bila pomoč družbeno-političnih organizacij pri reševanju problema odsotnosti zelo pomembna.

Ker so na seji ugotovili, da se ne izvajajo v celoti sklepi za doseganje boljših rezultatov v jeklarni, je odbor ponovno pozval vse odgovorne delavce k doslednejšemu uresničevanju.

Predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje ter realizacije za mesec april je prav tako obrazložil Avgust Karba. Obravnavali so tudi operativni program izvoza za mesec april ter ga potrdili v predlagani količini. Zaradi nezanesljivih dobav vložka iz tujih virov odbor za gospodarstvo pooblašča poslovodni odbor, da operativni program po potrebi prilagodi glede na dano situacijo. Na seji so tudi sklenili, da naj se pospešijo dogovori z jugoslovanskimi železnicami za pridobitev ustreznega števila vagonov za izvoz v Bolgarijo, saj ne bi smeli biti ovira za izvozno aktivnost.

D. M.

Remont na Sendzimir ogrođju (IK)

12. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNA

V sredo, 26. marca, je predsednik odbora za splošne zadeve Franc Podlipnik sklical 12. redno sejo odbora in za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, odobritev službenih potovanj v tujino, poročila o službenih potovanjih v tujino in ocene ter tekoče zadeve.

Člani odbora so obravnavali pregled sklepov 10. in 11. seje odbora in ugotovili, da so sklepi izvršeni. Sprejeli so dopolnila k navodilu za opravljanje del in nalog dežurne službe v železarni Jesenice in sklenili, naj se omenjeno navodilo z dopolnitvami objavi v glasilo Železar.

Odbor je odobril službeno potovanje v tujino Jožu Arhu iz raziskovalnega oddelka v Zvezno republiko Nemčijo, kjer se bo udeležil SKW simpozija, katerega glavna tematika je vezana na reševanje tehnoloških problemov sekundarne metalurgije v jeklarni.

Odbor je bil seznanjen z oceno službenega potovanja v Veliko Britanijo, kamor je potoval Anton Vidic, ki se je udeležil seminarja analiza in dizajn banke podatkov.

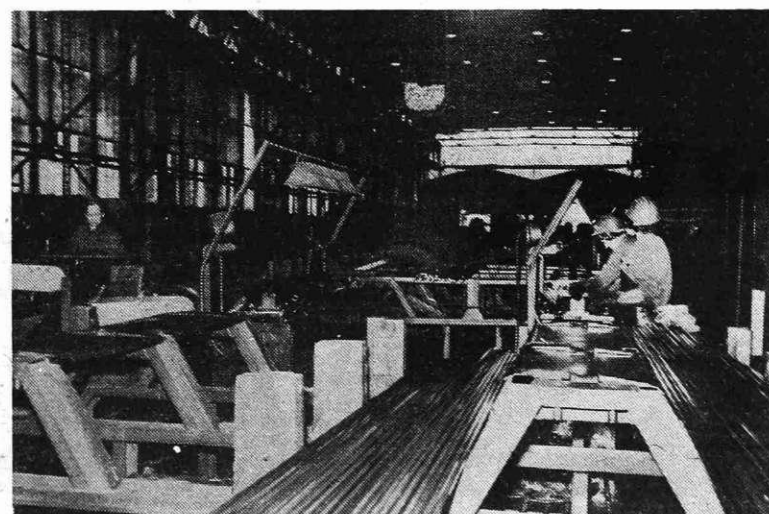
Potovanje je bilo koristno za hitrejšo uvajanje sistema v Železarni Jesenice.

Odbor je bil seznanjen s poročilom o službenih potovanjih v inozemstvo za leto 1979 in s poročilom o službenih potovanjih v mesecu februarju 1980 ter ju vzel na znanje brez pripomb.

Pod točko tekoče zadeve pa so člani odbora obravnavali vloge oz. prošnje posameznih društev in organizacij in sprejeli ustrezne sklepe, o katerih bodo prosilci pisno obveščeni.

Z. V.

DOPIŠUJTE V ŽELEZARJA

V jeklovniku (IK)

11. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo pri DS TOZD Elektrode je imel 25. marca 11. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franci Terseglav. Sprejeli so poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje, ki so bili vsi izvršeni. Ukrepi za izvajanje varčevanja se večinoma izvajajo, za določene naloge pa je potreben daljši čas.

Obravnavali so proizvodne rezultate, dosežene v mesecu februarju. TOZD je v tem mesecu kljub občasni pomanjkljivi oskrbi z vlečeno EO žico izpolnila planske obveze 106,6 %. Pri tem so bili zelo prizadevni delavci v rezalnici, ki so z dodatnim delom razrezali zadostne količine žice za nemoteno obratovanje oploščevalnih linij. Težave so imeli tudi zaradi pomanjkanja Na-živca in FeMn. Storitelnost je bila nad povprečjem leta 1979.

Potrdili so predlog proizvodnega načrta za april v količini 1870 ton dodatnih materialov za varjenje, 100 ton elektrodne mase in 200 ton ognjevarilnih materialov. Načrtovane obveze bo možno izpolniti le, če bo zagotovljen vložek žice in ostali reprodukcijski material.

Sprejeli so poročilo o doseženem osebnem dohodku v mesecu februarju, ki je znašal 7.114 din na zaposlenega delavca pri povprečno izvršenih 186,9 ur.

Razpravljali so tudi o izvrševanju načrtovanih obveznosti v mesecu marcu. Ugotovili so, da TOZD v tem mesecu načrta pri oploščevalnih elektrodah ne bo izpolnila zaradi pomanjkanja vlečene EO žice, feromangana in kartonske embalaže. V nadaljevanju so razpravljali o izvoznih nalogah za leto 1980 in sprejeli naslednje ugotovitve:

- zaradi pomanjkanja FeMn in živca proizvodnja za izvoz zaostaja,
- da bo izdelava elektrod za izvoz v bodoče normalna, je nujno potrebna pravočasna zagotovitev deviz za uvoz surovin; na domačem trgu pa moramo storiti vse za pravočasno dobavo surovin;
- v zvezi s predlogom dodatnega plana izvoza za leto 1980 pa odbor ugotavlja, da je potrebno izvažati večvredne izdelke, kajti izdelava elektrod Emona je ob nizki izvozni ceni nerentabilna še posebno, ker vsebuje uvožene surovine.

Potrdili so spremembo programa uporabe sredstev amortizacijskih zamenjav za leto 1980.

Obravnavali so problematiko nadurnega dela v Železarni in TOZD. Soglašali so s predlogom ukrepov poslovnega odbora Železarne in ugotovili, da bo v TOZD še vedno potrebno nadurno delo v rezalnici in oddelku za izdelavo elektrodnih mas, ker oddelka v normalnem delovnem času ne moreta izvršiti povečanih proizvodnih potreb.

Potrdili so spremembo cenika za razkladanje surovin.

Ob sklepu seje so na predlog vodja TOZD odobrili OO ZSMS 1.000,00 dinarjev nagrade za uspešno poslovno akcijo, ki so jo izvedli 23. marca.

SM

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja pri DS TOZD Elektrode je imel 18. marca 11. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Slavko Maver. Na seji so najprej sprejeli poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili, da so sklepi realizirani.

V nadaljevanju so obravnavali poročilo o odsotnosti z dela v TOZD v mesecu februarju in ugotovili, da je skupna odsotnost znašala 22,1 %, z odštetjem porabljenega dopusta na proste sobote pa 19,23 %. Zelo visoka je bila v tem mesecu odsotnost zaradi bolezni, ki je znašala 12 % brez porodniškega dopusta, zaradi katerega je v mesecu februarju znašala odsotnost 2 %.

Odbor je nadalje ugotovil, da vedno isti delavci nepravilno objavljajo svojo odsotnost. V bodoče se mora taka odsotnost smatrati kot neopravičena odsotnost, če hočejo izboljšati delovno disciplino in odgovornost v TOZD.

Potrdili so sprejem in razporeditev dveh delavcev ter prenehanje delovnega razmerja dvema delavcema z disciplinski ukrepi.

Tatjana Skufca so podaljšali delovno razmerje za določen čas za nadomestovanje odsotnih delavcev. Sprejeli so na znanje odpoved delovnega razmerja Maida Mehčiča in potrdili skrajšani odpovedni rok Marku Plečniku ter tri nove razporeditve delavcev.

Odobrili so izredno plačano odsotnost Ljubu Radoviču za udeležbo v občinski politični šoli.

Ob sklepu seje so imenovali še petčlansko komisijo za oceno pripravniške naloge Vlečenje EO žice.

SM

TOZD Valjarna bluming štekel

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V petek, 21. marca, je bila 11. redna seja odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna bluming štekel, ki jo je vodil in sklical predsednik odbora Janez Kralj.

Poročilo o pregledu sklepov je članom posredoval vodja temeljne organizacije in ugotovljeno je bilo, da so bili vsi sklepi izvršeni.

V nadaljevanju so člani odbora obravnavali poročilo o kadrovski problematiki v mesecu februarju, katerega je podal kadrovik Janez Kramar.

Temeljni organizaciji primanjkuje delavcev, saj manjka po planu 20 delavcev. Pomanjkanje delavcev pa je še toliko bolj pereče, ker je bolezen-

ska odsotnost visoka, narašča iz meseca v mesec in znaša za mesec februar 821 dni ali 8,60 %. Skupna odsotnost v temeljni organizaciji znaša 2.094 dni ali 21,93 % in je za 2,37 % višja od povprečne odsotnosti v delovni organizaciji kot celoti.

Člani odbora so potrdili razporeditev novosprejetih delavcev na začetna delovna mesta in interne spremembe. Potrdili so tudi prošnje za prekinitev delovnega razmerja v zakonitih odpovednih rokih.

IN

TOZD Valjarna debele pločevine

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V petek, 27. marca, je predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna debele pločevine sklical 9. redno sejo. Pri pregledu izvrševanja sklepov predhodne seje so ugotovili, da so bili v glavnem realizirani, razen sklepov:

- premestitev Franca Pišotka; zadeva je v postopku na invalidski komisiji,
- premestitev Milene Đurič, ki bo realiziran, ko bo objavljen razpis za tečaj rezalcev, katerega mora imenovana predhodno opraviti in
- ponovno opravljanje del in opravil žarilec OTOP na tri izmene, zaradi nezasedenosti normativna.

Odbor je vzel na znanje poročilo o odsotnosti z dela za mesec februar, ki je bila 869 dni ali 19,43 %. Od tega je bilo 355 dni (7,92 %) zaradi bolezni in 366 dni (8,16 %) rednih dopustov.

Potrdili so sprejem in razporeditev treh novosprejetih delavcev. Imenovali so dve tričlanski komisiji za ugotovitev škode, ki je nastala zaradi nevestnosti delavca.

Zavrnilo so prošnjo pevskega društva Vintgar Bl. Dobrava za odobritev izredno plačane odsotnosti za

Jožeta Vogrinčiča, ker v ta namen ni določene kvote v Železarni.

Obravnavali so predlog zdravnika, da se Bekreta Suhonjiča začasno premesti na opravljanje lažjih del in opravil in se z njim strinjali.

IS

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

Sovjetska zunanjetrgovinska organizacija Promsyrimport je naročila v zahodnonemški železarni Mannesmann 700.000 ton velikih cevi z dobavnim rokom v letošnjem letu. Večji del naročenih cevi bo imela premer 1420 mm in debelino stene med 15,7 in 18,7 mm ter bodo služile za transportiranje zemeljskega plina. Tudi v letu 1979 je dobavila ta železarna v Sovjetsko zvezo 700.000 ton takšnih cevi.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

PRVA LETOŠNJA LOKALNA DELOVNA AKCIJA

V soboto, 29. marca, je center za mladinske delovne akcije pri OK ZSMS Jesenice organiziral letošnje prvo lokalno mladinsko delovno akcijo, posvečeno dnevu brigadirjev – 1. aprilu. Akcija je bila izvedena v krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela na izkopu jarka za položitev telefonskega kabla.

Na akcijo so bili vabljeni brigadirji jeseniške občine ter veterani, krajski KS Javornik-Koroška Bela, dijaki srednjih šol v občini, učenci osnovne šole Karavanski kurirji NOB in delavci iz temeljnih organizacij združenega dela.

Zbor udeležencev akcije je bil pred domom Julke in Albina Pibernik na Javorniku, kjer je bilo formiranih pet brigad. Akcije se je udeležilo 141 brigadirjev, učencev osnovnih in srednjih šol ter delavcev iz delovnih organizacij, krajski in veterani pa se akcije niso udeležili. Brigadirji so izkopali 400 metrov jarka in očistili približno enako dolžino že jeseni izkopanega jarka, ki pa je bil že deloma zasut.

Poleg dela na trasi so mladi izvedli kulturni program, ki je vseboval predvsem skeče in recitacije, ki so jih pripravile posamezne brigade. V kulturnem programu, ki se je odvijal na igrišču za osnovno šolo na Koroški Beli, so se mladi brigadirji seznanili tudi s programom nadaljnjih akcij v letošnjem letu, tako lokalnih, kot tudi zveznih in republiških. Izkušeni brigadirji so odgovarjali na zastavljena vprašanja.

Nikakor ne gre prezreti prijetnega vzdušja, ki je vladalo že od vsega začetka na sami akciji in tudi ob izvedbi programa, ki so ga brigadirji zaključili s pesmijo Jugoslavija.

V prihodnjih akcijah, so poudarili, je potrebno jasneje opredeliti delo. Kljub izredno dobri rezultati, z delom ne bi smeli biti zadovoljni. Predvsem naj bi se osredotočili na pripravo delovišč in zahtevali strokovno vodstvo, ki bi usmerjalo delo, da brigadirji pri delu ne bi ostajali prepuščeni sami sebi. Zaradi teh pomanjkljivosti pri organizaciji so bili delovni rezultati slabši in morala brigadirjev je upadla.

Udeležba na delovni akciji je dokaz, da interes je in da se mladino da organizirano popeljati v akcijo.

Zopet pa se je pokazalo, da so v naši občini neustrezno organizirane nekatere druge nemladinske strukture, ki tega elana in

pripravljenosti mladine niso sposobne ustrezno usmerjati in izkoristiti. Tako je precej brigadirjev zaradi pomanjkanja orodja akcijo opazovalo z rokami v žepih, kar nedvomno ni ustrezna motivacija za zaželen razvoj interesa naše mladine za sodelovanje v okviru mladinskih delovnih akcij.

Torej lahko trdimo, da dejanski odnos in zanimanje mladih za mladinsko-prostovoljno delo krepko prešača deklarativne in parolarske izjave in celo opredeljene naloge drugih družbenopolitičnih struktur v temeljnih sredinah, ki kot kaže konkretni akciji večkrat niso kos.

B. Smole

Valjarne Bela (IK)

MLADI V TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V petek, 28. marca, je bil sestanek osnovne organizacije ZSMS TOZD Valjarna bluming-štek. Na sestanku se nas je zbralo precejšnje število mladih, tako da smo bili sklepni in smo se lahko dogovarjali o nadaljnjem delu, predvsem v prvem polletju. Problem pravočasnega informiranja članstva osnovne organizacije smo še enkrat obravnavali. Zavrnilo smo tudi mnenje posameznikov, da mladi nismo zainteresirani za delo. Večkrat so mladi izključeni iz dejavnosti zaradi neobveščenosti. Mnoga obvestila, namenjena mladim, ostanejo na vodstvu TOZD ali pri posameznih članih vodstva osnovne organizacije ZSMS.

Dogovorili smo se, da se bomo konkretno vključili v uresničevanje politike gospodarske stabilizacije in v okviru tega utrdili tudi dejavnost osnovne organizacije ZSMS. Poleg vestnega dela se bomo mladi vključili v varčevalno akcijo, enkrat na mesec bomo organizirali* čiščenje okolice TOZD in zbirali sekundarne surovine (železo, les, gumo, papir ipd.). Uredili in očistili bomo tudi notranjost TOZD.

Sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v TOZD še vedno šepa, kar dokazuje tudi to, da akcije, ki so skupnega pomena,

tečejo ločeno. Dogovorili smo se, da bomo čim več mladih vključili v prostovoljno delo v TOZD in izven nje, istočasno pa bomo mlade usmerjali v različne manifestativne akcije delovne organizacije in občine. Prizadevali si bomo, da bomo na ta način pridobili tudi več mladih za delo v osnovni organizaciji ZSMS.

V dogovoru z osnovno organizacijo sindikata bomo organizirali več športnih tekmovanj v TOZD in skupno izpeljali akcijo čiščenja in urejanja okolice Prešernove koče na Stolu, ker je naša TOZD pokroviteljica te planinske koče.

V TOZD so oglasne deske in poleg referenta za informiranje smo zadovoljili dva mladince, da za začetek na njih uredijo stenske časopise.

Dogovarjali smo se tudi o izvedbi akcije za najboljšega mladega delavca-samoupravljalca v TOZD. Predsednik OO ZSMS prejšnjega dogovora o sestavi komisije ni uresničil, tako da smo še vedno na istem. Dogovorili smo se, da skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami do konca tedna to uredimo. Zaradi neaktivnosti nekaterih članov predsedstva smo naredili kadrovske spremembe. Za novega referenta za kulturo smo izvolili Izeta Fočakoviča.

H. Babič

OBČINSKO TEKMOVANJE »TITO-REVOLUCIJA-MIR«

V soboto, 29. marca, je bilo v prostorih osnovne šole Gorenjski odred v Žirovnici občinsko tekmovanje na temo TITO – REVOLUCIJA – MIR. Udeležilo se ga je 60 tekmovalcev, le predstavnikov osnovne šole Jeseniško-bohinjski odred iz Kranjske gore ter osnovne šole Polde Stržar z Jesenic ni bilo.

Tekmovalci so imeli za reševanje testov na voljo 90 minut. Iz doseženih rezultatov smo razbrali, da so na srednjih šolah najboljše rezultate dosegli:

Jasna Ličen (ŽIC), Mateja Ovšenak in Mirjam Katnik (CSS). Regij-

skega tekmovanja, ki bo na OŠ v Gorenji vasi 12. aprila, pa se bodo udeležili: Sandra Tušar ter Alenka Blatnik (obe iz OŠ Karavanski kurirji NOB) in Slavko Budimir iz osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice.

Tekmovanja so se udeležili tudi predstavniki TOZD Gradis in TOZD Vzdrževanje-Železarna.

Ob tej priložnosti je nastopil tudi Ljubljanski oktet, ki je s svojim programom popestril uspešno tekmovanje.

B. Smole

ŽAŽIVELO DELO OO ZSMS DOVJE-MOJSTRANA

Osnovna organizacija ZSMS Dovje-Mojstrana je lani novembra po več kot dveletnem mrtvilo ponovno zaživela, in sicer predvsem ob pomoči krajevnih družbenopolitičnih organizacij in občinske konference ZSMS Jesenice. Na programsko-volilni konferenci so se odkrito pomenili o vseh problemih, vzrokih za neaktivnost ter odločno sklenili, da se bode bolje organizirali in začeli z najrazličnejšimi akcijami.

Preteklo je nekaj mesecev in povedati je treba, da so mladi v tej krajevni skupnosti držali besedo. Splošna ugotovitev je, da so bolj prisotni

v družbenopolitičnem življenju v kraju, predvsem pri najpomembnejših odločitvah. Poleg tega pa so v zadnjem obdobju izvedli tudi več samostojnih akcij, predvsem športnih tekmovanj. Izvedli so tradicionalni košarkarski turnir in več drugih športnih tekmovanj, sodelovali so na prireditvah ob krajevnem prazniku, vključili so se v priprave za izvedbo referendumov za samopri-spevek v krajevni skupnosti, sodelovali so na kviz tekmovanju »uporni-ki Gornjesavske doline – Tito – SKOJ« in še bi lahko naštevali.

J. R.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje... 40

Tito

ZAŠČITA ŽIVALI V PRIMERU ABK NAPADA

Posebej je treba poudariti, da plemenice iz drugega kroga ne smejo pod neobenim pogojem k plemenjaku iz prvega, dokler jih ne razvrstimo v prvo skupino, t. j. 90 dni po naravnem porodu.

Poleg tega je za zatiranje trihomoniase zelo pomembna higiena pripusta. Število okuženih plemenic lahko zmanjšamo, če vsaki plemenici pred pripustom premažemo sramnico in predvor nožnice z bovakinom. To je tudi najlažji način rezkuževanja spolnega uda plemenjaka ob vsakem pripustu.

Ozdravitev okuženih plemenic lahko pospešimo, če jih vnovič pripustimo šele pri tretji pregonitvi.

Vdor okužbe v čredo lahko preprečimo, če ne pripustimo novih krav in telic, dokler jih ne pregleda strokovnjak ali pa če se ravnamo po gornjih navodilih za zaprte plemenilne kroge.

Zaprte plemenilne kroge so zelo pomagali, da so strokovnjaki razmeroma hitro zatrli trihomoniaso med govedom v Sloveniji.

Znamenja pri posamezni plemenici. Plemenica se okuži ob pripustu. Med 10. in 20. dnevom po pripustu se v nožnici do naslednje pojave, od koder se razširijo v maternico, kjer povzročijo vnetje, ki lahko traja tudi 6 do 8 mesecev.

Če se je plemenica obrežila, nastanejo naslednje možnosti:

1. Zametek zgodaj odmrje in krava se pregoni po petih ali več tednih. Vse druge pregonitve se pojavljajo ponavadi v normalnih tritedenskih presledkih.

2. Plemenica povrže plod, ki ga včasih opazimo, vendar pri večini zvrženja ne opazimo.

3. Plod odmrje in ostane v maternici, kjer se razkaja in povzroča kopičenje gnoja v maternici. Ta pojav imenujemo strokovno piometra. Lastnik ima plemenico za brejo, dokler ne preteče čas brejosti, ali dokler ne opazi izcedka iz nožnice, ki je redko tekoč, vodenikast in sivkasto bele barve.

Znamenja pri biku plemenjaku. Bik ne kaže nobenih vidnih znamenj bolezni, čeprav prenaša okužbo. Trihomonasi živijo in se razmnožujejo v sluznici spolnega uda in v sluznicah njegovega prekrivala. Bik prenaša okužbo vse življenje, dokler ga ne ozdravimo.

Velike gospodarske škode pri trihomoniasi nastanejo zaradi jalovosti plemenic, zmanjšanje prireje mleka in številnih brezuspešnih osemnitvev.

Zaščitni ukrepi. Če menimo, da gre za trihomoniaso, pokličemo živinozdravnika, da bo postavil diagnozo in odredil način zatiranja okužbe.

Do prihoda strokovnjaka ustavimo vsak pripust. Če bi se po naključju zgodilo, da strokovnjaka ne bi mogli dobiti kmalu, potem bomo ukrepali po opisanih navodilih, ker prepoved pripusta za daljše obdobje lahko povzroči tudi precejšnjo gospodarsko škodo.

Čredo ali plemenice na določenem področju razdelimo v dve skupini: v prvo bomo dali in razvrstili zdrave in neokužene, v drugo pa okužene in take, za katere mislimo, da so okužene.

28. TULAREMIJA

Tularemijska je v prvi vrsti bolezen živali, pa tudi človeka. Povzročajo jo bakterije palčaste ali okrogle oblike. Povzročitelj je precej odporen: v poginulih živalih lahko preživi do 100 dni, v zemlji 40 dni, v vodi pa več kot 3 mesece. Občutljiv je za vročino, temperatura 60 stopinj C ga uniči v 10 minutah in za razkužila klor in formalin.

KLUB ŠTUDENTOV VABI NA SMUČANJE

Klub študentov jeseniške občine obvešča svoje člane, da bo v petek, 11. aprila, smučanje na Voglu. Odhod bo ob 6. uri izpred železniške postaje na Jesenicah. Celodnevna karta stane 70 din. MB

SESTANEK OO ZSMS TOZD HV JESENICE

V ponedeljek, 24. marca, je bil sestanek OO ZSMS TOZD Hladna valjarna Jesenice, ki se ga je udeležilo deset mladincev, predsednik osnovne organizacije zveze sindikatov in sekretar OO ZKS.

Izvolili so za novega referenta za SLO in družbeno samozasčito Džuradža Šalapura, za referenta za idejnopolitično delo Nedima Omanoviča in za novega sekretarja Braneta Oslaja, ker dosedanj sekretar odhaja v JLA. Kritizirali so predsedstvo, ker v zadnjem času ni bilo dovolj aktivno. Tudi med mladimi ni pravega interesa za aktivno delo, niti pobud in pripravljenosti.

Dogovorili so se o programu dela, razen o programu kulturnega dela, ker na sestanku ni bilo referenta za kulturo. Govorili so tudi o tem, kako izboljšati delo v OO ZSMS v naši TOZD.

Sestavili bodo kratko poročilo o delu odbora in mladine, ter ga posredovali vsaki dnini, da bi ga na sestanku prebrali in tako zainteresirali še druge za delo v OO ZSMS HVJ.

Sestavili so komisijo za izbor najboljšega mladega delavca-samoupravljalca, ki se bo sestajala vsak mesec. V komisiji so: Janez Oven, Ajiz Omeradžić, Borut Razinger, Anton Vindič in Petar Mijatović. Dogovorili so se tudi, da bo vsak mladi delavec očistil svoje delovno mesto.

Petar Mijatović

Vlivanje glave kaplanove turbine v jeklolivarni

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz šestnajstih temeljnih organizacij in treh delovnih skupnosti prejeli spet kar 182 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin. Skupine so obravnavale predvsem predlog za delitev sredstev sklada skupne porabe za letošnje leto ter osnutek sprememb in dopolnil samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo ZJ, poleg tega pa seveda tudi kandidacijsko listo za samoupravne organe SOZD Slovenske železarne. Tam, kjer se je zaradi nepolnoštevih delegacij ali samoupravnih organov pokazala potreba po dopolnitvi volitvah, so seveda razpravljali tudi o novih delegatih. Se vedno so bile dokaj številne razprave tudi o razvojnih možnostih SOZD SŽ v novem srednjeročnem obdobju ter o elementih za pripravo plana SOZD in Interne banke SOZD SŽ. Nekaj razprav pa se je nanašalo še tudi na poslovno poročilo za lansko leto, na rebalans plana za letošnje leto ter na programe varčevanja oziroma na stabilizacijske ukrepe. V TOZD Energetika, kjer so se zadnji dan v marcu delavci odločili o sprejemanju sporazuma o dodatnem financiranju telesnokulturne, kulturne in drugih družbeno pomembnih dejavnosti delavcev Železarne ter v TOZD Transport, kjer so prav tako na referendumu sprejemali še statut SOZD SŽ, so delovne skupine precejšnjo pozornost namenile tudi tema dvema zadevama. Ponekod so imele delovne skupine na dnevnem redu tudi sindikalno problematiko (sindikalni izlet, letni oddih), informacije s sestankov samoupravnih organov, delegatska vprašanja in seveda proizvodno problematiko. Od posameznih skupin smo prejeli tudi po dva zapisnika.

Zaradi številnosti zapisnikov se v današnjem pregledu sestankov omejujemo predvsem na povzetek ožje obratne problematike.

Iz TOZD PLAVŽ smo prejeli zapisnika, SDS vodstvo TOZD, aglomeracija 1 in 2 ter plavž 1, 2 ter 4. Skupine so obravnavale nekatere izmed uvodoma naštetih zadev. SDS aglomeracija 2 vprašuje, kdaj bodo preventivni pregledi ter kaj je s popravilom »mlina št. 2« (zapisnik je izredno slabo čitljiv). Predlaga tudi, da naj sanitarne potrebe (toaletni papir) še naprej nabavljajo čistilke. Da ne bi prihajalo do onesnaževanja okolice, SDS plavž 1 predlaga postavitev stranišča pri plavžu 2. Razen tega ta skupina ugotavlja, da je bilo prejšnje Zlatorogovo milo boljše od tega, ki ga sedaj uporabljajo.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS predelava topilniških odpadkov, ponvično gospodarstvo, SM peči 1, 2 in 3, livna jama 2 in 4, staro železo 1 in 2 ter elektropeči 4, ki so prav tako obravnavale nekatere izmed uvodoma naštetih zadev. Na sestanku SDS livna jama 2 je bilo med drugim postavljeno vprašanje, kaj bo s 15-tonskim žerjavom, s katerim se po mnenju žerjavovodje ne da več delati. Izrečeno je bilo tudi opozorilo posameznikom, ki ne nosijo zaščitnih sredstev ter prebrani dopis glede reda in discipline. SDS staro železo 1 je imela pripombe na prenapolnjenost skladišča s starim železom. Praktično namreč ni več prostora za razkladanje vagonov, obstaja pa tudi nevarnost, da bi se poškodovale kabli visoke napetosti za napajanje žerjavov, kajti rena se zaradi prevelikih kupov vali nazaj na tire. Skupina meni, da bi bilo pri nabavi tolikšne količine starega železa potrebno poskrbeti tudi za prostori za razkladanje ter za priprave za razkladanje vagonov, že zato, da ne bi plačevali ogromnih stojnin zaradi nepravilno raztovorjenih vagonov. Delavci bi radi dobili odgovor tudi na vprašanje z zapisnika z dne 20. februarja glede sanitarnih in garderobnih prostorov pod Sava žerjavi.

Iz TOZD BLUMING ŠTEKEL smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, bluming 1, 2, 3 in 4, adjustaže štekel 1, 2 in 3, lužilnice adjustaže štekel ter od adjustaže bluming 1, 3 in 4. Članom SDS bluming 1 je bilo izrečeno opozorilo glede uporabe zaščitnih sredstev tehnološke discipline, prav tako pa tudi priporočilo, da naj bi zastoje, ki jih bo precej, izkoristili za čiščenje delovnih naprav. Da se ne bi ponavljali nekateri neljubi prijetljaji, so člani SDS predlagali, da naj se garderobo pregradi. Pregraditev garderobe predlaga tudi SDS bluming 2. Skupina nadalje omenja velike težave, ki jih imajo s čepi za kleščne žerjave ter da se ne uredi tračnica za voz za odrezke. Izveden je bil pregled in zamenjava neuporabnih zaščitnih sredstev. Skupina je kritično ocenila delo nekaterih sodelavcev in predlagala, da naj se proti takim tudi ukrepa. SDS bluming 3 opozarja, da je treba popraviti lopate za čiščenje globinskih peči. Na sestanku SDS bluming 4 je pogovor tekel tudi okoli odgovorov, ki so jih prejeli na zastavljena vprašanja. Želi si le, da bi jih tudi realizirali tako, kot so bili napisani. Na sestanku SDS adjustaže štekel 2 je bilo ob prisotnosti predsednika sindikalne organizacije TOZD govora o delovni disciplini, medsebojnih odnosih ter o bolezenskih in neupravičenih izostankih. Skupina v zvezi s tem opozarja tudi na slabe delovne pogoje ter na problem ropota, zaradi katerega se ničesar ne ukrene. SDS lužilnica adjustaže štekel meni, da probleme, ki jih izpostavljajo na sestankih, rešujejo prepočasi. Precej govora je bilo tudi o vprašanju osebnih dohodkov (grupe na posameznih delovnih mestih: lužilnica, ravnalni stroji, prebiralke). Člani SDS adjustaže bluming 1 so imeli nekaj pripomb na čistočo v kantini (strežnice, skodelice za čaj).

V TOZD VALJARNA ŽICE so nekatere izmed uvodoma omenjenih zadev obravnavale SDS vodstvo TOZD ter valjarna žice 3 in 4. SDS vodstvo TOZD v zapisniku omenja, da bo zaradi kritične preskrbe z vložkom v mesecu-marcu težko doseči tako količinsko proizvodnjo kot proizvodnjo po asortimentu, zaskrbljujejo pa je tudi to, da se povečuje proizvodnja manjvrednih kakovosti na račun večvrednih. SDS valjarna žice 3 predlaga v smislu izboljšanja proizvodnih rezultatov, da naj bi se nad valjčnice vgradil zaslon, in sicer tako, da bi bile gredice 53 enako dolge. Različna dolžina namreč zelo moti ritem pri valjanju teh gredic. SDS valjarna žice 4 pa izraža zadovoljstvo nad v marcu doseženimi proizvodnimi rezultati. Problem je le glede prekomerne količine IIa žice. Skupina meni, da bi bilo, ob večji pozornosti valjavcev ter z boljšo izdelavo armatur, mogoče proizvodnjo IIa žice količinsko zmanjšati. Kljub temu, da se je vzdrževanje v mesecu marcu izboljšalo, pa skupina ugotavlja, da se hibe še vedno kažejo tam, kjer jih ne bi smelo biti.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA BELA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela - odprema, lužilnica + valjarna 1, 2 in 3, žarilnica 1, 2, 3 in 4, adjustaže 1, 2 in 3, strojna adjustaža 1, 2 in 3 ter priprava vložka 1, 2 in 3. SDS so v okviru obširnih dnevnih redov obravnavale večino uvodoma omenjenih zadev. SDS lužilnica + valjarna 1 je ob obravnavanju razvojnih možnosti SOZD SŽ postavila vprašanje, kaj je pravzaprav s sovlaganjem v železarno Smederevo ter kaj jim jamči, da tudi v bodoče vlaganje ne bi dalo rezultatov, tako kot je bilo v tem primeru. SDS lužilnica + valjarna 2 pod razno omenja, da nima smisla postavljati vprašanj ali sploh o čem razpravljati, če na vprašanja in predloge ne dobi odgovorov. Skupina namreč ni dobila odgovorov na vprašanja, ki jih je postavljala na prejšnjih sestankih. SDS lužilnica + valjarna 3 zahteva podrobnejšo razčlenitev vsote 667.000 din, ki naj bi jo železarna Jesenice, poleg vseh drugih obveznosti, odvedla za skupne službe v Ljubljani. Žerjavovodja lužilnice pa se je na sestanku te skupine pritoževal nad nemogočimi delovnimi pogoji v dne, ko gorita obe peči (hlapi, kislina, plin, vročina). Mnenja je, da je glede tega nujno treba

nekaj ukreniti, kajti po zgraditvi predelne stene med lužilnico in ZRM se bo stanje še poslabšalo. Skupina predlaga, da bi se proučila možnost, da bi delali na vse sobote dopoldan in da bi bili na delovno soboto prosti popoldan in ponoči. Delavci na CTM pa so se pritožili nad načinom reševanja prepaha v strugarni valjev. Tam so namreč vrata zaidali, tako da se sedaj ves promet odvija skozi njihova vrata. S tem se je problem v bistvu le prenesel na delavce CTM. V zvezi z nakupom poslovnih prostorov za skupne službe SOZD SŽ skupina vprašuje, kakšni bodo pravzaprav ti prostori, ker za vsega skupaj 60 ljudi potrebujejo kar 2400 kvadratnih metrov prostora. SDS žarilnica 1 prosi za odgovore na vprašanja, ki jih je postavila na sestanku v januarju. SDS adjustaža 1 in strojna adjustaža 1 sta na skupnem sestanku predlagali, da naj se določijo na vseh treh dneh enotni kriteriji glede čiščenja ter da naj se opredeli delovne naloge 1. in 2. adjusterja, ne pa delovnih nalog zaposlenih žena, ki opravljajo naloge 2. adjusterja. Obravnavali so tudi nekatera disciplinska vprašanja. Na skupnem sestanku SDS adjustaža 2 ter strojna adjustaža 2 je bilo govora o poostreni disciplini. Adjusterji so se pritoževali, da ne morejo dosegati norme, če delajo z ženskami. SDS adjustaža 3 ter strojna adjustaža 3 opozarjata na pomanjkanje delavcev. Povprečno manjka na dnino kar 10 delavcev. Seznanjena je bila tudi s tem, da na delovna opravila 1. rezalca lahko napreduje tisti, ki bo imel dokončano poklicno šolo in ki se bo izkazal že pri sedanjem delu. SDS priprava vložka 1 vprašuje, zakaj je prišlo do zazidave vhodnih vrat v brusilnici valjev. Skupina opozarja, da se je zato ves prevoz z avtomobili v ostale TOZD preusmeril skozi hladno valjarno Bela ter da je zaradi avtomobilskega prometa potrebno nenehno odmikati prečni voz. To pa povzroča, da na njem prihaja do pogostih okvar, obenem pa tudi pri prevzemu materiala iz adjustaže štekla nastopajo težave. Razen tega pa je to tudi razlog, da so vrata stalno odprta, tako da so delavci na CBL liniji izpostavljeni prepihu. SDS priprava vložka 2 pod razno predlaga, da naj se v bodoče razne sporazume in podobno razlaga za več skupin skupaj ter da se razlagalce posebej določi. Tudi SDS priprava vložka 3 ima glede zazidave vhodnih vrat v brusilnici valjev podobne pritožbe kot SDS priprava vložka 1. Skupina je predlagala, da naj se člana neke druge skupine, ki z napačnimi informacijami zavaja delavce njihove skupine pri delu, pokliče na zagovor, enega izmed svojih sodelavcev pa je opozorila, da bo predlagala, da se ga premesti na druga manjvredna opravila, če v mesecu dni ne bo spremenil svojega odnosa do dela na liniji. Ugotavlja namreč, da je tedaj, kadar ni prisoten na liniji, mogoče napraviti več.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli 13 zapisnikov. Skupine so poleg nekaterih zadev, ki smo jih omenili uvodoma, obravnavale tudi februarске proizvodne rezultate ter pregledale, kako so doslej izvrševale stabilizacijske ukrepe oziroma program varčevanja za letošnje leto. SDS vodstvo TOZD meni, da 2732 ton (8,44 % nad planom) v mesecu februarju predstavlja dokaj ugoden proizvodni rezultat, glede na to, da še niso bili izpolnjeni vsi normalni pogoji za delo. Ugotavlja namreč, da so trakovi iz valjarne Bela še vedno slabe kvalitete (tolerance so izven predpisanih, pa tudi površina je slaba) ter da je dobava kvalitetnih jekel neredna in nezadostna (v februarju samo 193 ton jekel). Skupina nadalje ugotavlja, da so program varčevanja v prvih dveh mesecih kar dobro izpolnjevali: boljši je bil izplen, pa tudi storilnost, medtem ko je poraba kisline nekoliko presegla plan. Rezultati so posledica dobrega in vestnega dela celotnega kolektiva. Na sestanku SDS hladna valjarna 1 je bilo izrečeno vprašanje, zakaj delovnih oblek, ki jih obrat daje v pranje, nič več ne šivajo. SDS hladna valjarna 2 v zvezi z izpolnjevanjem varčevalnega programa omenja, da naj bi za manjšo porabo kisline poskrbeli z boljšim vzdrževanjem banj, črpalk, goličark itd., ne pa na račun slabo luženega materiala. SDS hladna valjarna 3 se pritožuje nad slabim zrakom v obratu. Delavci s Siemaga pa so na sestanku predlagali, da bi na strehi nad strojem napravili ventilacijo za odsesavanje vlage, ki sedaj kaplja nanje. Skupina vprašuje, kaj je s 15-tonskim vilicarjem, ki ne deluje tako, kot bi bilo treba. Predlagala je tudi, da naj bi delavca Janez Zupan in Janez Makovec prejela nagrado za uspešno delo. SDS adjustaže hladne valjarne zahteva zvišanje grupe in odgovor oziroma pojasnila na že postavljena vprašanja. Da bi bilo več prostora za material, je SDS žarilnica 1 predlagala demontažo in odstranitev preobrazovalca za kolute. Preobrazovalca namreč ne uporabljajo. SDS žarilnica 2 vprašuje, kako je z vlogo glede beneficirane dobe v žarilnici. SDS žarilnica 3 ponovno vprašuje, kaj je s postavitvijo odsesovalne naprave pri globinskih pečeh. Tudi SDS lužilnica meni, da v zvezi s porabo kisline ne bi smela trpeti kvaliteta luženja. Boljši prihranek pri porabi kisline naj bi dosegli z rednim vzdrževanjem goličarne ter z vestnejšim delom. Skupina poudarja, da vzdrževanje še ni urejeno, oziroma da se z vzdrževanjem zavlačuje ter da medtem kislina nekontrolirano odteka v Savo. SDS karisti ponovno opozarjajo, da je treba popraviti poti za vilicarje, prav tako pa ponovno predlaga, da naj se pred njihovo garažo postavi streha. SDS odprema v zvezi z uresničevanjem programa varčevanja omenja, da bi bilo treba odpraviti še nekatere pomanjkljivosti, ki jih ovirajo pri delu ter da je nakladanju vagonov potrebno posvetiti več pozornosti. Razen od že omenjenih SDS smo zapisnik prejeli tudi od SDS skladišče vložnega materiala in žarilnice 4.

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žičarna I-1, I-2, I-3, II-1, II-2 in II-3, patentirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnica 1, 2 in 3, votličarna ter adjustaže žičarne. Skupine so poleg nekaterih že v uvodu naštetih zadev obravnavale tudi proizvodne rezultate v mesecu februarju ter kvaliteto problematiko. SDS žičarna I-2 med drugim omenja, da se zmanjšuje število zunanjih in obratnih reklamacij. V zvezi s pritožbo enega izmed delavcev, ki mu je bila izrečena kazen prenehanja delovnega razmerja, je predlagala, da bi mu bilo še naprej omogočeno združevati delo v njihovi temeljni organizaciji, ker opažajo, da je v zadnjem času spremenil svoj odnos do dela. SDS žičarna I-3 vprašuje, če bi bilo mogoče žico, ki je namenjena predelavi v elektrodnom oddelku, odpremljati v koših namesto v kolobarjih. SDS II-1 je v okviru razprave o proizvodnji v februarju omenila, da bi bilo potrebno imeti za skupino strojev Herborn na vsaki izmeni zamenjavo, ker sicer ne bodo dosegli planirane proizvodnje VAC žice, poleg tega omenja, da neenakomerna trdnost in površina žice za ESAB linije povzroča težave ter da kvaliteta sarž VAC žice zelo niha. SDS žičarna II-2 se pritožuje, da doslej še ni dobila odgovora na vprašanje s sestanka z dne 18. decembra lani. Vprašanje se je nanašalo na analizo opravil in nalog na ESAB liniji, za žičarja in adjusterja VAC žice. Da bi odpravili problem, ki se pojavlja v zvezi z žico za vezavo - precej te žice gre v izmet - skupina predlaga, da bi določeno količino žice dostavili na določena mesta v hladni valjarni ter v žičarni. SDS patentirnica 1 ugotavlja, da v oddelku trenutno nimajo težav, da pa se bodo pojavile z odhodom nekaterih delavcev. Kljub temu omenja, da so problemi z nekaterimi posamezniki, ki povzročajo težave, tako da vplivajo tudi na delo ostalih izmen. Člani SDS patentirnica 3 so bili na sestanku opozorjeni, da bo v aprilu potrebno nadoknaditi zmanjšanje proizvodnje v marcu, ki ga je povzročil remont proge A. Opozorjeni so bili tudi na kvaliteto dela, zlasti na progi B, ker manjka odzivnih nožev in ker je žica večkrat zavezana. Na sestanku SDS pocinkovalnica 2 so se delavci pritoževali nad slabim vzdrževanjem vodil na progi I in III. Skupine v tej TOZD so med drugim razpravljale o sindikalnem izletu. Večina je bila za ogled nuklearne elektrarne v Krškem.

V TOZD VRATNI PODBOJI so delavci na skupnem zboru obravnavali predlog za delitev sredstev sklada skupne porabe ter osnutek sprememb sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo. K osnutku sprememb so imeli le eno pripombo: da naj bi bilo merilo za dopust delovna doba, težki pogoji dela in materinstvo, ne pa kategorije. Pod razno je bilo

postavljeno vprašanje glede zaščite pred sevanjem pri postopku z električnim varjenjem na varilnem stroju.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS hladna predelava 1 ter adjustaža 1 in 2. Skupine so obravnavale nekatere izmed uvodoma omenjenih zadev. Kot je razvidno iz zapisnikov posebnih razprav na sestankih omenjenih SDS ni bilo z izjemo SDS adjustaža 1, kjer je v zvezi s predlogom delitve sklada skupne porabe tekla živahna razprava glede meril regresiranja letnih dopustov, višine sredstev za nagrade ob upokojitvi, jubilejnih nagrad in prehrane. Vendar pa je tudi ta skupina omenjeni predlog potrdila v predloženi obliki.

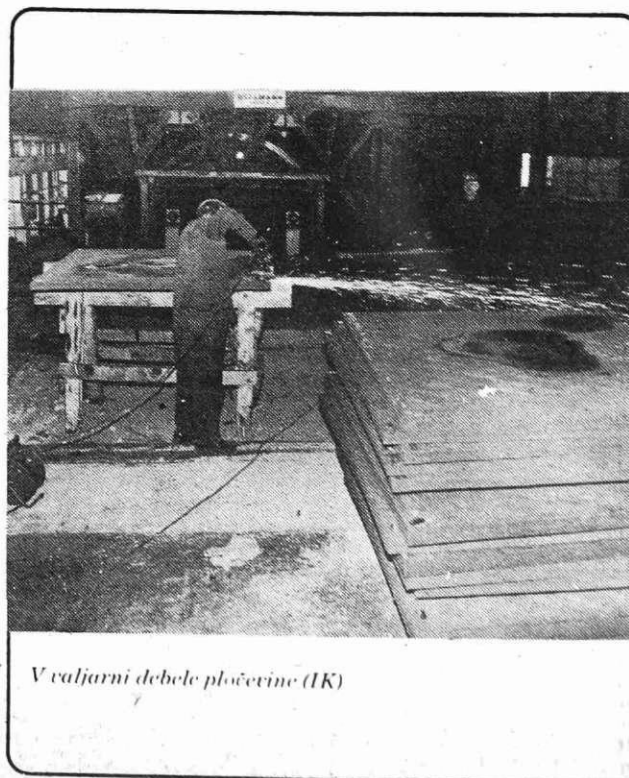
Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, rezalnica 1 in 2, oplasčevalnica 1 in 2, izdelava taljenih praškov, ognjevzdržni material, skladišče-transport ter priprava elektrodnih mas. Skupine so poleg nekaterih uvodoma omenjenih zadev obravnavale tudi rezultate februarске proizvodnje ter se seznanile z nekaterimi težavami, s katerimi so se soočale v marcu. Februarja so v TOZD skupni plan proizvodnje presegli za 3 %, za marec pa je bila na sestanku, zaradi pomanjkanja žice, surovin in embalaže, izražena bojazen, da plan ne bo dosežen.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, priprava dela, materialna služba, strugarna 1 in 2, orodjarna 1, strugarna Javornik, ključničarji strojev, kovačnica-kalilnica, konstrukcijska delavnica 1 in 2 ter strugarna valjev Javornik in Bela. Skupine so obravnavale nekatere uvodoma omenjene zadeve in se z njimi večinoma strinjale. SDS orodjarna 1 opozarja na problem prepaha v strojnih delavnicah. SDS Strugarna Javornik vprašuje, zakaj Železarna jemlje nazaj Dom na Mežakliji. Moti jih, da je že bil last Železarne in dobro oskrbovan, nato pa podarjen drugi organizaciji, da je propadel. SDS kovačnica-kalilnica znova postavlja vprašanje, kaj z rezultati meritev ekoloških pogojev v kovačnici in omenja, da so prejeli odgovor, da so meritve zaključene ter da bo celotna dokumentacija podana, ko bodo zbrani vsi podatki. SDS konstrukcijski delavnici ni všeč, da se nihče od vodstva obrata ne udeležuje sestankov SDS, češ da je »s tem onemogočeno delo in pripombe«.

Iz TOZD REMONTNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS instalacija 1, montaža 2, hidravlika in pnevmatika, delavnica elektrostrojev 1 in 2, elektrožerjavni, elektrodelačnica, vodstvo gradbenoremontnih delavnic, tesarji, mizarji, kleparji, zidarji, plastika, gradbenoremontna delavnica Javornik ter RTA 1, 3, 4, 5 in 6. Skupine so obravnavale nekatere izmed uvodoma omenjenih zadev. SDS instalacija 1 meni, da bi se morala delavnica na Beli graditi po načrtu, dogaja pa se, da se načrt iz dneva v dan spreminja. V zvezi s tem postavlja tudi vprašanje, zakaj obstoja delavska kontrola ter zakaj delavnice ne pomagajo graditi inštalaterji z Javornika. Nadalje omenja, da je vprašanje remontov na elektropečeh delno urejeno z vodstvom vzdrževanja, da pa je potrebno izstaviti tudi odločbe, kdo je za kaj odgovoren. Pritožuje se, da glede referendumov ni bila zadosti obveščena s strani sindikata. SDS mizarji, pleskarji, steklarji v zapisniku s sestanka, ki je bil že konec februarja, omenja v zvezi z 20. točko predloga varčevalnih ukrepov, da ni v skladu z varčevanjem in dobrim gospodarjenjem, če mizarna dobiva le napol surov les ali pa les četrtega razreda, prav tako pa tudi, da prebiranje lesa na žagi podraži les za 50 % in da je še od prebrnega lesa veliko odpadka. Skupina na osnovi takšnih ugotovitev zaključuje, da nabava ne jemlje dovolj resno potrebe mizarne po kvalitetnem lesu. Na sestanku SDS zidarji je bil v zvezi z varčevalnimi ukrepi poudarek nad predvsem boljše izkoriščanju delovnega časa in povečanju intenzivnosti dela ter gospodarni porabi vseh vrst materiala. SDS gradbena delavnica Javornik je pod razno razpravljala o pomanjkanju prostora v tesarski delavnici ter o nekaterim tekočih problemih. Delavci menijo, da bi bilo smotno, če bi zanje kupovali malo dražje delovne čevlje, kajti ti, ki jih imajo sedaj, so zelo slabe kakovosti. SDS RTA 1 prosi za odgovor, kako se bodo rešili problemi v zvezi z (v njihovi TOZD) neuspelim referendumom o dodatnem financiranju kulture in telesne kulture. SDS RTA 3 pa se zanima, kdaj bo rešen problem zasedenosti normativa vzdrževalcev tehnic. Samo trije tehničarji namreč niso kos niti neplaniranemu popravilu, kaj šele, da bi pripravljali tehcnice za žigosanje. V zvezi s tem tudi vprašujejo, kdo je zakonsko odgovoren. Tudi SDS RTA 5 prosi za odgovor, in sicer glede nabave nekaterih elektronskih instrumentov, ki jih nujno potrebujejo za svoje delo. Zanima jih predvsem vprašanje, kdaj bo nabava teh instrumentov sploh možna, kajti če bo tudi v prihodnjem letu tako malo amortizacijskih sredstev kot letos, nabava iz tega vira najbrž sploh ne bo možna. Skupina pravi, da so elektronski instrumenti v prvi vrsti njihovo orodje, brez katerega je opravljanje delovnih nalog skorajda nemogoče, šele v drugi vrsti pa so to tudi osnovna sredstva ter da so njihove potrebe zbrane v predlogu AZ plana 80 oddelka VER.

Razen omenjenih smo prejeli še 14 zapisnikov SDS in TOZD VZDRŽEVANJE, 5 iz TOZD ENERGETIKA, 12 iz TOZD TRANSPORT, 8 iz SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE, 3 iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE, ter 11 zapisnikov SDS iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE. Pregled teh bomo objavili v naslednji številki Železarja.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje - Božidar Lakota

V valjarni debele pločevine (IK)

V TREH LETIH SMO DOSEGLI POMEMBNE REZULTATE PRI URESNIČEVANJU ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

(Nadaljevanje s 1. strani)

angažiranja delavcev in vseh organiziranih družbenopolitičnih sil.

Pri uresničevanju zakona o združenem delu so določene slabosti, pojavljajo pa se tudi nekatere težave.

Dosedanje delo pri uresničevanju zakona o združenem delu je zaviralo med drugim tudi dejstvo, da niso bili sprejeti določeni sistemski zakoni, s katerimi naj bi konkretizirali posamezne sistemske rešitve iz zakona o združenem delu. Od teh sistemskih zakonov je dejansko odvisna normativna zaokrožitev sistema združenega dela in na tej osnovi tudi samoupravna regulativa. Gre za zakone na področju: reprodukcije v vseh njenih aspektih, s področja sistema in politike cen, združevanja dela in sredstev med proizvajalnimi in trgovskimi organizacijami, sanacije in stečaje organizacij združenega dela, s področja zaštite izumov, kompenzacij itd.

V velikem številu organizacij združenega dela niso dovolj analizirali stanja, niti ga niso vsebinsko uskladili z opredelitvami in določili v zakonu o združenem delu.

Posledica vsega tega je, da se počasi otrešamo starih podjetniških odnosov, ki temeljijo na kreditnih in nakupno-prodajnih odnosih, kakor tudi da se prepočasno uveljavljajo dohodkovni odnosi temelječi na skupnih interesih v procesu reprodukcije, s katerimi se razširja materialna osnova združenega dela in krepi družbeno produktivnost dela.

Pri dosednji uporabi zakona o združenem delu so najdlje prišli v organizacijah združenega dela na področju proizvodnje, manj pa v trgovskih organizacijah in gospodarskih dejavnostih.

Tudi v delovnih skupnostih organizacij združenega dela je uporaba našel svobodne menjave dela, ki so opredeljena v zakonu o združenem delu, šele na začetku.

SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANJE ZDRUŽENEGA DELA

V 660. členu zakona o združenem delu je določeno, da morajo obstoječe temeljne in druge organizacije združenega dela, poslovne skupnosti in organizacije poslovnega združenja prilagoditi svojo organizacijo in uskladiti samoupravne sporazume o združenju, druge samoupravne sporazume, statute in druge samoupravne splošne akte s tem zakonom v rokih, ki jih določajo programi za izvajanje določb tega zakona, najpozneje pa v dveh letih od njegove uveljavitve.

Omejeno prehodno obdobje ni pomenilo tudi odločitev uporabe določil zakona o združenem delu.

V 671. členu zakona o združenem delu je namreč določeno, da ta zakon začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu, oziroma so bile vse organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti dolžne, da od tega trenutka dalje uporabljajo določbe tega zakona, razen določil o ugotavljanju celotnega prihodka, razporejanju dohodka in čistega dohodka ter o delitvi sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev, ki se uporabljajo od 1. januarja 1978, kot je to določeno v 662. členu zakona o združenem delu.

Dosedanji rezultati uporabe zakona o združenem delu kažejo, da je opravljena institucionalna preobrazba in organizacijsko pravna preobrazba organizacij in samoupravnih splošnih aktov. Obdobje pred nami pa mora biti čas vsebinske transformacije in izgradnje dohodkovnih družbenoekonomskih odnosov, obdobje spreminjanja stanja in institucionalnih osnov celotnih odnosov v družbeni reprodukciji.

Lahko bi dejali, da je manjše število organizacij, v katerih ne bi bilo večjih ali manjših samoupravnih organizacijskih sprememb in da dosednji rezultati lahko v večini organizacij služijo kot solidna osnova za nadaljnje dograjevanje in izpopolnjevanje samoupravne organizacije in samoupravne regulative, ki dobiva vse močnejšo neposredno podporo na zborih delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela.

TEMELJNA ORGANIZACIJA ZDRUŽENEGA DELA

Da bi kar najbolje organizirali temeljne organizacije združenega dela, so prav gotovo v vseh vejah in dejavnostih, v večini temeljnih organizacij združenega dela opravljene široke in organizirane politične, samoupravne, strokovne in druge priprave, da bi ocenili lastno organiziranost. Analizirali so doseženo stopnjo organiziranosti, izdelali natančnejše kriterije za organiziranje temeljne organizacije, ki nedvomno pomenijo ustvarjalno uporabo določil zakona o združenem delu, glede na posebne razmere določene dejavnosti.

Pri določanju delovne celote, kot enega izmed pogojev za organiziranje temeljne organizacije, so izhajali iz različnih kriterijev. Prevladala pa sta v glavnem dva kriterija za določanje delovne celote, in sicer na podlagi funkcionalne povezanosti delavcev pri delu in na podlagi dela delavcev na določenem območju. V nekaterih vejah, kot na primer v gradbeništvu, kjer je prevladovalo tako imenovano strokovno načelo, to je organiziranje temeljne organizacije po posameznih vrstah poklicev, pa se je le-to izkazalo kot neustrezno, in sicer z vidika uspešne koordinacije delovnega procesa.

Pri ugotavljanju možnosti za uresničevanje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic, kot tudi pogojev za organiziranje temeljne organizacije, pa obstaja v praksi precej različnih mnenj in rešitev. Na eni strani imamo vrsto velikih temeljnih organizacij, ki zaposlujejo do tri tisoč pa tudi več kot tri tisoč delavcev (nekateri panoge industrije in gradbeništva), medtem ko so v drugih primerih organizirane temeljne organizacije, ki imajo le deset zaposlenih delavcev.

Po zakonu o združenem delu število delavcev ni edini in izključni element pri določanju pogojev za organiziranje temeljne organizacije, temveč je pomembnejše ugotavljanje dejanske možnosti za uresničevanje družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic delavcev v temeljni organizaciji. Pri tem ne smemo pozabiti, da je za uresničevanje delovnih in samoupravnih funkcij temeljne organizacije nujno določeno število izvajalcev ter da brez tega števila temeljne organizacije ne morejo uresničevati svoje funkcije, niti delavci v njih svojih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic (npr. voliti delegate in delegacije).

Praksa je potrdila, da prevelike temeljne organizacije dejansko opravljajo več glavnih dejavnosti in s stališča pogojev, ki jih zakon o združenem delu predvideva, so v teh temeljnih organizacijah zagotovljeni vsi elementi za organiziranje več temeljnih organizacij.

V velikih temeljnih organizacijah se delavci srečujejo s težavami pri uresničevanju svojih družbenoekonomskih in samoupravnih pravic. Prav zaradi tega se namesto k organiziranju temeljnih organizacij zatekajo k organizaciji poslovnih in delovnih enot v smislu 471. člena zakona o združenem delu, čeprav bi se mnoge izmed teh poslovnih in delovnih enot morale organizirati kot temeljne organizacije.

Zelo pogost je pojav, da se v delih organizacij združenega dela, ki posluje na območju drugih družbenopolitičnih skupnosti, zelo težko opredelijo za organiziranje temeljnih organizacij, čeprav so izpolnjeni vsi pogoji za organiziranje temeljne organizacije. Prav tako se te dislocirane enote zelo pogosto ne organizirajo niti kot delovne enote v smislu 471. člena zakona o združenem delu.

Pri dosledni uporabi določil, ki zadevajo pogoje za organiziranje temeljnih organizacij, smo se v praksi srečevali z različnimi problemi in težavami in to v precejšnjem številu organizacij združenega dela gospodarstva in družbenih dejavnosti. Do tega je prihajalo predvsem zaradi zahtevnih del pri definiranju konkretnih kriterijev, še pogostejše pa zaradi subjektivnih slabosti in odporov, s katerimi se srečuje popolna afirmacija temeljne organizacije, kot temeljne oblike organiziranja delavcev. Pri tem je bilo opaziti predvsem naslednje težnje:

— čeprav je prisotna težnja k povečevanju števila delovnih organizacij s temeljnimi organizacijami, imamo še vedno opravka s precejšnjim številom delovnih organizacij, ki v svoji sestavi nimajo temeljne organizacije. Številne izmed teh delovnih organizacij opravljajo več glavnih in stranskih dejavnosti, zaposlujejo po nekaj sto delavcev, ki izpolnjujejo vse pogoje za organiziranje dveh ali več temeljnih organizacij. Nedvomno zakon o združenem delu ni uveljavljen v vseh primerih, zaradi česar bo potrebno ponovno proučiti postavljeno organizacijo delovnih organizacij, zato da bi organizirali dve ali več temeljnih organizacij.

— v nekaterih dejavnostih je organiziranje temeljnih organizacij opravljeno izključno po teritorialnem načelu, pod vplivom občinskih upravnih organov. Pri tem so bila zanemarjena določila o pogojih za organiziranje temeljne organizacije iz zakona o združenem delu, ki so pogoj za vpostavitve in razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Takšno ravnanje bi nedvomno lahko premagali s širšim združevanjem in kombiniranjem funkcionalnega in teritorialnega načela (ta-

ke primere imamo v nekaterih kmetijskih kombinatih). Organiziranje temeljnih organizacij, v gozdarstvu na primer, je bilo opravljeno po tako imenovanem teritorialnem načelu, tako da se temeljne organizacije skladajo s prejšnjimi gozdarskimi sekcijami oziroma so to praviloma območja občin. S posameznimi variantami se srečujemo s temi pojavi tudi pri organiziranju temeljnih organizacij v kmetijstvu, trgovini, zdravstvu ipd., tako da so v okviru občin organizirane tudi sestavljene organizacije združenega dela, ki delovno sploh niso povezane;

— v nekaterih dejavnostih (kemijski, predelavi, kmetijsko-živilski proizvodnji, proizvodnji in predelavi kovin, predelavi lesa, energetiki, nekaterih vejah prometa idr.) so pri organiziranju temeljnih organizacij preveč poudarili tehnološko povezanost in zaokroženost posameznih faz proizvodnega procesa, stopnjo avtomatizacije, značaj procesa dela, heterogenost dejavnosti ipd., zaradi česar so se zatekali k organiziranju velikih temeljnih organizacij ali pa po pogosto ostali pri obstoječih oblikah organiziranja, čeprav so bili izpolnjeni vsi pogoji za organiziranje več temeljnih organizacij.

Obveznost delavcev in vseh drugih samoupravnih in političnih struktur je, da stalno analizirajo stanje, iščejo boljše kriterije in se bore za njihovo uporabo v samoupravni praksi.

V precejšnjem številu dejavnosti bo treba sprejeti družbene dogovore, s katerimi bi določili natančnejše kriterije za uporabo zakona o združenem delu oziroma izpolnjevanje pogojev za organiziranje temeljnih organizacij in delovnih organizacij (v smislu 327. in 348. člena zakona o združenem delu). To bi morali storiti predvsem v fazi proizvodnje, kjer imamo opravka z visoko stopnjo avtomatizacije in linijske proizvodnje, v organizacijah združenega dela, ki so enotni tehnološko-tehnični sistemi (elektro gospodarstvo, železnica, PTT, cestno gospodarstvo) in drugih dejavnosti.

Taka potreba se pojavlja tudi v zvezi s konkretnim definiranjem kriterijev za organiziranje delovnih enot in drugih ožjih organizacijskih oblik (v smislu 471. člena zakona o združenem delu).

V praksi se še vedno srečujemo ne samo z odpori, temveč tudi s spori v zvezi z organiziranjem novih temeljnih organizacij. Razveljavitev sklepa najpogostejše zahtevajo zaradi kršitve pravic in interesov delavcev drugih temeljnih organizacij. Ti spori so posledica želje določenih sil, da bi obdržali obstoječe stanje (ker novo organiziranje predstavlja negotovost za posamezna dele delovne organizacije glede višine bodočega dohodka), v katerem se neizbežno in neopravičeno preliva dohodek med posameznimi deli delovnih organizacij. Dejansko pa je končni motiv spodbijanja odločitev o organiziranju novih temeljnih organizacij, neurejeni družbenoekonomski odnosi, tako v zvezi z razmejitvijo sredstev oziroma delitvene bilance, kakor tudi pri pridobivanju skupnega prihodka in dohodka.

Z dosedanjim družbenopolitičnim, samoupravnim in strokovno aktivnostjo pri uporabi zakona o združenem delu smo znatno povečali, ne samo odgovornost, temveč smo tudi družbeno uveljavili temeljne organizacije. Vse bolj ustvarjamo razmere za to, da temeljna organizacija pridobi dohodek, da odloča o njegovem razporejanju, da se samoupravljanje delavcev v temeljni organizaciji uresničuje na realnejši osnovi združevanja dela.

Pri tem pa velja opozoriti na negativen pojav zapiranja temeljnih organizacij. To je težnja, ki dobiva vse bolj značaj množičnega pojava. Takšne organizacije poslujejo ločeno, izolirano in niso dovolj povezane z drugimi temeljnimi organizacijami v delovni organizaciji, kar nedvomno vodi k ustvarjanju velike in neučinkovite administracije; k skupinsko lastninskim in drugim oblikam nesamoupravnega obnašanja. Te temeljne organizacije prevzemajo podjetniški koncept in si prizadevajo, da se spremene v »podjetje«.

V praksi je pogosto navzoč tudi pojav, da se takrat, ko se temeljna organizacija v skladu s svojimi interesi poskuša dohodkovno povezati z drugo organizacijo zunaj delovne ali sestavljene organizacije, v katero je institucionalno združena, gleda na tako dejanje kot na poskus dezintegracije.

V številnih sredinah pa samoupravno organiziranje združenega dela, posebej se organiziranje temeljnih organizacij, sprejemajo kot stalen proces. Dosedanji rezultati so kot osnova za nadaljnje, stalno dograjevanje in izpopolnjevanje samoupravne organiziranosti.

Družbenopolitične organizacije in samoupravni organi morajo spodbujati takšne pobude in aktivnosti in tako zagotavljati, da bodo delavci odločali o lastni organiziranosti, kadar so izpolnjeni pogoji iz 320. člena zakona o združenem delu.

(Gospodarski vestnik, št. 12, 27. marca 1980)

NAVODILA ZA UREJANJE PREVOZOV S CESTNIMI VOZILI V ŽELEZARNI

Delavci proizvodnih in storitvenih TOZD delajo na dve ali tri izmene. Ker pretežna večina delavcev, ki skrbijo za ustrezno organizacijo in koordinacijo dela med proizvodnimi in storitvenimi TOZD dela v dopoldanski izmeni, se zato, da bi bila tudi na popoldanski in nočni izmeni ter v prostih dnevih in praznikih ustrezna koordinacija dela, v povezavi z dejstvom v TOZD uvaža na ravni delovne organizacije stalna dežurna služba. To delo in naloge opravlja dežurni Železar, in sicer po navodilu, ki ga je 7. marca sprejel odbor za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne.

Poglavitne naloge dežurnega Železarne so:

— Vodi pregled nad opravljanjem dela v TOZD in kontrolira izvajanje posebej dogovorjenih akcij.

— Spremlja splošno situacijo v Železarni iz vseh vidikov varnosti, discipline in družbene samozaščite. Posebej pa je dolžan pomagati pri organizaciji odpravljanja tehničnih motenj, ki bi eventualno nastale v proizvodnji.

— Ob večjih neizvedah in elementarnih nesrečah ustrezno ukrepa in prične z organiziranjem pomoči ter reševanja.

— Pri opravljanju del in nalog sodeluje z dežurnimi TOZD.

— Obvestila o dogodkih, o rezultatih opravljenega dela, o ugotovljenem stanju in o ukrepih vpiše v posebno knjigo za vpisovanje ugotovljenega v času dežurstva.

— Skrbi za reševanje drugih nujnih zadev in posreduje informacije odgovornim, sprejema po potrebi tuje poslovne goste, sprejema telexe in poskrbi za ureditev nujnih zadev ter drugo.

— Ob koncu dežurstva ob 7. uri informira o stanju v Železarni predsednika poslovnega odbora in vodjo splošnega sektorja.

Da dežurni Železar lahko ustrezno opravlja svoje naloge in opravila, ima naslednje pristojnosti:

— Za hitro odpravo večjih okvar na proizvodnih napravah, izpadih električne energije ustrezno ukrepa (organizacijsko), da pridejo, če je potrebno, na pomoč delavci tudi iz drugih oddelkov, ki so tačas na delu. V zvezi s tem odredi potreben prevoz znotraj Železarne ali od doma.

— V primeru, da dežurni Železar ne z ostalimi dežurnimi v TOZD zaradi obsega oz. značaja dela, okvare ali zastoja ne bi mogel uspešno odpraviti, pokliče v Železarno delavca, ki je pristojen in odgovoren za delovne naloge in opravila na tistem delovnem področju, kjer je nastala okvara ali zastoj. V primeru potrebe lahko pokliče za rešitev problema in naloge odgovornega vodjo oddelka ali TOZD. O nastanku večjih težav obvesti po telefonu pristojnega člana poslovnega odbora.

— Če pri odhodu in ogledu del na remontih, ki so takrat v teku, ugotovi, da se ne opravljajo pravilno ali ne po predvidenem programu, pri izmenskem vodju remonta ustrezno posreduje ali po potrebi pokliče v Železarno odgovornega vodjo remonta.

— Če pri obhodu Železarne kjerkoli ugotovi slabo ali neučinkovito delo ali da posluževalci in upravljalci z napravami napačno delajo, posreduje pri odgovornem vodju izmene, da z ustreznimi ukrepi zagotovijo pravilno delo.

— Pristojen je, da odpira in pregleduje telexe, brzojavke in sprejema sporočila, ki prispejo v času dežurstva. V nujnih primerih ustrezno posreduje, sicer pa telexe in brzojavke ob primopredaji službe preda vodju oddelka za splošno administracijo, da jih naslovi na prave prejemnike. O nujnih sporočilih poroča ob primopredaji dežurstva.

— Sprejema domače in tuje goste, če se zgodi, da pridejo popoldne ali ponoči. V nujnih primerih o njihovem prihodu obvesti pristojnega člana poslovnega odbora oz. vodjo splošnega sektorja, sicer pa posreduje, da gostje dobijo prehrano in prenočišče.

— Odobrava nujne in potrebne prevoze z osebnimi ali poltovornimi cestnimi vozili, ki jih lahko opravi dežurni šofer Železarne v času od 14. do 6. ure.

— Dežurni Železar, dežurni TOZD in pristojni izmenski vodja se morajo o potrebnih ukrepih sporazumeti tako, da bodo ti resnično koristni za dotični TOZD, kot tudi za delovno organizacijo. Vsako nasprotno ravnanje bi predstavljalo hujšo kršitev delovne dolžnosti.

Dežurni Železar ima pri opravljanju teh del in nalog naslednje osnovne dolžnosti in odgovornosti:

— Dežurni bo ves čas dežurstva na področju Železarne, razen v primerih, ko mora osebno stopiti v stik z delavci milice, železniško postajo, gasilci, reševalci, štabom civilne zaštite krajevnih skupnosti Sava, Podmežaklja, Javornik—Koroška Bela ali občine in ko je predvideno, da je dosegljiv doma.

— Dežurni Železar mora takoj, ko je obveščen o nastali večji okvari, večji nesreči pri delu ali elementarni nesreči, iti na kraj dogodka, ugotoviti dejansko stanje in ustrezno ukrepati.

— Dežurni Železar mora poskrbeti, da se opravijo vsa dela za odpravo okvar in napak, ki jih je moč odpraviti še v času dežurstva oz. izmene.

— Dežurni ne sme sprejeti nalog rednega dela, ki bi ga skušali nanj prenesti odgovorni na izmeni. Če bi se takšni poizkusi večkrat ponavljali, mora to pisno poročati.

— Če pride v delovni organizaciji do pojavov, ki imajo lahko za posledico delno ali popolno ustavitev proizvodnega procesa, odtujevanja družbene lastnine ali povzročenja škode, mora nemudoma obvestiti pristojnega vodja TOZD, v posameznih primerih pa predsednika poslovnega odbora.

— Dežurni mora v posebno knjigo vpisovati dogodke, ugotovitve in ukrepe. Ob primopredaji dežurstva mora naslednika, ki prevzema dežurstvo ob delavskih, jutraj pa poslovnem odboru, pisno in ustno seznaniti s stanjem v Železarni, sprejetimi ukrepi ter posegi, ki se že uresničujejo.

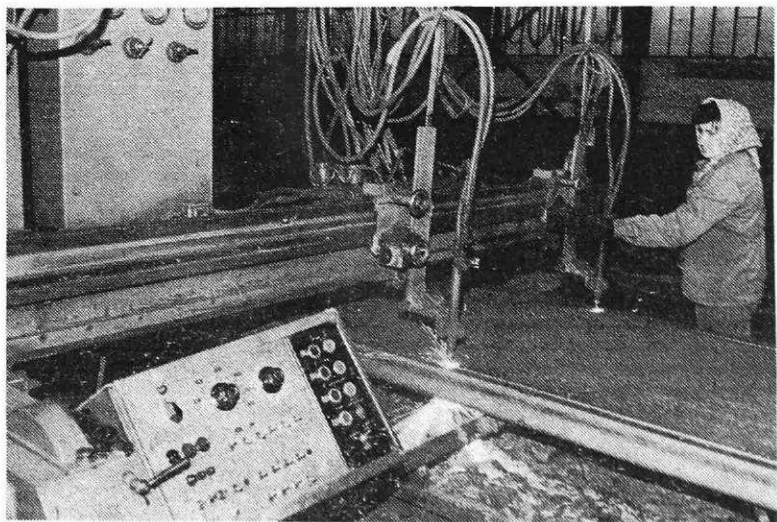
Sedež dežurnega Železarne je v sobi vodja splošnega sektorja (soba 19 — telefon 601). Delovni prostor dežurnega Železarne ni omejen in mora v času, ko ni konkretnih nalog, opravljati obhod po delovnih področjih TOZD. V času obhoda nadzira, če proizvodni proces nemoteno poteka. Pri tem se vpisuje v knjigo primopredaje dela in nalog izmenjskih vodij ter dežurnih v TOZD. Spoznavni znak dežurnega je kovinska ploščica, na kateri je na levi strani znak Železarne, na desni pa piše »dežurni Železar«.

Zahteve za posredovanje in za ukrepe sporočajo izmenski vodje in dežurni TOZD neposredno dežurnemu Železaru. Če je dežurni slučajno na obhodu po Železarni, izmenski vodje sporoče zahteve vrtarju glavne pisarne na telefon 401. Vrtar mora čimprej po brezžični zvezi ali telefonu dobiti dežurnega in mu posredovati sprejete zahteve za posredovanje ter ukrepe.

O nalogah, ki jim mora dežurni posvetiti posebno pozornost, je pred nastopom dolžnosti pisno obveščen.

Dežurna služba se v Železarni že opravlja. Celotno besedilo tega navodila bodo sprejeli vsi vodje TOZD, vodje sektorjev, splošna varnostna služba in vsi, ki bodo to delo opravljali.

B.

Sodelavci v TOZD Valjarna debele pločevine (IK)

NASTAJANJE IN OBLIKOVANJE SAMOUPRAVNIH SPLOŠNIH AKTOV

Nadaljevanje s 1. strani

Iosti v teh organizacijah in skupnostih, določajo organi v teh organizacijah in skupnostih, njihovo delovno področje, pooblastila in način uresničevanja njihove funkcije ter urejajo druga vprašanja, npr. organizacije dela in poslovanja v samoupravnih organizacijah in skupnostih (statut, pravilnik, sklep, ...), katerim se na splošen način urejajo določena vprašanja, poslovniki (dr.).

Po marksistični teoriji se pri definiciji prava poudarjata njegovo razredno bistvo in družbena pogojenost / razmerje med državo in pravom. Pri čemer je pravo izraz volje vladajočega razreda, država pa je tista, ki prisiljuje k spoštovanju pravnih norm.

V kapitalizmu vsebina prava zhaia iz zasebnolastniških razmerij, v socialistični demokraciji pa vsebina prava ne izhaja iz lastniških razmerij, temveč iz razmerij, katerim je podlaga človekovo delo in tako pravo odmirja in pričinja rasti - nastajati nova kvaliteta prava, to je socialistično samoupravno pravo, ki ustreza novim družbenim odnosom. Država se odmika s področja normativne dejavnosti in prepušča del prejšnjih pristojnosti države oziroma prava samoupravnemu urejanju. Norme, ki jih ustvarjajo drugi subjekti, so še vedno pravo z novo kvaliteto, ki omogoča, da se pravne značilnosti teh norm počasi zmanjšujejo, zmanjšujejo se sankcije države in postajajo družbene norme, ki jih država ne sankcionira. Seveda pa proces odmiranja prava pri vseh vrstah pravnih norm ni enak in enakomeren. Hitrost tega procesa je odvisna od hitrosti sprememb v družbi, zlasti družbenoekonomskih razmerij v njej.

Zgodovinski proces odmiranja države kot tudi prava je dolgotrajen, aho se pospeši s hitrejšim razvojem proizvodnih sil in družbenih razmerij, v katerih delavci in delovni ljudje sami v vse večjem obsegu urejajo ožje in širše družbene odnose. Proces odmiranja države in državne klasične prava se med drugim kaže tudi v samoupravnih splošnih aktih. Samoupravni splošni akti tako nadomeščajo klasično odnirajoče državno pravo, s katerim delavski razred, ki je na oblasti, zraža svojo voljo. Delavci in drugi delovni ljudje tako sami urejajo razmerja, ki nastajajo v proizvodnji, nenjavi, delitvi in potrošnji, ne da bi pri tem kdo od zunaj, ki ni udeleženec teh razmerij, urejal ta razmerja. S samoupravnimi splošnimi akti se tudi uresničuje ustavna pravica samoupravljanja.

Pri nastajanju in oblikovanju posameznih samoupravnih splošnih aktov govorimo o tako imenovani samoupravno normativni dejavnosti, ki je ena od glavnih neposrednih zrazov samoupravljanja. To pa je vsebinsko kvalitetnejši način ustvarjanja pravil vedenja in ravnanja v družbenoekonomskem življenju delavcev in delovnih ljudi. V samoupravno normativno dejavnost šteemo vse postopke, ki so kakorkoli ovezani z nastankom, oblikovanjem, spreminjanjem, sprejemanjem n kontrolo samoupravnih splošnih aktov v organizacijah združenega dela in drugih skupnostih.

Samoupravna normativna dejavnost je že dala pomemben delež azvoju samoupravljanja in samo-

upravnemu pravu in to predvsem v organizacijah združenega dela. Iskanje najboljših pravil vedenja in ravnanja je v tem, da se pospeši proces razvoja in povezovanja tako družbenih, ekonomskih, tehničnih, socialnih in političnih prvin v organiziranem delu s sredstvi v družbeni lastnini v organizacijah združenega dela in drugih oblikah združevanja dela in sredstev.

Samoupravni splošni akt ima pravno lastnost zaradi tega, ker je v njem izražena volja delavcev oz. delovnih ljudi. Pri oblikovanju in spreminjanju samoupravnega splošnega akta je tak akt sprejet z osebnim izjavljanjem ali odločanjem prek delegatov v ustreznih samoupravnih organih.

Samoupravno urejanje razmerij je vsebovano v pravici delavcev, da odločajo v organizaciji združenega dela uresničujejo pravico do dela z družbenimi sredstvi kot neodtujljivo pravico zaradi zadovoljevanja svojih in družbenih potreb.

V samoupravnih splošnih aktih se na splošno urejajo odnosi oz. določene pravice, obveznosti in odgovornosti za nedoločeno število primerov, ki se pojavljajo, oz. se bodo pojavljali in katere bo potrebno rešiti skladno z določili v samoupravnih splošnih aktih. Te rešitve so akti, bodisi kot odločbe, sklepi itd. To so individualni ali konkretni akti, ki morajo biti v skladu s samoupravnimi splošnimi akti oz. morajo biti izdani na tej podlagi. Samoupravne splošne akte delimo še na materialno-pravne in formalno-pravne. Med materialne štejemo vse tiste, ki vsebujejo pravice, obveznosti in odgovornosti udeležencev oz. urejajo razmerje med njimi. Med formalne pa štejemo tiste, ki določajo način uresničevanja posameznih pravic, obveznosti in odgovornosti. To so samoupravni splošni akti, ki določajo postopek oz. dejanja, katera mora določen subjekt opraviti, da bi lahko uresničil določeno pravico, obveznost in odgovornost in da bi bil tak akt pravno veljaven.

Pobudo za sklenitev samoupravnih splošnih aktov dajejo lahko delavci in drugi delovni ljudje neposredno ali po svojih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Sindikat ima posebno pravico predlagati sklenitev samoupravnih sporazumov.

Pri samoupravnih normativni dejavnosti moramo izhajati od osnovnega nosilca socialističnega razvoja, to je proizvajalca, ki proizvaja z združenimi proizvodnimi sredstvi in ki s svojim delom in v družbeno-ekonomskem interesu, ki temelji na delu, nujno postaja opora samoupravnega socializma in drugih delavcev, ki so kot nosilci pridobivanja zainteresirani, da se uskladijo individualni in kolektivni interesi v organizacijah in da se nenehno zvišuje individualna in kolektivna produktivnost dela. Samoupravno normiranje mora izhajati iz dejstva, da gre za normiranje svobodne skupnosti delavcev, ki omogoča svobodno akcijo vsakega delavca v okviru splošnih družbenih interesov in enotnega sistema z namenom, da se zagotovi postopno preraščanje vse družbe v socialistično skupnost proizvajalcev. Poznavanje teh vprašanj pomeni poznati družbenoekonomsko in ekonomsko bistvo socializma, ki temelji na podružbljenih proizvodnih sredstvih in pomeni, da družbeno proizvodnjo upravljajo

neposredno združeni proizvajalci in da v njej poteka delitev po načelu vsakemu po njegovem delu. Tako tudi znanje o družbeni ekonomski ureditvi, ki obsega poznavanje vloge družbene lastnine ter položaj proizvajalca in vloge države. Brez znanja o teh vprašanjih in o drugih vprašanjih, ki so povezana z družbeno-ekonomsko ureditvijo, si ni mogoče zamisliti solidnega normiranja samoupravnih odnosov.

Pri konkretni izdelavi osnutka samoupravnega splošnega akta moramo najprej poznati vsebino razmerij, ki jih želimo urediti oz. normirati. Vsekakor je potrebno pri tem upoštevati zakonska določila. Zakon praviloma določa le tista vprašanja, ki morajo biti urejena v aktu. S tem, da je možno urediti tudi dodatna vprašanja glede na specifičnosti v posamezni organizaciji ali skupnosti. Pri tem je potrebno ločiti vprašanja, ki morajo biti urejena v konkretnem samoupravnem aktu, od vprašanj, ki se lahko uredijo na osnovi odločitev delavcev. Prav tako je nujno potrebno ugotoviti ali zakon oz. drug akt določa samo vprašanja, ki se uredijo s konkretnim samoupravnim splošnim aktom ali pa zakon določa tudi način urejanja oziroma vsebuje smernice za urejanje določenega vprašanja.

Najprej je potrebno določiti okvirni plan izdelave in postopka sprejemanja samoupravnega splošnega akta. V tem planu se določi čas, priprave pisanja tez, osnutka, konzultacije, javne obravnave, pisanje predloga in sprejem. Nato opredeliti osnovne cilje, ki jih želimo doseči s samoupravnimi splošnim aktom. Pri tem je treba ugotoviti, ali se akt sprejema zato, ker to narekuje zakon, ali pa je to potreba organizacije dela ali samega poslovanja, da se uredijo določena vprašanja. Za tem evidentirati vsa vprašanja, ki jih določa zakon ali drug predpis, ki morajo biti urejena v predvidenem samoupravnem splošnem aktu. Pri posameznem vprašanju navesti, ali daje zakon tudi smernice oz. merila za ureditev konkretnega vprašanja ali pa je to popolnoma prepuščeno delavcem. V kolikor gre za akt, katerega vsebine ne določa zakon oz. le delno opredeljuje vsebino akta, je nujno evidentirati, katera vprašanja naj bi po osnovni zamisli urejal takšen akt.

K nastajanju in oblikovanju posameznega splošnega akta je potrebno pritegniti strokovnjake, zlasti še s področja ekonomskih, tehnoloških, organizacijskih, socioloških, psiholoških, pravnih in drugih znanj in to zlasti za akte, ki urejajo družbeno-ekonomsko razmerja. To pa seveda pomeni teamsko delo, ravno tako, kot je teamsko delo potrebno pri drugih številnih strokovnih delih, kjer je osnovna predpostavka.

Ko je osnutek pripravljen, gre v javno razpravo. S tem se vsem udeležencem, ki sodelujejo pri sprejemanju določenega samoupravnega splošnega akta zagotovi seznanjenje s predloženim gradivom. Z javnostjo postopka se zagotavlja med drugim tudi uresničevanje ene izmed bistvenih pravic delavcev v združenem delu, to je pravice, da so obveščeni o vseh vprašanjih pomembnih za odločanje. Pri tem je pomembno, da je popolna, pravočasna in natančna obveščenost eden izmed bistvenih pogojev za razumevanje predloženega akta v javno obravnavo. Posebno je potrebno poudariti vlogo sindikata v javnih razpravah o osnutkih samoupravnih splošnih aktov, ki se mora še posebej zavzemati za oblikovanje posameznih samoupravnih norm, še zlasti takrat, kadar se odloča o vprašanjih samo-

upravnih pravic in interesov delavcev in takrat, kadar je treba v procesu odločanja uskladiti procese in različna stališča delavcev oz. udeležencev.

Pripombe ne smejo biti splošne ali pavšalne, temveč morajo biti konkretne. Konkretni predlogi lahko mnogo prispevajo k nastajanju in oblikovanju samoupravnega splošnega akta.

Poleg načela javnosti v postopku oblikovanja samoupravnega akta moramo omeniti še načelo ustavnosti in zakonitosti, kar pomeni, da morajo samoupravni splošni akti biti v skladu z ustavo in zakonom. Načelo svobode pri sprejemanju oz. sklepanju pomeni skladno s svobodščinami in pravicami ter dolžnostmi človeka in občana, ki jo zagotavlja ustava, nedotakljivo in neodtujljivo pravico vsakega delovnega človeka do samoupravljanja, s katero se zagotavlja, da odloča o svojih osebnih in skupnih interesih v organizaciji združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah ter v družbenopolitični skupnosti kot tudi v vseh drugih oblikah samoupravnega združevanja in medsebojnega povezovanja. Načelo enakopravnosti pa pomeni, da so udeleženci oblikovanja in sprejemanja samoupravnih splošnih aktov enakopravni glede na narodnost, jezik, veroizpoved, izobrazbo in družbeni položaj.

Obravnavanje oziroma oblikovanje samoupravnega akta v javni razpravi zahteva, da se zbrane pripombe ustrezno uskladijo in na ponovni javni obravnavi pojasnijo, ali so bile upoštevane ali ne, oziroma se mora predložiti novo besedilo z obrazložitvijo, zakaj se nekatere pripombe niso upoštevale, ali se niso mogle sprejeti v besedilo predloga samoupravnega splošnega akta.

Zadnji fazi sta: sprejem predloženega samoupravnega splošnega akta in ustrezna objava sprejetega

akta ter pričetek njegove veljavnosti.

Sprejeti in veljavni samoupravni splošni akt pa je zaradi sprememb in dopolnitev raznih zakonov, zlasti pa novih spoznanj samih udeležencev in realizacije posameznih samoupravnih sprejetih norm, nujno podvržen spremembam in dopolnitvam oziroma dograjevanju. Postopek za kakršnokoli spremembo v samoupravnem splošnem aktu je isti, kot je bil za sprejem novega akta. Predstavljati pa mora novo kvaliteto, ki mora biti v skupnem interesu udeležencev samoupravnega sporazumevanja.

Le tako lahko pričakujemo še boljše rezultate in uspehe na področju samoupravnih normativne dejavnosti kot ene od glavnih oblik neposrednih izrazov samoupravnih odnosov. SR

Gradnja skladišča za fero legure (IK)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD ŽEBLJARNA

Tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žebljarna je bila 4. marca. Udeležilo se je je sedem članov odbora.

Seznani so se z volilnim postopkom za izvolitev delegatov v OS ZSS Jesenice. Sklenili so, da iz TOZD Žebljarna ne bodo delegirali nikogar. Strinjali so se, da se Branka Iskra evidentira za predsednika OS ZSS Jesenice.

Ob osmem marcu so pogostili vse delavke in se v prijetnem vzdušju pogovorili o delu in težavah, s katerimi se delavke največkrat srečujejo.

Referent za šport je poročal o pripravih na tekmovanja. Vsi si želijo, da bi se teh tekmovanj bolj množično udeleževale tudi delavke.

TOZD VALJARNA BLUMING-SKEKEL

Tretja redna seja izvršnega odbora OOS je bila v sredo, 5. marca. Pregledali so izvrševanje sklepov in ugotovili, da so jih izvršili, enega pa še rešujejo.

Predsednik odbora je vse seznanil z ukrepi varčevanja in s poslovnim poročilom temeljne organizacije. Ker so člani izvršnega odbora o tem razpravljali že na sestankih SDS, so samo potrdili predlagane ukrepe.

Ob osmem marcu so vsem sodelavkam izročili čestitke in 150 dinarjev.

Strinjali so se s kandidati iz Železarnice, ki so predlagani v IO skupščine občine Jesenice. Podprli so tudi kandidature Branka Iskra za predsednika občinskega sveta sindikatov Jesenice.

Zaradi sistema dela 4+1 bi bilo nesmiselno prenašati sestanke na popoldanski čas, saj ne bi bilo bistvenih prihrankov delovnega časa. Pri pregledu prisotnosti na sejah so ugotovili, da se precejšen del članov udeležuje sej v prostem času.

Ob referendumu za sprejem TOZD HV Bela v delovno organizacijo železarna Jesenice bodo v TOZD izvedli nadomestne volitve za člane samoupravnih organov in delegacije SIS.

V SDS Vister bodo morali izvoliti novega delegata delavskega sveta, ker se dosedanj ne udeležuje sej.

Zavrnilo so ponovno prošnjo sodelavca za socialno pomoč, saj ni dvignil še niti pomoči, ki so mu jo odobrili na prejšnji seji.

Sklenili so, da se bo komisija za socialna vprašanja sestajala vsak drugi mesec in pregledala, kdo je potreben socialne pomoči. Da ne bi prišlo do nepravilnosti pri dodeljevanju pomoči, bo odslej komisija predlagala, komu se dodeli pomoč in v kakšni višini.

Kupili bodo knjigo »60 let revolucije«.

ctm

SVETOVNA ŽELEZARSKA INDUSTRIJA V DESETLETJU 1980 - 1990

Pred kratkim je bil v okviru OECD (mednarodna organizacija za ekonomsko sodelovanje) v Parizu simpozij o situaciji na področju svetovne železarske industrije v desetletju, ki se je začelo. Poleg predstavnikov železarske industrije in vlad OECD in nekaterih držav so se simpoziju udeležili tudi predstavniki sindikatov, organizacij porabnikov železarskih izdelkov, trgovskih organizacij in ekonomistov. Pisana paleta udeležencev je omogočila obravnavo različnih problemov iz vseh mogočih stališč. Najvažnejši obravnavani problemi so v kratkem prikazani tem sestavku.

VPRAŠANJE TRŽIŠČA

Zastopniki zahodnoevropske železarske industrije in držav so se v svojih referatih in razpravah močno zavzeli pa prosto tržišče na področju železarskih izdelkov. Državna pomoč bi najrišla v poštev samo v slučaju preusmeritve proizvodnje, ki bi ahtevala raziskave in razvojno dejavnost, istočasno pa bi omogočila povečanje novih delovnih mest. V nobenem primeru pa se bi smeli ohranjati pri življenju s pomočjo subvencij zastarelih obratov in dejavnosti brez bodočnosti.

Predstavniki ZDA so ugotovili, da obstaja med pogosto »eklarirano pripadnostjo prostega tržišča in resničnostjo prejšnja razlika. Nobena industrijska država, ki želi biti nedvisna, si ne sme privoščiti, da bi ostala brez železarske in-

TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI FE

dustrije, ki je vendar osnova za njeno industrijsko in gospodarsko moč. Zato se pri tem vsaka država poslužuje tistih sredstev, ki jih smatra iz političnih, družbenih ali vojaških vzrokov za potrebne.

NEZANESLJIVE PROGNOZE

Večji del razprav na simpoziju je bil namenjen bodoči razvojni rasti železarske industrije. Tovrstne napovedi, ki so jih izdelali nekateri mednarodni inštituti in organizacije, so predstavniki železarske industrije sprejeli z zadržanostjo. Mnenja so bili, da je število nežnank, povezanih z nestabilnostjo mednarodne situacije, tako veliko, da je zanesljivo predvidevanje dejanskega nemogoče. K takšni ugotovitvi je pripomoglo tudi razočaranje zaradi napačnih predvidevanj v zadnjih letih.

Najbolj verjetna prognoza kaže na povečanje rasti porabe železarskih izdelkov do leta 1985 med 1% in 4% letno. Pri tem računajo, da se bodo proizvodne zmogljivosti prilagodile porabi in zato ne bi smele nastati omembe vredne težave v preskrbi. Proizvodne zmogljivosti držav v razvoju bodo znatno bolj narasle kot tiste v industrijsko razvitih državah zahodnega sveta. Zahodnoevropske in ameriške železarne bodo prisiljene modernizirati svoje naprave in povečati proizvodnjo izdelkov z višjo stopnjo predelave in s tem tudi večjo vrednostjo.

VEDNO MANJ DELOVNIH MEST

Predstavniki sindikatov niso oporekali potrebi, da je treba v borbi za konkurenčnost racionalizirati, modernizirati in preusmeriti proizvodnjo. Vendar so svarili pred tem, da bi zaradi pretirane racionalizacije prekoračili mejo socialne tolerance. Ta zaskrbljenost postane razumljiva ob dejstvu, da je samo britanska železarska družba British Steel Co. od leta 1975 do

danes znižala število zaposlenih za 38.000. Poleg tega predvidevajo z nadaljnjo racionalizacijo obratovanja povečati to število do letošnjega avgusta še za nadaljnjih 52.000. Železarska industrija ZDA je po letu 1969 zmanjšala število delovnih mest za 100.000.

Sindikati vidijo rešitev svojega problema v zahtevi za splošno gospodarsko rast države in v ukrepih za povečanje porabe železarskih izdelkov. Posebno so poudarili, da borba proti krizi na železarskem področju ne sme potekati samo s stališča politike konkurenčnosti in brez dejanskega sodelovanja zaposlenih. Predstavniki sindikatov so predstavniki železarske industrije omenili s svoje strani dva važna argumenta. Prvi je bil zaščita okolja, ki je zelo draga in drugi, da so zaloge rud in energije omejene in zato doslej običajno mišljenje o porabi in rasti proizvodnje ni več v skladu z dolgoročnimi interesi celotnega človeštva.

ZAKLJUČEK

Simpozij ni rešil nobenega izmed nakazanih problemov. Tega tudi niso pričakovali. V eni točki pa so bili vsi enotni: zainteresirani za železarsko industrijo potrebujejo takšno razpravo kot osnovo za doseganje mednarodnega sodelovanja. Bistveni problemi sodobne železarske industrije so dejansko mednarodni problemi, ki jih je treba reševati na mednarodni ravni. Pri tem so mišljena vprašanja, povezana s tehnologijo, proizvodno zmogljivostjo, situacijo na tržišču in preskrbi z energijo in surovinami.

Kako težko pride do sporazumevanja na mednarodni ravni, je bilo opazno tudi na tem simpoziju. Nekatera važna vprašanja, kot, na primer, proizvodne zmogljivosti, so bile v teku razprave le delno poudarjena, pri drugih so šli molče mimo ali pa so jih obravnavali popolnoma različno.

BIORITEMSKI VALOVI NAS SPREMLJAJO VSE ŽIVLJENJE

»Dvigi in padci biološkega valovanja spremljajo naše življenje od rojstva naprej. Bioritem krmili individualno vedenje v fizični, emotivni in intelektualni sferi. S poznavanjem lastnega bioritma lahko predvidevamo svoje kritične, pa tudi pozitivne faze na vseh treh področjih.«

Pred kratkim sem dobil bioritem za izračunavanje bioritma. To je elektronski žepni Sandron-Bioritor. Napajata ga dve suhi bateriji 1,5 V. Na hrbtni strani Bioritorja je tabela za uporabo. Uporabnost te naprave je za obdobje od 1901. do 1999. leta.

Trenutno je to najhitrejša in najzanesljivejša metoda bioritma. Bioritem je zasnovan na osnovi treh pokazateljev: telesnega, duševnega oziroma čustvenega in razumskega vida.

Za primer smo vzeli nezgodni slučaj delavca J. M., ki je bil zaposlen en mesec v železarni Jesenice.

Citiram kratek opis nesreče oddelka za varstvo pri delu:

Pri nakladanju avtomontažnih delov v lakirnici je po končanem obehanju tov. J. M. samovoljno sedel na viličarja in speljal z vzvratno vožnjo. Prebil je ograjo in steklo v lakirnici in padel z viličarjem vred 3–4 metre globoko na asfalt.

Po nezgodi smo izračunali njegov bioritem, ki je pokazal 05 03 16 in to število dešifrirali:

1. Telesno stanje (P) poškodovanca je bilo v kritičnem stanju. Ta dan je bil zanj opozorilo, da je možna nesreča.

2. Njegovo čustveno stanje (S) je bilo v kritičnem času, v katerem je nezmožen, nesposoben in nesiguren.

3. Njegovo intelektualno stanje (J) je bilo kritično, zato se je upal z viličarjem peljati brez strokovnega znanja.

Delavec J. M. je imel srečo. Dobil je nekaj udarcev in nekoliko kirurških šivov na glavi.

Tako kot ta primer je možno analizirati vsak primer na sledeče načine. Potrebujemo dva podatka:

a) dan rojstva in

b) dan nezgode. Za delavce na nevarnih delovnih mestih pa nas zanima:

a) dan rojstva in dan, ki nas zanima glede bioritma in delovne prognoze.

Za izračunavanje bioritma potrebujemo žepni bioritor in tabelo za odčitavanje uspehov in neuspehov.

Kot primer vzemimo, da se je testiranec rodil 22. 9. 1924. leta in nas zanima njegov bioritem za 27. 2. 1980. leta.

Bioritem nam pokaže 07 03 18 po sledečem načinu. Najprej pritisnemo tipki 24, nato tipke DATE, sledi 9, DATE in 22, DATE ter – (minus).

Ko vprašamo za datum 27. 2. 1980 storimo tako: 80 DATE, 2 DATE, 27 DATE in tipko Bio. Na zaslonu se pokaže 07 03 18 nakar pogledamo rezultat v tabeli.

Za testiranca bioritem slabo kaže. 1. Telesno stanje (P) je v kritičnih dneh – opozarja ga, da je možna nevarnost in da se prenapreza.

2. Čustveno stanje (S) pove, da so kritični dnevi in da je nesiguren, nestalen, nervozen in negativen.

3. Intelektivno stanje (J) je nizke forme, odklanja in izogiblje se odločitvam ter novim projektom.

V istem tednu po testiranju je imel nezgodo in je padel na cestnem pločniku.

V kritičnih dnevih je tudi zdrav organizem manj odporen in njegove zmogljivosti so manjše.

Ciklus emotivnega bioritma je odkril profesor Herman Swoboda, docent psihologije na dunajski univerzi, ki je poglobil teorijo o fizičnem bioritmu. Ciklus emotivnega bioritma traja 28 dni. Pozitivna faza doseže vrhunec 7. in 8. dne, negativni pa 21. in 22. dne, ki sta kritična. Zgodi se, da se brez vzroka zbudimo slabe volje – ko bi tega dne pogledali naše bioritemske krivulje, bi zelo verjetno odkrili, da je naš emotivni bioritem v kritični fazi. Če vemo, da je tako, se stresnim situacijam raje izognemo.

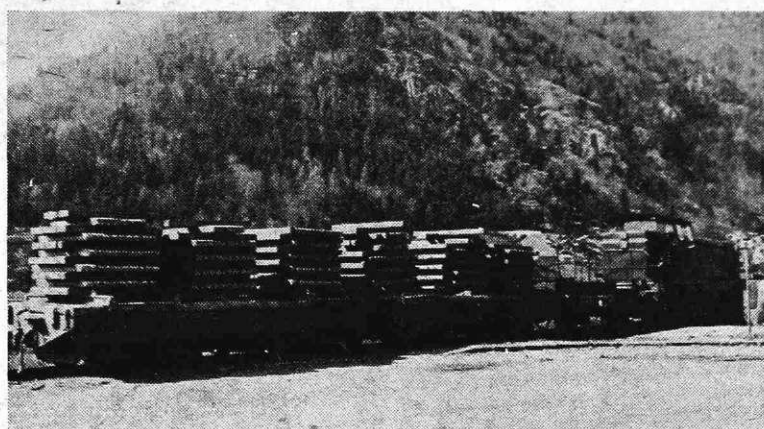
Ciklus intelektualnega bioritma traja 33 dni. Odkril ga je leta 1928 profesor Friderich Teltscher z univerze v Innsbrucku, istočasno pa tudi ameriški raziskovalec dr. Lex-

ford Hersey z univerze v Pensylvaniji. V pozitivni fazi, ki doseže svoj višek 8. in 9. dan, je intelekt šibkejši in bolj izostren kot sicer; v kritičnih dnevih (25. in 26. dan) pa upade spomin in zmoglost koncentracije.

Notranja ura vsakega človeka se giblje individualno visoko in nizko. Gre za vitaliteto telesa in duše ter razuma. Važni so kritični dnevi. Že Hipokrat in njegovi učenci so ugotovili, da obstajajo biološko aktivno in pasivne faze v krivuljah ritmov v padcu in ponovitvah.

Ciklus fizičnega bioritma traja 23 dni. Pozitivna faza doseže svoj vrhunec 6. in 7. dan, negativna pa 17. in 18. dan.

Fizični bioritem je leta 1906 odkril profesor berlinske univerze dr. Wilhelm Fliess, ki je pri svojih pacientih opazil pravilna nihanja v času njihovih boleznih. Ta cikel je važen za vse tiste, ki se ukvarjajo z intenzivno telesno dejavnostjo, pa tudi za tiste, ki so slabšega zdravja. Morali bi ga upoštevati, preden se odločimo za

Gredice iz konti-liva za valjarno žice (IK)

napornejša telesna obremenitve ali preden se podvržemo kirurški operaciji.

Bioritem je resnično dober napovedovalec za vsakega delavca, voza-

ča in športnika. Tudi pri nas v Železarni bi ga morali osvojiti predvsem za tiste, ki imajo nevarno delo.

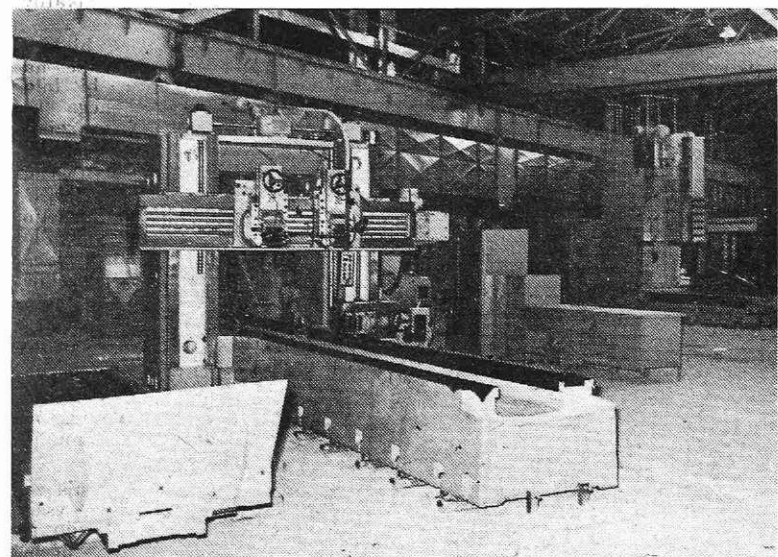
dr. Aleksander Rjazancev

NAVODILO BIORITMA

Ritem	obseg vpliva	pozitivna perioda	kritični dnevi	negativna perioda
P fizikalni 23 dnevni cikel glavno področje: telesna aktivnost	fizična moč vzdržljivost moč upora samozavest pogum progresivno vzdušje	Moč in trajanje (jakost) telesne vaje (training) tekmovanja, potovanja kirurški posegi delo z veliko telesno močjo	Nestabilno fizično stanje glavobol, vročina kap poslabšanje bolez. stanja »maček« (po pitju) nevarnost za nesreče	Ožja uporna moč utrujenost podvrženost k obolenjem učinkovanje medikamentov
S – čustveni 28-dnevni cikel glavno področje: zaposlitev v zavesti	občutljivost prilagodljivost umirjeno, spokojno gibanje veselost, veselje, umetnost sposobnost uspeha morala, intuicija	poln, bogat energije tekmovanje, izpiti javni nastopi poznavstva dogovori skupno delo	nestabilno stanje ostre opazke neodgovorno izražanje razlikost mnenj (nasprotujoča mnenja) prepir, poslabšanje bolez. stanja, hromitev, hromost poslabšanje sposobnosti reagiranja	brezvoljen (brez energije) osebne odnose opazovati monotonost (enoličnost)
I – intelektualni 33-dnevni cikel glavno področje: delovanje v zavesti	moč premišljanja razumevanja sposobnost zaznave mir bogastvo logične presoje – misli razum bogastvo koncentracije	Izredno bogastvo misli študij slabotnih strokovnih področij izpiti, načrti odločitve	Nestabilno duševno stanje izginotje spomina nagnjenost k napakam popuščanje v pazljivosti nevarnost nesreč	Popuščanje bogastva misli zbiranje in urejanje podatkov delo in študij, ki zahtevajo visoko bogastvo spomina

POSAMEZNO SE POKAŽEJO SLEDEČE FAZE:

Telesno stanje P	+	2 – 11 Vrhunski dnevi	polna vztrajnost in moč
	0	1 + 12 Kritični dnevi	pozor – možna nevarnost, prenaprežanje
	–	13 – 23 Medlastni dnevi	zmanjšanje upora in vitalitete
Čustveno stanje S	+	2 – 14 Harmonični dnevi	veselje, družabnost, simpatija
	0	1 + 15 Kritični dnevi	nesiguren, nestabilen, nervozen, negativen
	–	16 – 28 Stresni dnevi	naščuvan
Intelekt. stanje I	+	2 – 15 Kreativni dnevi	ostrejši razum (razsoden), sposoben razsojati,
	0	1 + 17 Kritični dnevi	naklonjen odločitvam (veselje do zaključkov)
	–	18 – 33 Nizka forma	pozor – nevarnost, nagnjenost k napakam, odklanjanje, izogibanje odločitvam in novim projektom

Montaža strojev v novi strojni delavnici na Javorniku (IK)

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

UPORABA JEDRSKE ENERGIJE V SOVJETSKI ZVEZI

Prav tako kot v drugih državah proizvajalkah nafte želijo tudi v Sovjetski zvezi čim dalj časa obdržati in izkoriščati obstoječe zaloge tekočega zlata. Kot eno izmed glavnih možnosti, ki jim bo to lahko omogočila, smatrajo jedrsko energijo. Pri tem upoštevajo tudi možnosti uporabe energije vetra, sonca in zemeljske toplote, vendar ne računajo na velikopotezno izkoriščanje teh energetskih virov. V zvezi s temi prizadevanji ne posevajo velike pozornosti nekaterim posameznim sovjetskimi znanstvenikom, ki nasprotujejo predvideni intenzivni uporabi jedrske energije, posebno še, ker gre pri tem bolj za akademsko razpravljanje kot pa za pravo nasprotovanje.

PODVOJENI OPTIMIZEM

Predsednik sovjetske akademije znanosti Anatolij Aleksandrov je pred kratkim objavil v češkoslovaški reviji Problemi miru in socializma sestavek o uporabi jedrske energije, v katerem je med drugim napisal, da je razvoj jedrske energije prinesel človeštvu nove skrbi. Vendar je bil v nadaljevanju sestavka optimist kar je izrazil iz besedami: »V zadnjih letih smo dobili znatne izkušnje pri shranjevanju jedrskih odpadkov in ni dvoma, da obstaja za to zapleteno nalogo tudi zanesljiva inženirsko tehnična rešitev.« Mnenja je tudi, da bi brez uporabe jedrske energije ZDA, Zvezna republika Nemčija, Francija, Italija in Japonska, kmalu izgubile svojo gospodarsko veljavo.

Podobno se je izrazil tudi član sovjetske akademije znanosti A. Stirkovič v reviji Eho. Mnenja je, da je največji del varnostnih problemov že rešen in da so še odprti problemi posledica nespornosti. O tem pravi takole: »Izkušnje pri obratovanju približno 200 jedrskih elektrarn v zadnjih desetletjih, kakor tudi podrobna znanstvena analiza posameznih okvar prepričljivo kažejo, da so sedanje jedrske elektrarne manj nevarne tako za osebe, kakor tudi za okoliško prebivalstvo

kakor mnoge druge, v velikem obsegu uporabljene tehnologije.« Za znano okvaro na otoku Treh milj v ZDA, so v Sovjetski zvezi mnenja, da je bil njen prikaz v javnih občilih pretiran.

VEČ KOT SAMO PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Države SEV-a predvidevajo, da bodo leta 1990 imele njihove jedrske elektrarne skupno moč 150.000 MW, od tega Sovjetska zveza 110.000 MW. S tem bi dosegli raven, ki jo leta 1990 načrtujejo ZDA in sicer 152.000 MW. Danes ocenjujejo skupno moč jedrskih elektrarn, ki obratujejo v državah SEV na okoli 14.000 MW in pri tem je Sovjetska zveza udeležena za 110.000 MW. Skupno proizvedejo jedrske elektrarne v državah SEV približno 4 % celotne električne energije. V letu 1990 bo ta količina predvidoma narasla na 25 %.

Vendar države SEV in s tem tudi Sovjetska zveza ne bodo uporabljale jedrske energije samo za proizvodnjo električne energije. Aleksandrov je v svojem članku navedel širok spekter v Sovjetski zvezi načrtovanih uporab jedrske energije. Tako jo bodo uporabljali za proizvodnjo toplote za ogrevanje prostorov in vode tako v industriji, kakor tudi za potrebe prebivalstva. V Voronežu in Gorkem so že pričeli graditi jedrsko napravo za preskrbo prebivalstva s toplotno energijo in obratovati bo pričela leta 1985. Po mnenju Aleksandrova bo leta 1990 upravičena gradnja takšnih naprav v več sto sovjetskih mestih. Na ta način bodo lahko prihranili približno eno tretjino današnje proizvodnje nafte. Po sovjetskih podatkih bo jedrska toplota za polovico cenejša kot tista, ki jo danes proizvajajo parni kotli na organska goriva.

Vendar države SEV in s tem tudi Sovjetska zveza ne bodo uporabljale jedrske energije samo za proizvodnjo električne energije. Aleksandrov je v svojem članku navedel širok spekter v Sovjetski zvezi načrtovanih uporab jedrske energije. Tako jo bodo uporabljali za proizvodnjo toplote za ogrevanje prostorov in vode tako v industriji, kakor tudi za potrebe prebivalstva. V Voronežu in Gorkem so že pričeli graditi jedrsko napravo za preskrbo prebivalstva s toplotno energijo in obratovati bo pričela leta 1985. Po mnenju Aleksandrova bo leta 1990 upravičena gradnja takšnih naprav v več sto sovjetskih mestih. Na ta način bodo lahko prihranili približno eno tretjino današnje proizvodnje nafte. Po sovjetskih podatkih bo jedrska toplota za polovico cenejša kot tista, ki jo danes proizvajajo parni kotli na organska goriva.

Danes raziskujejo v Sovjetski zvezi možnost gradnje prvega jedrskega železarskega kombinata, katerega proizvode bodo uporabljali za prašno metalurgijo. Jedrska energija odpira namreč nove možnosti tudi za tehnologijo direktne redukcije železove rude. Za te namene je mogoče danes zgraditi reaktorje z doseganjem temperature okoli 1000 stop. Celzija, ki jih je mogoče uporabiti istočasno za proizvodnjo električne energije in toplote, kar seveda omogoča doseganje večje ekonomičnosti.

Aleksandrov je tudi prepričan, da zagotavlja jedrska energija tudi nove možnosti za razvoj elektro tehnologije. Na raznih področjih zemeljske oble bo mogoče zgraditi jedrske elektrarne s praktično isto gospodarnostjo, kar bo omogočalo pospešitev elektrifikacije raznih tehnoloških postopkov. Tako bo mogoče na tistih področjih, kjer je malo pitne vode, pospeševati s pomočjo jedrske energije njeno proizvodnjo iz morske vode. V mestu Ševenko ob Kaspijskem morju bodo zgradili jedrsko napravo, ki bo služila tako za proizvodnjo električne energije, kakor tudi za pretvarjanje morske vode v sladko. Poleg tega razvijajo danes v Sovjetski zvezi tudi nove postopke za pridobivanje vodika iz vode. V zvezi s tem so sovjetski znanstveniki prepričani, da bo v bližnji prihodnosti mogoče uporabiti na področju transporta kot pogonsko sredstvo delno tudi vodik.

Vzporedno z vedno večjo gradnjo jedrskih elektrarn računajo v Sovjetski zvezi, na zmajšanje onesnaženja ozračja, ki ga povzročajo elektrarne na fosilna goriva. Razen tega bodo tista področja, ki nimajo zaloga nafte ali premoga, dobila sorazmerno ceno jedrske energije.

Danes je jedrska elektrarna v Leningradu, ki ima tri reaktorje z močjo 1000 MW vsak, največja v Evropi. Gradijo še četrti reaktor tako, da bo celotna zmogljivost povečana na 4000 MW. Sedaj izdelujejo Sovjetski zvezi jedrske reaktorje z močjo 440 MW. Ko bo zgrajena nova tovarna Atomaš v Volgogradu, bodo po letu 1982 pričeli s serijsko izdelavo reaktorjev z močjo 1000 MW.

MERSKE ENOTE IN MERILA

(Nadaljevanje s 1. strani)

daljvalo v posameznih panogah gospodarstva in družbenih dejavnosti in če bomo s skupnimi močmi nadomestili zamujeno. Sodelovanje v tej akciji je moralna obveznost nas vseh.

Glede na to se mi zdi potrebno z nekaterimi povzetki iz zbornika referatov, ki so bili podani na seminarju, seznaniti širšo javnost. Seveda je snov preobširna in preveč raznolika, da bi jo lahko strnili v celoto, zato sem izbral referate tistih avtorjev, ki bodo širšemu krogu bralcev najbolj nazorno predstavili uvajanje mednarodnega sistema merskih enot in organizacije pregleda (atestiranja) meril pri nas. Za konec pa bi podal še izvečke zasnove sistema natančnih meritev v Sloveniji kot dela jugoslovanskega metrološkega sistema in aktivnost zveznega zavoda za mere in plemenite kovine s posebnim poudarkom na aktivnosti v SRS. Prav tako se mi zdi potrebno podati tudi stanje del pri izdelavi jugoslovanskih standardov, oz. v katerih standardih bo posamezne veličine enot in simbole oz. preračune (tablice) lahko dobili. Upam, da dolžila sestavka ne bo ovira pri podajanju zanimive snovi, ki jo bomo morali v bližnji bodočnosti prav gotovo osvojiti.

UVAJANJE MEDNARODNEGA SISTEMA MERSKIH ENOT PRI NAS

1. Psihološki problem

Vsako uvajanje novosti v človekovo življenje izziva odpor. Vsaka taka sprememba podira ustaljene navade in zahteva, da se nekateri postopki in dela, ki so bila že enkrat naučena in se leta in leta odvijajo podzvestno, ponovno odvijajo pri polni koncentraciji in polni prisotnosti zavesti, kar zahteva dodatni nepredvideni napor.

Za vsakega človeka je nekaj »novega« od tistega trenutka dalje, ko je to spoznal. Tako je tudi z merskimi enotami. Čeprav je mednarodni sistem merskih enot (SI) osvojen 1960. leta in že 1961. leta uveden v naš zakon o merskih enotah in merilih, se pri nas še vedno vsak dan govori o »novih« enotah.

Pri uvajanju novih enot povzroča posebno težavo naučen in osvojen občutek za mero, ki se s časom razvije pri vsakem uporabniku neke merske enote. Vsakdo od nas ima predstavo o tem, koliko je 1 kg kruha, 200 g kave, 3 m blaga. Naši predhodniki so imeli ta občutek razvit za 1 funt kruha ali 4 lakte platna. Proces prehoda iz funtov na kilograme iz laktov na metre je bil izvršen v prejšnjem stoletju. Naša naloga je, da v sebi in v naših otrokih razvijemo občutek mere tudi za ostale enote mednarodnega sistema.

Obstoj občutka za mero bi lahko prikazali na procesu denominacije dinarja. Novi dinar je uveljavljen z zakonom o pariteti dinarja 24. julija 1965 leta in od 1. januarja 1966 leta se vsi denarni prihodki in izdatki registrirajo izključno v novih dinarjih. Ves denar — tudi kovanci — z oznakami v starih dinarjih, so že zdavnaj vzeti iz obtoka. Vendar večina prebivalstva pri nas še vedno računa in razmišlja s pomočjo starega dinarja. Večini od nas je veliko bolj jasna predstava o osebnem dohodku 423.000 dinarjev (starih) kot o istem dohodku 4.230 dinarjev. Dodajmo, da se izvaja enostavna sprememba: deljenje s 100 ali pomik decimalne vejice za dve mesti. Dodajmo še to, da z denarjem operiramo vsakodnevno. Toda obdobje 14 let je bilo vsekakor prekratko, da bi se ta občutek spremenil.

Uvedba novega sistema merskih enot je torej naloga ene generacije.

2. Zakaj uvajamo SI

Predvsem je treba odgovoriti na vprašanje: zakaj se mednarodni sistem merskih enot uvaja v SFRJ? Po mišljenju avtorja tega referata je treba iznesti predvsem dve osnovni vrsti argumentov.

Ene od njih bi lahko razvili iz prednosti mednarodnega sistema merskih enot. Posebno je treba poudariti njihovo koherentnost, iz katere izvira lepota in enostavnost formul, ki izražajo zakone naravoslovnih znanosti. Osvojen desetiški sistem mednarodnih enot omogoča, da se za vsako uporabo konstruira merska enota, s katero se veličine izražajo s čim manj številki. Vsaka veja naravoslovnih in tehničnih znanosti lahko v okviru mednarodnega sistema merskih enot najde ugoden in ekonomičen način izražanja veličin, ki jih uporablja.

Drugo vrsto argumentov lahko iščemo v dejstvu, da je uvajanje mednarodnega sistema merskih enot proces, ki se odvija po celim svetu in se mu moramo zato priključiti tudi mi. Zanimivo je izvedeti za podatke iz zgodovine metričnega sistema, katere države uvajajo mednarodni sistem enot, kakšne rezultate beležijo in s kakšnimi težavami se srečujejo.

Nazadnje je treba pojasniti, odkod izhajajo ovire, ki zavirajo popolno in dosledno uvajanje SI. To so globoko zakoreninjeni razlogi, ki pogosto nekaterim enotam, ki mu ne pripadajo, da se še naprej uporabljajo vzporedno s njim.

3. Prednosti mednarodnega sistema merskih enot

Mednarodni sistem enot je skladen in univerzalno uporaben za vse veličine, ki jih proučujejo fizika, kemija, tehnika oziroma naravoslovne znanosti sploh.

Načelno lahko za vsako veličino izberemo primerno enoto. Na ta način dobimo za množico veličin množico njim ustreznih enot, prav gotovo pa ne skladnega sistema.

Mednarodni sistem je zasnovan na spoznanju, da je potrebno tudi dovolj primerno izbrati sedem enot, ki jih imenujemo osnovne (meter, kilogram, sekunda, amper, kelvin, kandela in mol) in da iz njih izhajajo vse ostale, izvedene enote, z uporabo aritmetičnih izrazov, ki prikazujejo določene naravne pojave s preprosto uporabo matematičnih simbolov deljenja in množenja. Na ta način se v enačbah, ki služijo za izračunavanje vrednosti posameznih veličin, ne pojavljajo »parazitni« koeficienti.

Primer:
V strokovni literaturi lahko najdemo sledeči izraz za relacijo med navorom in krožno frekvenco rotacijskega stroja:

$$M = 716,2 \frac{P}{n} \quad (1)$$

Drug izraz: —
 $M = 974 \frac{P}{n} \quad (2)$

ali:
 $M = \frac{P}{n} \quad (3)$

V vseh treh izrazih je z M označen navor, s P moč, z n krožna frekvenca. Toda izrazi so različni. Zakaj? V izrazu (1) je navor izražen v kilopondmetrih (kpm), moč v konjskih silah (KS), križne frekvence v obratih na minuto (o/min). V izrazu (2) je navor prav tako izražen v kilopondmetrih (kpm), moč v kilovatih (kW), križne frekvence v obratih na minuto (o/min). Le v izrazu (3) so uporabljene enote SI: newtonmeter

(Nm), wat (W), radian na sekundo (rad/s). Parazitni koeficienta 716,2 in 974 v izrazih (1) in (2) sta plod poljubno izbranih in neskladno uporabljenih merskih enot. Izraz (3) je čist in enostaven in kot tak demonstira prednost mednarodnega sistema enot.

Neizmerljivi so prihranki, ki jih dosežemo pri računanju z enostavnimi enotami in neocenljivo je povečanje natančnosti, oziroma zmanjšana možnost napak, če si ni potrebno zapomniti vrednosti kakršnegakoli koeficienta.

Merske enote SI glede na svojo vrednost niso enako ugodne za uporabo na vseh področjih. Meter je npr. ugodna enota v trgovini s tekstilom, toda premajhna za izražanje v gozdnem gospodarstvu, a strašansko velika enota za merjenje dimenzij mehanizmov v industriji precizne mehanike. Prav tako je amper ugoden za izražanje vrednosti toka v tokokrogih hišnih napeljav, toda veliko premajhen za računanje toka kratkega spoja v energetskih postrojenjih, a prevelik za uporabo v elektroniki.

Zaradi tega se po potrebi uporabljajo decimalni deli ali decimalni zmnožki enot (mnogokratniki), imenovani decimalne merske enote, ki se tvorijo z dodajanjem predpon (prefiksov) pred oznake merskih enot. Vsaka od teh predpon predstavlja pravzaprav decimalni faktor, s katerim se enota množi.

Z uporabo decimalnih merskih enot je omogočen prenos občutka mere tudi na enote SI. Tako je, npr. kilopond približno enak dekanewtnu (kp ≈ daN), pond deset milinewtnov (p ≈ 10mN), atmosfera približno sto kilopascalov (at ≈ 100 kPa). Torej se lahko za vsako uporabo izbere primerna decimalna merska enota.

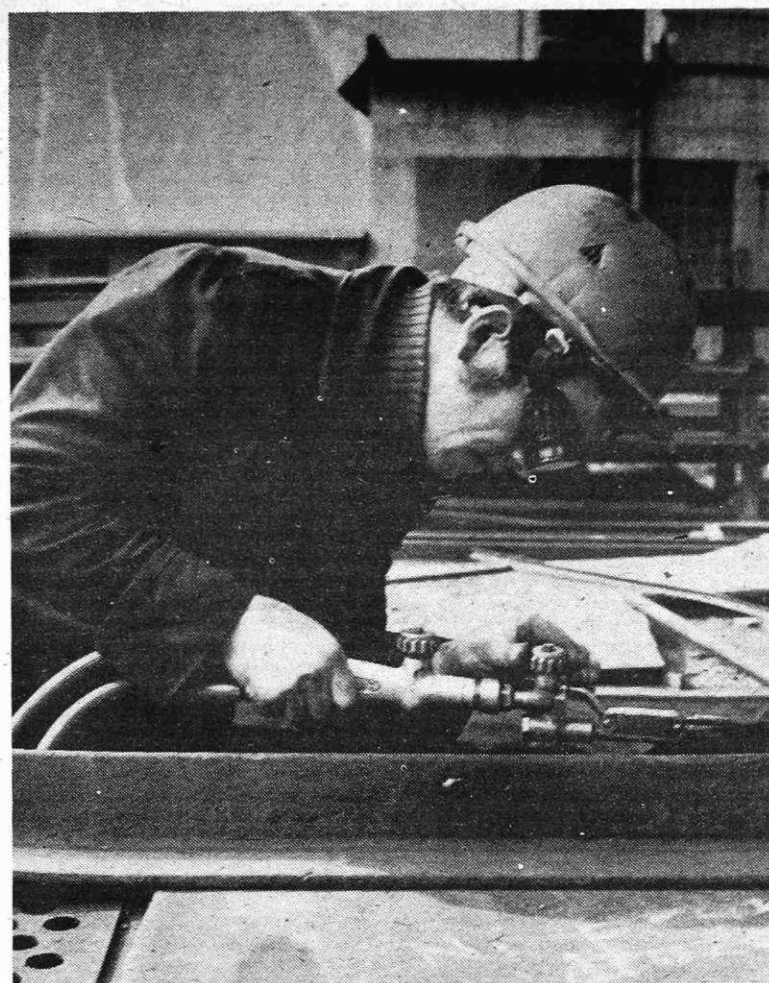
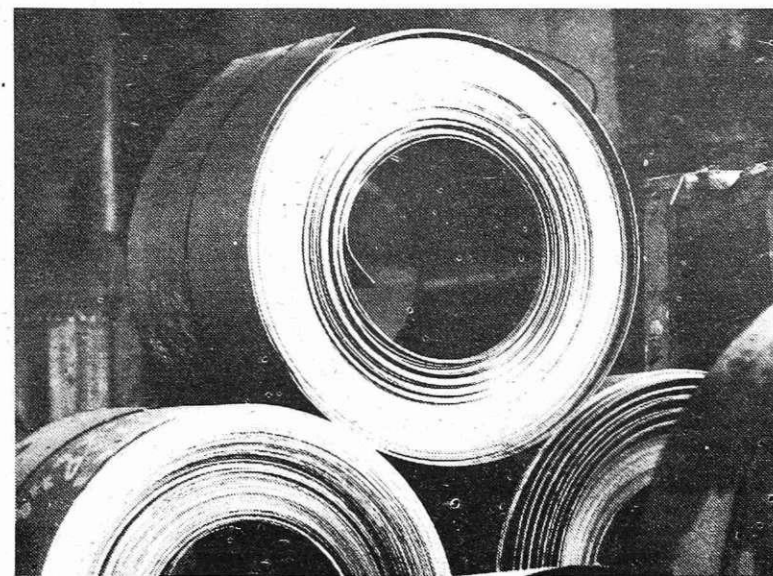
Navajamo nekaj primerov uporabe decimalnih merskih enot:

Moč hidroelektrarne DJERDAP znaša 1,2 GW; kroglja, ki se giblje s hitrostjo 250m/s, prebije kovinsko ploščo debeline 2mm v 8μs; osvetljenost, ki jo ustvarja Sonce poletnega dne, znaša opoldne 100 klux.

Nazadnje velja naglasiti še eno izredno važno dejstvo.

Decimalne merske enote ne tvorijo skladnega (koherentnega) dela mednarodnih sistemov enot, čeprav se tvorijo iz enot SI! Ko se prehaja na uporabo formul, vanje nikdar ni potrebno vnašati decimalne enote, temveč samo decimalne mnogokratnike ustreznih enot SI. Če ne bi delali tako, bi se v enačbah ponovno pojavljali paraziti, v tem primeru decimalni koeficienti

PRIHODNJIČ:
Tradicija je ponekod še močnejša

Sodelavec vzdrževalec na plavžu

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

V Sovjetski zvezi so v prvih štirih letih tekoče petletke investirali v razvoj železarske industrije 14 milijard rubljev. V tem obdobju je tudi narasla proizvodnja surovega jekla za 11,3 milijonov ton. Izjema je bilo leto 1979, ko je bila prvič po mnogih letih proizvodnja nekoliko nižja kot v preteklem letu in kot vzrok navajajo izredno hude zimske vremenske razmere.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V zahodnonemški železarni Niederrhein v Oberhausenu, ki pripada železarski družbi A. Thyssen in proizvaja valjano žico ter palice, jeklo, so imeli za izdelavo potrebne surovega jekla SM peči. Iz ekonomskih in ekoloških razlogov so

nadomestili sedem SM peči z dvema 120 tonskimi obločnimi električnimi peči velike moči in napravo za kontinuirno vlivanje blumov s šestimi žilami. Nova jeklarna je pričela obratovati v novembru preteklega leta in zadnja SM peč so ustavili v letošnjem marcu.

AVSTRIJA

Avstrijska železarska družba VOEST-Alpine in zahodnonemški Krupp sta sklenila licenčno pogodbo, ki omogoča VOEST-Alpine gradnjo in prodajo obločnih električnih peči velike moči (UHP), ki jih je razvil Krupp. V okviru te licenčne pogodbe bo VOEST-Alpine dobavil dvema avstrijskima železarnama v Kapfenbergu in Ternitzu dve takšni peči, medtem ko bo Krupp opravil inženiring. V zadnjem času je Krupp dobil nekaj pomembnih naročil za dobavo UHP obločnih električnih peči, med njimi tudi za štiri 150-tonske peči v sovjetski železarni Oskol. Primer dobrega obratovanja teh peči je 100-tonska peč v Kruppovi železarni Südwestfalen, ki obratuje od leta 1978 naprej in ima produktivnost okoli 60 ton na uro, kar se giblje v svetovnem vrhu produktivnosti za takšne peči.

JAPONSKA

Japonska železarska družba Nippon Steel Co. je v zvezi z naporji za zmanjšanje teže osebnih avtomobilov in s tem tudi za manjšo porabo goriva razvila vrsto novih nizko legiranih jekel z visoko trdnostjo. Te nove vrste jekel so namenjene za izdelavo karoserij osebnih avtomobilov in so dobro odporne proti udarcem kamena in imajo visoko trdnost. Z njihovo uporabo je mogoče znižati težo karoserije za 10%. Japonska družba računa, da bo lahko 40–50% proizvodnje te nove avtomobilske pločevine izvozila.

30 LET SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

KRONIKA ZA MESEC APRIL

1951

Kolektiv je za uspehe, dosežene v tekmovanju na čast 10-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenije, prejel kot drugi najboljši kolektiv v Sloveniji tovorni avto TAM s kongresnim znakom na vratih, marmornato ploščo (nahaja se v tehniškem muzeju Železarn) in prehodno zastavo v trajno last.

Tega leta so na seji delavskega sveta dne 3. aprila sklenili, da je treba takoj začeti z gradnjo internata za učence MŠ, ker je 3000 učencev živel v nemogočih razmerah v starih barakah za vojne ujetnike.

1956

Delavski svet Železarn je imel 27. aprila kar dve seji. Eno dopoldan, ko so obravnavali poslovanje podjetja, sprejemali zaključni račun in resolucijo o gospodarskem položaju Železarn.

drugo pa popoldan, ko so konstituirali novoizvoljeni delavski svet Železarn. Na konstituantni seji so izvolili naslednje komisije:

- za ekonomsko-finančna vprašanja,
- za proizvodni plan in usklajevanje proizvodnje,
- za vzdrževanje,
- za organizacijsko-kadrovska vprašanja,
- za proizvodnost dela in
- za tarifna vprašanja.

To so bili pomožni organi delavskega sveta in so se skoraj pri vsaki konstituenti menjali.

1957

Na seji delavskega sveta 9. aprila, so po tem, ko so že razpisali volitve v grupne in obratne delavske svete, razpravljali, ali ustanoviti nekaj novih obratnih delavskih svetov ali ne. Končno so se odločili, da grupni delavski sveti ostanejo taki, kot so, le obrat jeklovlek se priključi grupi predelovalnih obratov (bil je v valjarnah). Za OTK so sklenili, da ne bo imel svoje delavskega sveta, imel pa bo več predstavnikov (članov) v centralnem delavskem svetu.

1958

Na konstituantni seji delavskega sveta 26. aprila so izvolili komisije, vendar nekoliko drugače. Izvalili so naslednje komisije:

- za organizacijska in kadrovska vprašanja,
- tarifno komisijo,
- za osnovna sredstva,
- za proizvodnjo, plan in usklajevanje proizvodnje,
- za proizvodnost dela.

- finančno komisijo in
- za strokovno izobrazbo.

Poleg teh pa še upravne komisije:

— za reševanje pritožb zoper odločbe direktorja in drugih pooblaščenih oseb,

- disciplinsko komisijo,
- za odlikovanja,
- za podelitev štipendij in
- za predvojaško vzgojo.

Konstituantno sejo so tega dne nadaljevali v delovno sejo, na kateri so obravnavali tudi letno poročilo o delu obratne ambulante. Na podlagi tega poročila in predlogov glede organiziranja zobozdravstvene službe, povečanja obstoječega laboratorija, kompletiranja rendgenskega aparata, ograditve ambulante in ureditve sončne kopeli pa je delavski svet naročil upravi podjetja, da prouči možnosti realizacije predlogov glede na sredstva.

1961

V zvezi z gradnjo stanovanjskih blokov na Javorniku, pri kateri so prosilci sodelovali s fizičnim delom, je delavski svet na seji dne 20. aprila ugotovil, da gradbeno podjetje takšnega dela ne priznava, ker ima dovolj mehanizacije, ki zagotavlja hitrejšo in cenejšo gradnjo. Sklenili so, da se obveza prostovoljnega dela 500 ur na posameznika porabi 2/3 za razkladanje materiala v Železarni po obstoječih akordih, vrednost tega dela pa se prenese v stanovanjski sklad. 1/3 obveze pa se rezervira za ureditev okolice po končani gradnji.

1962

Na konstituantni seji dne 25. aprila je delavski svet, ponovno spremenil komisije in tokrat izvolil te:

ZAKON O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU

Varstvu ožjega območja Julijskih Alp smo posvečali v vsem povojnem obdobju precejšnjo skrb, saj smo kmalu po osvoboditvi zavarovali s posebnimi ukrepi območje Male Pišnice, Mlinarice – Razor, Kukle v Trenti, Martuljkovo kočno, Alpinium Julijana in Alpinium v steni Kuke. V letu 1961 smo razglasili triglavski narodni park, ki obsega območje doline Sedmerih jezer z gorskim obrobjem. V zadnjih letih se je pokazalo, da širše območje Julijskih Alp ni bilo s stališča naravovarstvenih ukrepov dovolj sistematično in skladno urejeno. Zato je izvršni svet SRS v letu 1978 izdal osnutek zakona o triglavskem narodnem parku z namenom, da se območje Julijskih Alp celoviteje zavaruje pred stihijimi posegi, pri tem pa tudi aktivirajo njegove krajinske lepote in prednosti za širšo rekreacijsko turistično in drugo z interesi varstva narave združljivo dejavnostjo.

Po republiškem zakonu o varstvu narave (Ur. list SRS, št. 7/70), so narodni parki večja, naravno zaključena, v večjem obsegu prvobitna območja z izrednimi naravnimi značilnostmi, ki imajo poseben narodni, kulturni, znanstveni in rekreacijski pomen.

V našem gorskem območju, kot tudi v dobrem delu gorskih predelov srednje in zahodne Evrope imamo le v zelo omejenem obsegu opravka s povsem prvobitno naravno pokrajino. Stoletja dolgo agrarno gospodarjenje je v stalno ali občasno poseljenih gorskih območjih vplivalo na delno preoblikovanje prvotne naravne pokrajine v kulturno pokrajino, v kateri pa so značilnosti žive in nežive narave ostale razmeroma dobro ohranjene.

Varstvo in ohranjanje razmeroma »naravne kulturne« pokrajine zato ne terja le varstvenih ukrepov za ohranitev mrtve in žive narave, temveč tudi nadaljnje razvijanje tistih dejavnosti, ki vzdržujejo antropogene elemente kulturne pokrajine in tiste, ki omogočajo človeku uživati naravne vrednote.

Za območje Julijskih Alp so značilne naslednje razmere in težnje, ki so posebej pomembne za upravljanje in financiranje v potencialnem triglavskem narodnem parku.

Bodoči narodni park v Julijskih Alpah naj bi po sedanjem predlogu obsegal okoli 78.000 ha. Jedro narodnega parka naj bi po tem predlogu obsegalo okoli 28.000 ha neposeljenih in sezonsko poseljenih (planine) površin. V jedru naj bi veljal omiljen rezervatni režim (t. j. režim konservacije, ki ponekod dopušča ekstenzivno rabo prostora za kmetijstvo, gozdarstvo in rekreacijo na prostem). Ostala območja parka okrog jedra naj bi vsebovala tiste oblike rabe prostora, ki so v skladu z interesi varstva narave in ohranitve kvalitete kulturne pokrajine.

Taka zasnova temelji na ugotovitvi, da je agrarno gospodarjenje človeka v Julijskih Alpah pomembno vplivalo tudi na razvoj nekaterih oblik rabe prostora, ki imajo danes poseben pomen kot estetske, kulturne in rekreacijske vrednote, so pa hkrati tudi prilagojene naravnim ekološkim pogojem.

Zaradi tega je varstvo in ohranitev razmeroma naravne kulturne pokrajine v posameznih območjih predvidenega narodnega parka možno z določeno bolj ali manj omejeno gospodarsko rabo prostora. To pomeni, da terja ohranitev posameznih območij pokrajine narodnega parka tudi njeno razvijanje.

Nekaj primerov:

– V Julijskih Alpah je zelo malo večjih, naravno pogojenih strnjenih travnatih površin nad zgornjo gozdno mejo ali ob njej, to je med 1700 do 2200 m nadmorske višine. Sedanja planinska pašniki, ki pomenijo

posebno vrednoto zaradi značilne flore, estetskih vrednosti in kot posebej primerna območja za rekreacijo v prosti naravi, so nastali in se ohranjali predvsem s človekovimi posegi, to je s pašnim gospodarjenjem. Danes, ko ta oblika gospodarjenja ni več nujna, postaja problematično tudi nadaljnje vzdrževanje in obstoj teh pašnih površin.

– Večji del gozdov v potencialnem območju narodnega parka ima poleg primarne, to je varovalne, tudi pomembno sekundarno, to je lesno-proizvodno vlogo. Posebej pomembno pa je, da je varovalno vlogo gozdov možno vzdrževati ali krepiti z gozdnogojitvenimi posegi, to pa pomeni v večjem delu s takimi oblikami gospodarjenja, ki upoštevajo poleg varovalnih in splošnookrajinskih vidikov tudi ekonomske. Na tej osnovi se lahko zagotavlja ustvarjanje sredstev za reprodukcijo, ki pa mora temeljiti na ekoloških in vegetacijskih lastnostih gozdnih združb, ki hkrati zagotavljajo gozdom sposobnost naravne obnove. Konservatorski pristop k urejanju gozdov je zato možno uveljavljati le v nekaterih redkih območjih parka, ki jih zlasti zaradi znanstvenega in poučnega namena želimo ohranjati kot popolne gozdne naravne rezervate.

– Rekreacijo je v jedru, to je v strožje zavarovanih območjih narodnega parka, možno razvijati z nujnimi potmi za peš hojo, v robna manj strogo zavarovana območja pa je potrebno omogočiti tudi dostop z ustreznimi prometnicami in s tem »uživanje« dobrin parka tako okoliškemu prebivalstvu (izletnikom) kot turistom (stacionarnim gostom).

– V nekaterih območjih potencialnega narodnega parka so žarišča globinske in bočne erozije, območja sproščanja snežnih plazov idr. Ti škodljivi vplivi naravnih sil segajo daleč izven teritorija potencialnega narodnega parka. Preprečevanje in sanacija takih škodljivih učinkov je nujna in vezana na določene posege in preoblikovanje območja parka.

Teh nekaj primerov kaže, da je urejanje in vzdrževanje večjih območij pretežno naravne ali kulturne pokrajine možno z nadaljnjim razvijanjem nekaterih gospodarskih dejavnosti, torej s skrbjo za njihovo reprodukcijo, ki pa mora temeljiti na naravnih ekoloških osnovah. Prav tako pa so potrebni tudi nekateri aktivni posegi za ohranitev ustreznega naravnega ravnovesja in pa gradnje, ki omogočajo uživanje naravnih vrednot parka dovolj širokemu krogu ljudi (npr. poti, nujna bivališča).

V osnutku zakona je predlagano, da se glede na naravne danosti, posebno estetsko, znanstveno in zgodovinsko vrednost narodnega parka ter potrebno intenzivnost varstva, območje narodnega parka razdeli na štiri območja:

Prvo območje – jedro narodnega parka, ki obsega neposeljen in gospodarsko neizkoriščen prostor doline Triglavskih jezer, Triglavskih podov in Triglava. Namen zavarovanja prvega območja narodnega parka je ohranitev celotne površine v sedanjem naravnem stanju, popolno zavarovanje vse žive in nežive narave in naravnih procesov, ki naj se v čim večji meri dogajajo brez neposrednih ali posrednih posegov človeka.

Namen zavarovanja drugega območja narodnega parka je, da se ob smotni in z ostalimi nameni združljivi kmetijski in gozdni izrabi prostora v največji možni meri ohrani naravna in kulturna krajina brez naselij in prevoznih poti za javni promet ali drugih tehničnih naprav kot območja miru, ki je razen za kmetijsko in gozdno uporabo namenjeno aktivnim oblikam rekreacije v prosti naravi.

Namen zavarovanja tretjega območja narodnega parka je, da se ob smiselni kmetijski in gozdni izrabi prostora vzdrži kulturni, agrarni in gozdni izgled pokrajine, prostor pa nameni kot prometno dostopno območje dnevnih rekreacijskih turistov ter rekreaciji prebivalstva.

Zavarovalne ukrepe in usklajevanje razvoja vseh dejavnosti v četrtem območju narodnega parka določajo nosilci družbenega planiranja z dogovori o temeljnih prostorskih planovih družbenopolitičnih skupnosti ter z dogovori o usklajevanju razvoja tega območja tako, da se ne glede na teritorialno delitev občin usklajuje celotno zavarovano območje.

Na podlagi navedenih izhodišč ter pravnih osnov za varstvo narave so se v dosedanjem predlogu za razširitev triglavskega narodnega parka izoblikovale naslednje osnove:

– Narodni park naj se razglasi s posebnim republiškim aktom, saj gre za dolgoročno zaščitno in aktivne ukrepe, namenjene ohranitvi mrtve in žive narave v korist širše družbene skupnosti. V njem je potrebno določiti zlasti obseg oziroma meje zavarovanega območja, varstvene režime ter oblike upravljanja v parku.

– Varstveni režimi morajo nuditi dovolj jasne in nedvoumne smernice za pripravo planov in planskih ukrepov za vzdrževanje in razvijanje območja ter za delo inšpekcijskih služb.

– Posamezni nosilci reprodukcije v območju parka morajo še naprej prevzemati svoje pravice in dolžnosti, vendar v skladu s cilji varstva narave.

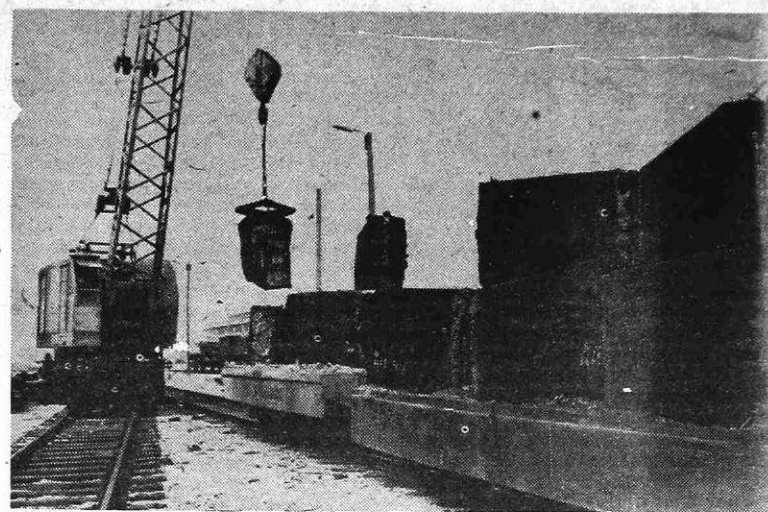
– Iz slednjega tudi izhaja, da se iz »posebnega sklada« za urejanje v območju parka lahko financirajo le specifično naravovarstvene naloge in ukrepi, medtem ko posamezni nosilci planiranja v območju parka še naprej prevzemajo svoje obveznosti glede izvajanja sprejetih planskih obveznosti.

Obveznosti za financiranje obravnavanega narodnega parka je možno deliti v naslednje skupine:

– neposredni upravni stroški (zlasti: neposredno upravna, varstvena in opazovalna služba, izvajanje neposrednih naravovarstvenih ukrepov, kot so mejniki, čiščenje smetišč, informacijske table, idr., publicistična in propagandna dejavnost, eventualno vzdrževanje poti, objektov za znanstvena opazovanja idr.);

– raziskovalna dejavnost (raziskovanje stanja in procesov v živi in neživi naravi in na tej osnovi opredeljevanje dodatnih ali novih ukrepov za negovanje, razvijanje ali varovanje narave, to je za posege v rastlinski in živalski svet);

– morebitno obnavljanje ali ponovno vzpostavljanje nekdanjega naravnega stanja (to je ponovno

Vložek za valjarno bluming (IK)

uvajanje določenih iztrebljenih živalskih ali rastlinskih vrst, oziroma saniranje po človeku degradiranih območij, zaradi erozije ipd.).

– gospodarska dejavnost: gospodarski razvoj in s tem tudi negovanje in vzdrževanje kulturne pokrajine v tistih območjih parka, ki niso zavarovana kot naravni rezervati (z rezervatnimi režimi), naj bi temeljil predvsem na ustreznem gospodarjenju z gozdovi in s kmetijskimi površinami. V skladu z režimi varovanja bi zato še naprej skrbeli nosilci razvoja teh dejavnosti,

– uvajanje morebitnih novih oblik gospodarjenja. Tradicionalne oblike rabe prostora zaradi novih družbenoekonomskih pogojev ne ustrezajo več za vzdrževanje kulturne pokrajine. To terja uvajanje novih oblik kmetijskega gospodarjenja, kot je, na primer, lahko ovčarstvo namesto mlečne govedoreje. V tem primeru je potrebno v ekonomskem in organizacijskem smislu na novo razviti to dejavnost. Prav tako sodi v to skupino finančno pogojenih ukrepov tudi sanacija ali transformacija obstoječih planin na osnovi novih oblik gospodarjenja,

– posegi zaradi vzpostavljanja ustreznega naravnega ravnovesja. Večletna prizadevanja za preprečitev pomembnejših škodljivih vplivov delovanja naravnih sil v območju narodnega parka terjajo nadaljevanje takih ukrepov. Gre predvsem za sanacijo večjih erozijskih žarišč in drugih vodnogospodarskih ukrepov

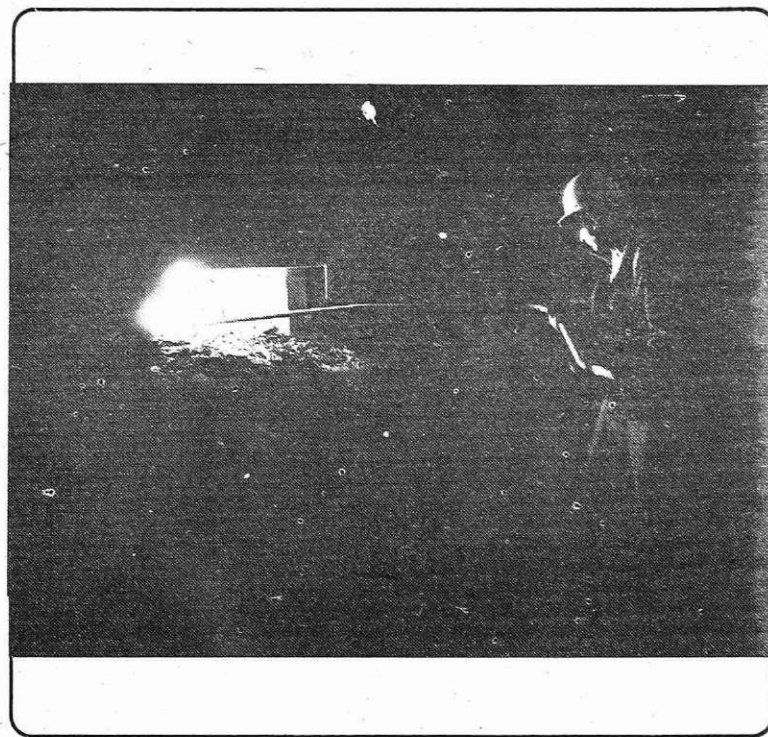
za zaščito pred škodljivim delovanjem voda,

– posegi, ki omogočajo uživanje narodnih ali krajinskih parkov dovolj širokemu krogu ljudi. Da bi narodni park lahko služil svojemu namenu, torej človeku, so potrebne določene ceste, pešpoti, žičnice ipd. V tem primeru bi morali skrb za javne ceste, gozdne ceste ipd. prevzeti v skladu s svojimi pristojnostmi, to je s pravicami in dolžnostmi, ustreznimi neposredni nosilci.

V tako obsežnem območju, kot ga zajema predlog narodnega parka, kjer je potrebno v večjem delu vzdrževati kulturno pokrajino z gozdarskim in kmetijskim gospodarjenjem in kjer – vsaj zaenkrat – ni možna neposredna »prodaja« naravnih vrednot, morajo torej neposredni nosilci še naprej »gospodariti«, kar pomeni prevzemati skrb za ustrezno reprodukcijo v prostoru ali skladno z režimi graditi ali vzdrževati ustrezne objekte in naprave. V skladu z naravovarstvenimi cilji je potrebna torej predvsem koordinacija vseh teh ukrepov.

Narodni park moramo pojmovati kot institucijo nacionalnega pomena, podobno kot katerikoli drugo institucijo podobne pomembnosti (npr. biblioteke, arhive, narodne muzeje, narodne galerije ipd.). To pa pomeni, da moramo specifične naravovarstvene ukrepe v narodnem parku iskati tudi v ustreznem sistemu financiranja.

K. R.

- za gospodarstvo,
- za osnovna sredstva,
- za organizacijo dela in storilnost,
- za nagajevanje,
- za kadre in izobraževanje,
- za sklepanje in prenehanje delovnega razmerja,
- za odlikovanje,
- za nagrade, racionalizacije in novatorstvo,
- za pritožbe,
- za štipendije,
- stanovanjsko komisijo in
- HTV komisijo.

Ceprav so večina teh komisij pomožni organi delavskega sveta, le nekatere imajo značaj upravnih komisij, so v teh komisijah že zarodki kasnejših izvršilnih organov (odborov).

1965

Delavski svet je na seji 12. aprila obravnaval dopolnitev investicijskega programa v martinarni in sklenil, da se v martinarni cdstopi od lastnega postopka izdelave jekla v SM pečeh in se preide na kisikov proces izdelave v konvertorjih. Med predloženimi variantami se je delavski svet odločil za kaldo postopek, ki bi bil za naše razmere najbolj prikladen.

1967

Na seji 14. aprila je delavski svet sprejel program prehoda na skrajšani delovni teden, in sicer:

- prehod na skrajšani delovni teden temelji na organizacijsko tehničnih izboljšavah in ne samo na trenutno ugodnih rezultatih prejšnjega obdobja,
- obrati v rekonstrukciji ali razširitvi lahko preidejo na skrajšani delovni teden šele po utečeni proizvodnji.

– nadomestitev zmanjšane fonda delovnega časa ne sme temeljiti samo na inteziviranju dela, temveč na organizacijskih ukrepih.

– obrati s slabo tržno situacijo naj ne prehajajo na skrajšani teden.

– prehod mora biti postopen s čim daljšimi obdobji,- oblika skrajšane delovnega časa s prostimi sobotami je v tedanjih pogojih najmanj primerna.

Na isti seji so odobrili prehod na skrajšani delovni teden livarni, valjarni debele pločevine pa na skrajšani 46 urni delovni teden.

1969

Na seji dne 16. aprila, ki jo je delavski svet nujno sklical zaradi prekinitve dela v martinarni ob izplačilu osebnega dohodka, je delavski svet ostro obsodil postopek grupe delavcev zlasti zaradi teh razlogov:

- grupa delavcev je bila nedostopna za vsak dogovor,
- ta grupa je negirala vse samoupravne organe in vse družbenopolitične organizacije v Železarni,
- grupa je zadrževala ostale delavce, ki so bili voljni delati in so tudi morali zapustiti delo,
- grupa je ščuvala k prekinitvi dela tudi delavce pri plavžih in pri elektropeči,
- zlasti se je obsojala prekinitve dela zato, ker niso poskrbeli za varnost naprav, ker so jeklo pustili v pečeh, zaradi česar bi lahko nastala ogromna materialna škoda na osnovnih sredstvih martinarne.

Delavski svet je pozval delavce martinarne, da najkasneje do 12. ure tega dne pričnejo z delom, tisti, ki pa ne bi začeli delati, bi bili suspendirani in bi se proti njim uvedel disciplinski postopek.

Na naslednji seji dne 28. aprila je delavski svet razpravljaj o normalizaciji stanja v martinarni in s tajnim glasovanjem izključil 4 delavce martinarne, ki so povzročili posebno hudo kršitev.

1970

Delavski svet Železarne je na seji dne 29. aprila sklepal o dokončnem uvajanju skrajšane delovnega tedna. Med drugim je sklenil tudi tole:

- Sistem dela 4 + 1 se uvede še v naslednjih obratih: valjarni žice na Beli, profilarni, površinski obdelavi (adjustaži bluminga), valjarni debele pločevine, črno zahtevalo tržišče, v hladni valjarni in žičarni delno s posameznimi agregati in na transportu delno skladno s potrebami proizvodnih obratov.
- Vsi ostali obrati preidejo na sistem 5 + 2, razen vzdrževanja, ki mora svoje delo prilagoditi proizvodnim obratom.
- Do konca leta so določili 17 prostih sobot in za vsak mesec število ur. Posameznim obratom ali agregatom, ki bi morali zaradi potreb proizvodnje delati v podaljšanem delovnem času, so dovolili, da se jim ta čas šteje kot nadure.

1974

Pred pričetkom seje delavskega sveta Železarne dne 30. aprila so podelili priznanja Dušanu Banoviču, Safetu Tubiću, Janku Krivcu in Ibrahimu Tubiću, ki so darovali kožo močno opečenemu sodelavcu Hasanu Tubiću in mu s tem rešili življenje.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

UPORNIKI GORNJESAVSKE DOLINE

JOŽE VIDIC

3

FANTJE SE ZBIRAJO

Aprila 1941. leta se je po napornem tavanju vrnil na Dvojce petindvajsetletni Lojze Rabič, aktivni mornariški podoficer, ki se je na svoji poti spretno umikal okupatorski vojski, da ne bi padel v ujetništvo.

»Ne budi tako klavrn,« ga je pred domačo hišo nagovoril Jakob, ki je na bratovem obrazu opazil potrto zaradi minulih dogodkov, ki so pripeljali do kapitulacije Jugoslavije. Kdo bi si sedaj mislil, da sta si pred Mlakarjevo hišo na Dvojci po dolgem času segla v roke brata, od katerih bo eden prvi partizan v Gornjesavski dolini, drugi pa prvi in edini padli borec v decembrski vstaji.

Mlakarjeva družina z Dvojca je v decembrski vstaji odigrala tako pomembno vlogo, da je potrebno o tej družini spregovoriti nekaj besed.

Franc Rabič, po domače Mlakarjevi, je bil kajžar in je delal kot kretničar pri železnici. Bil je zavezan socialdemokrat, rad jebral socialistično literaturo in v tem duhu je vzgajal svojo družino. Ženo Marijo, ki je umrla 1936. leta, sta imela sedem sinov in pet hčera. Kajžar in nizka očetova plača nista mogla nasiti lačnih otrok, posebno med prvo svetovno vojno. V takšnem okolju so zrasti Mlakarjevi fantje in dekleta. Jakob, ki je bil trgovski pomočnik v rdečem konzumu na Jesenicah, je najgloblje dojel očetove socialistične misli. Slednje so ga 1937. leta vodile na pot prstovoljca, ki je hotel braniti špansko republiko. Ladijo, s katero so bili prstovoljci namenjeni v Španijo, so zajeli že na Jadranskem morju. Jakob je bil interniran v Ivanjico, kjer je že bilo večje število Jesenčanov.

Ko je znani ljubljanski bogataš Lukman, ki je imel v Mojstrani in na Dvojci svoj lovski revir, zgradil pod Dvojcem vilo, je za hišnico najel Ivanko Mrak iz Mojstrane, vdovo s petimi otroki. Tako je družina, ki se je dotlej že nešteto krat selila iz stanovanja v stanovanje, le dobila hišališče. Jaka Rabič je bil po prihodu iz internacije sprejet za tošskega čuvaja v Lukmanovem revirju. Večkrat se je oglašil pri Lukmanovi hišnici; posebno rad je govoril z njenim sinom Janezom, ki je bil na začetku vojne star 28 let. Janez Mrak in Jaka Rabič sta postala prijatelja. Bila sta organizatorja Osvobodilne fronte na področju tedanje občine Dvojce-Mojstrana in oha sta v boju žrtvovala svoji žitljenji. Janez Mrak je bil ustreljen februarja 1942. leta v Dragi skupaj z drugimi udeleženci decembrske vstaje v Gornjesavski dolini.

Pri Mlakarjevih je smrt hitreje trkala na vrata kot nekoč škorklja, ki je prinašala življenje, srečo in revščino. Lojze je padel 16. decembra 1941. leta, ko je bil star 25 let, kot borec decembrske vstaje v domačem kraju. Dne 12. februarja 1942. leta je bil v Dragi z drugimi udeleženci vstaje ustreljen 28-letni Maks, mizar in mladi gospodar Mlakarjeve kajže. Dobra dva meseca pozneje je med slavno trinajstotico na Okroglem pri Kranju padel Jakob, prvi partizan z Dvojca, septembra istega leta pa je v Maut-

hausnu umrl devetnajstletni Mirko Rabič. Tako je Mlakarjeva družina z Dvojca že v letu in pol boja za osvoboditev žrtvovala štiri sinove. Tudi 72-letnega očeta Franca so zaprli v begunjske zapore. Ko je zvedel za smrt sinov, je od žalosti umrl.

V tedanji občini Dvojce-Mojstrana je bilo v začetku vojne okrog 1500 prebivalcev. Še v prejšnjem stoletju so bili na Dvojci le kmetje in kmečki delavci. V Mojstrani pa je bila razvita tudi obrt. Prodir industrije v te kraje zaznamujejo trije dogodki: gradnja železnice skozi Gornjesavsko dolino, razvoj železarstva na Jesenicah in zgraditev cementarne v Mojstrani. Cementarna v Mojstrani je bila zgrajena 1893. leta in je obratovala do 1935. ko je bila ukinjena. Najboljša leta za cementarno so bila za časa Avstroogrske, ko so v njej delali delavci v dveh izmenah. Takrat je bilo v cementarni zaposlenih okrog 150 delavcev, poleti pa še okrog 250 sezonskih iz Italije, ki so kopali kreda. Starejši vaščani trdijo, da so v cementarni izdelali v poletnih mesecih tudi po deset vagonov cementa na dan. Na cementarno nas danes spominjajo le ruševine.

Za razumevanje razvoja socialističnih idej ne moremo mimo delavcev cementarne, ki so že 1921. leta ustanovili podružnico. Strokovne zveze kmečkih delavcev. V letih pred drugo svetovno vojno, ko je cementarna nehala obratovati, se je vse več delavcev zaposlilo v jeseniški železarni. Vključevali so se v različne delavske organizacije in se seznanjali z vidnimi komunisti tedanjega časa. Pred vojno so bili na področju občine Dvojce-Mojstrana le trije organizirani člani komunistične partije: Jaka Rabič, Anton Sifer in Janez Pavlovič. Rabič je aprila 1942. leta padel na Okroglem pri Kranju. Sifer je istega leta umrl v nacističnem taborišču Stutthof v Gdanskju na Poljskem, le Janez Pavlovič še živi na Dvojci.

Anton Sifer se je rodil leta 1900 na Dvojci. Med prvo svetovno vojno se je učil za tesarja v Radoljici. Ob koncu vojne je sel branil naše narodne meje na Koroško. Po teh dogodkih je pet let z očetom deloval po gozdovih v Gornjesavski dolini, pozneje pa je delal na žagi na Belci. Leta 1929 je dobil delo v cementarni, kjer je postal glavni delavski zaupnik. Že čez dve leti je dobil odpoved in si poiskal delo v jeseniški železarni. V njegovem življenjskem potu je bil Sifer je bil v desetletju pred drugo svetovno vojno sinonim za marksisto-komunist na Dvojci in v Mojstrani. Čeprav je organizaciji ni imel vidnejše funkcije, je njegova razgledanost, njegova organizativska sposobnost in dosledno marksistično stališče v vseh vprašanih delavskih gibanjih storilo, da je postal središče naprednih delavcev in kmetov v naših krajih. Imel je dosti vplivnejših nasprotnikov in celo za šolobitvene otroke so naredili iz njega rdeče strašilo.

Izkoristil je sleherno priložnost, da bi delavce združil in tako ustvaril možnosti za življenje naprednih, marksističnih idej. Leta 1936 je bil pobudnik in glavni organizator za nakup delavskega avtobusa, ki so ga kupili tovarniški delavci z Dvojca, iz Mojstrane in z Belce na zadružni osnovi. Ne le, da je odpadlo mučno kolesarjenje od doma do Jesenic in Javorniku ter nazaj, vožnja je omogočila tudi priložnosti za pogovor. Neutrudni propagandist Sifer je te priložnosti znal izkoristiti.

Janez Pavlovič, edini preživel od te komunistične trojke, je bil na začetku minule vojne star 32 let. Za kandidata partije je bil sprejet po starci v železarni na Javorniku 1936. leta. Vključen je bil v partijsko celico, v kateri so bili še Franc Kelih z Javorniku (umrl po vojni), Anton Sifer (umrl v taborišču), Janko Noč (živi na Koroški Bdi) in Marjan Kavalari, ki je bil 1942. leta ustreljen v Mauthausnu.

Janez Pavlovič je bil zveza med komitejem komunistične partije za jeseniško okrožje in prebivalstvom občine Dvojce-Mojstrana. Anton Sifer pa je bil zveza med okrožnim odborom OF na Jesenicah in Gornjesavsko dolino. Tako je sprejete sklepe in navodila okrožnega komiteja partije prinašal Pavlovič. Sifer pa je navodila okrožnega odbora OF. Glede na to, da je v tistih dneh Pavlovič odigral pomembno vlogo pri organiziranju Osvobodilne fronte in narodne zaštite, ne bo odveč, če posredujemo njegove spomine na leto 1941:

»Dobro se spominjam, da sta me Viktor Kejžar in Karel Preželj, voditelja okrožnega komiteja partije, 22. junija 1941. leta poklicala v Kavalarijevo stanovanje na Javorniku. Tistega dne je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo. Rekla sta mi, naj rečem Jaku Rabiču, da mora v ilegalo. Takoj skliči sestanek zaupnih ljudi in dogovorite se, kako boste organizirali zbiranje orožja in hrane za prve partizane, sta dejala, ko sta mi razlagala navodila partije.

Jaka Rabiča sem obvestil, da mora v ilegalo. Znano je namreč, da so nacisti vse do napada na Sovjetsko zvezo pustili komuniste kot korito pri miru. Mnogočeno preganjanje komunistov se je začelo z napadom na Sovjetsko zvezo. Tako je Jaka Rabič postal prvi partizan in prvi ilegalce. Nekaj dni je živel po kmetijah v domači vasi na Dvojci. Najprej je našel zatočišče pri Janezu Peterleu-Tomazinu, ki še živi na Dvojci. Potem se je preselil k Janezu Skumarcu, Srakarju, od tam k Fisku, dokler končno ni zapustil vasi in se preselil v gozd nad vasio.

Tu si je v nekem starem čebelnjaku uredil bivač. Oborožen je bil le z borsko puško.

Jaka je bil srednje, toda močne postave, plavalas, prijazen in nasploh lepega vedenja. Ob začetku vojne je bil star 34 let. Po končani osnovni šoli se je v Mojstrani učil za trgovskega pomočnika. Kot trgovec je bil zaposlen na Jesenicah pri Splošni gospodarski in konzumni zadrugi za Gorenjsko. Glede na to, da je bila ta zadruga čvrsto v rokah jeseniških komunistov, so ji ljudje rekli »rdeči konzum«.

Bil je član jeseniškega delavskega kulturnega društva Svoboda in aktiven amaterski igravec. Leta 1937 je nameraval s prstovoljci v Španijo, toda že na Jadranskem morju je policija zajela ladijo, prstovoljce pa internirala.

1936 je bil pobudnik in glavni organizator za nakup delavskega avtobusa, ki so ga kupili tovarniški delavci z Dvojca, iz Mojstrane in z Belce na zadružni osnovi. Ne le, da je odpadlo mučno kolesarjenje od doma do Jesenic in Javorniku ter nazaj, vožnja je omogočila tudi priložnosti za pogovor. Neutrudni propagandist Sifer je te priložnosti znal izkoristiti.

Janez Pavlovič, edini preživel od te komunistične trojke, je bil na začetku minule vojne star 32 let. Za kandidata partije je bil sprejet po starci v železarni na Javorniku 1936. leta. Vključen je bil v partijsko celico, v kateri so bili še Franc Kelih z Javorniku (umrl po vojni), Anton Sifer (umrl v taborišču), Janko Noč (živi na Koroški Bdi) in Marjan Kavalari, ki je bil 1942. leta ustreljen v Mauthausnu.

Janez Pavlovič je bil zveza med komitejem komunistične partije za jeseniško okrožje in prebivalstvom občine Dvojce-Mojstrana. Anton Sifer pa je bil zveza med okrožnim odborom OF na Jesenicah in Gornjesavsko dolino. Tako je sprejete sklepe in navodila okrožnega komiteja partije prinašal Pavlovič. Sifer pa je navodila okrožnega odbora OF. Glede na to, da je v tistih dneh Pavlovič odigral pomembno vlogo pri organiziranju Osvobodilne fronte in narodne zaštite, ne bo odveč, če posredujemo njegove spomine na leto 1941:

»Dobro se spominjam, da sta me Viktor Kejžar in Karel Preželj, voditelja okrožnega komiteja partije, 22. junija 1941. leta poklicala v Kavalarijevo stanovanje na Javorniku. Tistega dne je Nemčija napadla Sovjetsko zvezo. Rekla sta mi, naj rečem Jaku Rabiču, da mora v ilegalo. Takoj skliči sestanek zaupnih ljudi in dogovorite se, kako boste organizirali zbiranje orožja in hrane za prve partizane, sta dejala, ko sta mi razlagala navodila partije.

Jaka Rabiča sem obvestil, da mora v ilegalo. Znano je namreč, da so nacisti vse do napada na Sovjetsko zvezo pustili komuniste kot korito pri miru. Mnogočeno preganjanje komunistov se je začelo z napadom na Sovjetsko zvezo. Tako je Jaka Rabič postal prvi partizan in prvi ilegalce. Nekaj dni je živel po kmetijah v domači vasi na Dvojci. Najprej je našel zatočišče pri Janezu Peterleu-Tomazinu, ki še živi na Dvojci. Potem se je preselil k Janezu Skumarcu, Srakarju, od tam k Fisku, dokler končno ni zapustil vasi in se preselil v gozd nad vasio.

Tu si je v nekem starem čebelnjaku uredil bivač. Oborožen je bil le z borsko puško.

Jaka je bil srednje, toda močne postave, plavalas, prijazen in nasploh lepega vedenja. Ob začetku vojne je bil star 34 let. Po končani osnovni šoli se je v Mojstrani učil za trgovskega pomočnika. Kot trgovec je bil zaposlen na Jesenicah pri Splošni gospodarski in konzumni zadrugi za Gorenjsko. Glede na to, da je bila ta zadruga čvrsto v rokah jeseniških komunistov, so ji ljudje rekli »rdeči konzum«.

Bil je član jeseniškega delavskega kulturnega društva Svoboda in aktiven amaterski igravec. Leta 1937 je nameraval s prstovoljci v Španijo, toda že na Jadranskem morju je policija zajela ladijo, prstovoljce pa internirala.

»Te ni strah za konja. Lahko bi se zgodilo, da bi ju hotel kak komandant vzeti zase. Dobra jezdnja konja, toplokrvna, vajena sedla.«

V vsakem drugem primeru bi pomislila in morda celo popustila. Tokrat pa je šlo za sina, morda za minuto.

»Zgani se, da ne bova prepozna,« je živčna kriknila.

Ko sta bila iz vasi, na glavni cesti, je pomignila Antonu, naj pože konja. Po dobrem kilometru vožnje sta že dohitela vaščane, ki so z nahrbtniki, vrečami hoteli proti trgu. Nekateri so poprosili, če lahko prisedejo. Preslišala je vse prošnje. Z manjšo težo bodo hitrejši. Niso jo hudo prizadele zbadljivke, da jo četa biti prva v trgu, pograbiti največ in odpeljati.

Razburjena je Kristina premišljala, kako bi odpeljala Ludvika. Naj gre naravnost k njemu in mu svetuje, da zbeži, naj gre h komandantu, ga podkupi, da bo Ludvika za nekaj dni oprostil vojaških obveznosti? Morda komandant ne bo pristal, ker potrebuje slednjega vojaka, da se ubrani, prebije k svojim ali proti Ljubljani, kot namiguje Anton. Pustil bo Ludvika, si je govorila. Bom dala pa več. Komandant bo na begu denar krvavo potreboval.

Dohajala in prehitevala sta kolesarje, voznike. Bolj ko sta se bližala trgu, več je bilo ljudi.

Konjska hrba sta bila oznojena, ko je Kristina še prikimala Antonu naj svrke konja. Z množico je rasel njen strah, da se dogajajo čudne stvari. Ko je tik pred trgov zagledala troje partizanov, kako brezskrbno so šli po cesti v trg, jo je popadel še hušji strah. Rada bi vprašala Antona, če ni to zelo slabo, da partizani tako brezskrbno hodijo po cesti. In to pred trgov. Anton pa je bil mračen, slabe volje.

V trgu je bila velika gneča. Z vozom so se težko prebijali do gostilne, kjer je Anton zapeljal na dvorišče. Dvojce partizanov in ženska so stopili iz gostilne. Kristina je nekaj trenutkov začudena, jezna gledala žensko v uniformi, potem je morala zdržati še Antonov očitajoči pogled.

Če je Ludvik še v trgu, potem je zaprt. V nenadno sožitje partizanov in legijašev ni verjela. Partizani so preveč brezskrbni, obnašajo se kot gospodarji, ki so opravili s sovražnikom. Antonu je rekla naj poskrbi za konje, sama pa je odhitela proti vojašnici.

Po dobrih sto metrih hoje je zaslišala razburjeno mrmljanje, posamične klice, nato pesem, ki je ni poznala. Rinili so jo k steni. Kristina pa se je izvajala in hotela videti, kaj je razburilo ljudi.

VINKO TRINKHAUS

39

IZDAJA

Zagledala je partizane, z zastavo, harmonikarjem na čelu. Vsi so peli bojno pesem. Ni prisluhnila besedilu. Gledala je mlade ljudi, ki so jim obrabi žareli od ponosa. Prepoznala je italijansko orožje, velike strojnice, kar je lahko le pomenilo, da so partizani vzeli orožje. Trejo čet partizanov je odkorakalo. Ljudje so spet stopili na cesto.

Ze s ceste je videla dvorišče, kjer je bilo skladišče. Ob vhodu partizan s puško, v dvorišču polno italijanskih vojakov brez orožja. Slišala je le kričavo italijansko govorico. Legijašev ali belogardistov, kot so jih imenovali, ni bilo.

Kristina ni hotela povprašati stražarja, ne ljudi. Odpravila se je do svoje znanke Zalka, žene trgovca, kjer je kupovala železnino.

Zalka jo je sprejela s strahom. Ko jo je povabila naprej, je stopila na hodnik, prisluhnila, potlej je zaklenila vrata.

»Moramo biti previdni. Zdej so oni gospodarji,« je rekla Zalka.

»Kje so legijaši?« je zanimalo Kristino.

Zalka je globoko zavzdihnila. Ponudila je Kristini liker. Ko sta odšli, je Zalka nesrečna zakrčila z rokami.

»Kje so? Nihče natanko ne ve. Rekli so, da gredo proti Ljubljani. Omenjali so tudi Turjak, grad, ki ga ni mogoče zavzeti. Če ga partizani napadejo, naj bi postal slovenski Alcatraz. Nepremagljiva trdnjava. Precej fantov, ki niso bili trdni, je pobegnilo domov, v gozdove, med skrivaje.«

Prepozno, se je razkrilo Kristini. Tudi če bi slutila in se zarana odpravila od doma, bi bila prepozna. Edino, če je Ludvik tudi ušel in bo neke noči potrkal na okno.

»Ludvika nisi videla?« je vprašala Kristina.

»Videla. Bil je v četi, ki je odhajala. Lahko si ponosna, ni med tistimi, ki so zbežali in se skrivajo.«

Nič ji ni pomenila ta hvala. Njo ni razganjalo od ponosa, ker je imela sina vojaka. Zalkina hčer je bila omožena v Ljubljani. Na varnem.

»In kako bo v prihodnje?« je vprašala Kristina. »Bodo naši z Nemci? Kdaj se bodo priključili Angležem?«

Zalka se je samovšečno nasmehnila. Za hip jo je prevzelo veselje.

»Kar dobro, da so se Italijani vdali. Z Nemci bodo bližje našemu cilju – Sloveniji, v okviru avstrijsko-habsburške monarhije. Nove katoliške države v srednji Evropi. V njej dobimo Slovenci popolno avtonomijo. Temu se ne bodo uprli niti Angleži, če zmagajo nad Nemci. Najbrž bodo zmagali.«

mu bomo pomagali. To je bilo povsem taktično, da bi on kot delavne sam občutil pomembnost natančne izdelave trnov. Kajti majhna netočnost – vžig detonatorja ob plastiko, bi pomenilo pomesti vse v premeru 50 ali več metrov. Tov. Novljan je z nasmehom dal soglasje k taki odločitvi, čeprav smo se vsi zavedeli, da bi bili ob najmanjši napaki mrtvi vsi. Pri polnjenju in vžigu vrvice so bili razen »posadke« vsi v zaklonu (v zgradbi z razbitimi vrati in okni).

Končno, vžig vrvice s cigareto, majhen drget rok, ko kol in prižgana vrstica nista šla gladko v cev – trema – in že smo bili v zaklonu tudi mi.

Poku izstreljenega naboja je v desetinkah sekunde sledila močna eksplozija, tako da nas je za nekaj trenutkov zazibalo v sanje, čeprav smo bili v zaklonu in od nje oddaljeni 60 metrov. Zdelo se mi je, da je plamen segel do nas, ali pa je bil to temnordeč preblisk na očesni živci zaradi silnega pritiska.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

natiku votlega dela detonatorja podana čvrstost natika s kolikor toliko podano varnostjo. Nasajanje detonatorjev ni bilo ravno prijetno delo! Pri udaru naboja ob primerno trdo podlago – cilj – je tako prišlo do eksplozije. Seveda je pogojevalo uspeh, če mina ni preveč opletala. To je bilo odvisno od faktorjev. Oplet je bil neizbežen pri še tako precizni izdelavi nosilca, ker je bila obtežba mase eksploziva ekscentrična že zaradi oblike čelade kot nepravilnega elipsoida. Temu smo se nekoliko izognili le s tem, da je bilo dodatno izstrelilno polnjenje precej močno – tri školjke smodnika. S tem je bila hitrost izstrelka večja in dosežena daljava okrog 150 metrov. Oplet ni bil v nihanju večji od pol dolžine podolžne simetralske čelade. To se je pri poizkusih izstreljevanjih od strani kar dobro videlo. Seveda je na oplet vplivalo več faktorjev. Ravno tako smo se ukvarjali z rešitvami različnih podrobnosti, ki so bile več ali manj primerno rešene, vzele pa so nam precej časa. Saj si za kakšno malenkost moral prehoditi kilometre in kilometre poti in porabil veliko časa za iskanje, pa si na koncu našel povsem drugačno rešitev.

Začeli smo s preizkusnim streljanjem, šolsko, to se pravi, da smo izstreljevali namesto eksploziva ilovico. S tem poizkusnim streljanjem so testirali trdnost minometalske cevi, saj je tehtal celoten izstrelke: kol 5 kg, čelada z eksplozivom 6,5–7 kg, ostale drobnarije 1 kg, torej skupno 12 do 13 kg. Cev je vzdržala z izstrelnim dodatnim polnjenjem tri školjke smodnika, vendar je bilo razmerje originalne minometne mine nasproti partopovskemu celotnemu izstrelku skoraj 100 % preobremenjeno, ne računajoč iztrošenosti oz. utrujenosti materiala cevi. To se je pokazalo pozneje, saj nam je pri nadaljnjih poizkusih raztrgalo tri cevi, vendar smo na lomih že z očesno, torej preprosto kontrolo ugotovili neenakomeren, grob kristalast sloj. To so bili italijanski minometi, slabo izdelani iz slabega materiala.

Vse te preizkuse smo izvajali v bivši italijanski kasarni v Cerknem. Kasarna je imela veliko dvorišče, okrog 60 metrov široko in več kot 100 metrov dolgo, z dvema vrstama zgradb v katerih je danes cerkljanska Eta. Streljali smo od zidu dvorišča obcestne zgradbe preko dvorišča v nasprotno zgradbo, v višino drugega nadstropja.

Prešli smo na prvi ostri strel. Navzoč je bil seveda komandant korpusa tov. Novljan, več višjih vojaških oseb in seveda »konstrukterji«. Izdan je bil ukaz o skrajno discipliniranem obnašanju, veljaven za vse, ker to ni bila šola. Komandant korpusa, Rudi Stucin, inž. Savo Stanič in jaz smo bili posadka.

Že prej smo se dogovorili z odgovornimi, da bo natikal detonatorje in vlagal celoten naboj v cev Rudi Stucin, drugi pa

mu bomo pomagali. To je bilo povsem taktično, da bi on kot delavne sam občutil pomembnost natančne izdelave trnov. Kajti majhna netočnost – vžig detonatorja ob plastiko, bi pomenilo pomesti vse v premeru 50 ali več metrov. Tov. Novljan je z nasmehom dal soglasje k taki odločitvi, čeprav smo se vsi zavedeli, da bi bili ob najmanjši napaki mrtvi vsi. Pri polnjenju in vžigu vrvice so bili razen »posadke« vsi v zaklonu (v zgradbi z razbitimi vrati in okni).

Končno, vžig vrvice s cigareto, majhen drget rok, ko kol in prižgana vrstica nista šla gladko v cev – trema – in že smo bili v zaklonu tudi mi.

Poku izstreljenega naboja je v desetinkah sekunde sledila močna eksplozija, tako da nas je za nekaj trenutkov zazibalo v sanje, čeprav smo bili v zaklonu in od nje oddaljeni 60 metrov. Zdelo se mi je, da je plamen segel do nas, ali pa je bil to temnordeč preblisk na očesni živci zaradi silnega pritiska.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini močno poškodovane, pa tudi porušene zidove. Notranji pritisk je uničujoč.

Učinek partopovske mine na 55 cm debelem zidu pri prvih poizkusih iz vojašnice v Cerknem (sedanja ETA). Vstopno rušenje 60–80 cm, izstopno povečano pod kotom 45 stopinj, torej nekako premera 100 cm. Zidovi niso bili poškodovani, ker je bil prostor, razen vidnih sten, od predhodnega nemškega bombardiranja popolnoma odprt. Poizkus na popolnoma ali skoraj zaprtim prostoru – bunkerju je pokazal kljub manjši vstopni odprtini

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 88. seji 24. marca razčlenil dosednji gospodarski razvoj in razvojne možnosti ter smernice z elementi za sklepanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov SIS materialne dejavnosti za srednjeročno obdobje 1981-1985. Na seji so pretresali predlog finančne službe oddelka za gospodarstvo za uskladišev proračuna občine Radovljica za 1980 z resolucijskimi določili. Razprava je tekla tudi o problematiki preskrbe prebivalstva z najnujnejšimi živili in drugimi življenjskimi potrebščinami. V zvezi s tem so sprejeli ustrezne sklepe in priporočila za boljše preskrbo.

Komite OK ZK Radovljica je na 30. seji 24. marca ocenil družbenopolitične razmere in dejavnost ZK v občini v prvih dveh mesecih 1980. Razprava je tekla tudi o odpravi pomanjkljivosti v lanskeletni akciji »Nič nas ne sme presenetiti«, za katero je izdelal akcijski program sekretariat akcije pri OK SZDL Radovljica. Članom komiteja je bilo podano v razpravo poročilo nadzorne komisije o pregledu finančno materialnega poslovanja in zaključnega računa OK ZK Radovljica za 1979. leto ter poročilo komisije za družbeni nadzor pri občinski skupščini o porabi presežkov SIS družbenih dejavnosti iz leta 1978.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na zadnji marčevski seji pri obravnavi akcije za pripravo srednjeročnih dokumentov ugotovilo, da večina nosilcev planiranja že močno kasni v izdelavi teh dokumentov. Elementi SIS za srednjeročni plan še niso usklajeni z resolucijskimi smernicami o dovoljeni skupni porabi, kar velja tudi za splošno porabo. Zato je po sklepu predsedstva nujno elemente popraviti in jih ponuditi v razpravo združenemu delu. Pri tem je potrebno določiti prednostne naloge in izločiti tiste, ki se lahko prenesejo v naslednja leta. Predsedstvo je tudi predlagalo, da se skliče v aprilu skupna seja zbora združenega dela in vseh izvršnih odborov občinskih samoupravnih interesnih skupnosti.

Na osnovi lani začelih razgovorov o navezovanju prijateljskih stikov in gospodarskega, političnega in družbenega sodelovanja z istrsko občino Buje je predsedstvo OK SZDL Radovljica že obravnavalo osnutek besedila listine, vendar pa ga bo potrebno dopolniti. To nalogo bo opravila tričlanska delovna skupina do začetka aprila.

V zbornici osnovne šole A. T. Linhart Radovljica je bila 17. marca priložnostna slovesnost, na kateri so sodelavcem pri izvedbi lanskeletnega XV. srečanja mladih tehnikov Jugoslavije v Radovljici podelili priznanja. Podelila sta jih v imenu Konferenca ljudske tehnike Jugoslavije predsednik Aleksandar Orlandić, v imenu Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije pa podpredsednik Gorazd Marinček. Zlato plaketo narodne tehnike Jugoslavije so prejeli Zveza organizacij za tehnično kulturo občine Radovljica, OK SZDL Radovljica in ISKRA - TOZD električno ročno orodje. Diplom o in zlato plaketo Sveta za tehnično vzgojo mladine in otrok je prejelo 8 posameznikov in osnovna šola A. T. Linhart Radovljica, bronasto plaketo ZOTK Slovenije pa 9 posameznikov in Knjigovoznica Radovljica.

Na pobudo koordinacijskega odbora za družbeno planiranje pri OK SZDL Radovljica je predsedstvo OK SZDL sklicalo prejšnji teden posvet predsednikov skupščin in izvršnih odborov SIS. Namen posveta je bil, da se uskladijo programi in prispevne stopnje vseh SIS v 1980. letu. Dogovorili so se tudi o pripravi planskih dokumentov za prihodnje srednjeročno obdobje, o izvajanju stabilizacijskih ukrepov in o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v 1980. letu. Posebno so poudarili, da ne more nihče odstopati od samoupravnih postopkov pri kakršnihkoli spremembah planov, tudi ne pri zniževanju prispevnih stopenj za SIS. Vse spremembe in do-

polnila planov in prispevnih stopenj bodo v aprilu obravnavali zbori delavcev skupaj z obravnavanjem periodičnih obračunov v lastnih TOZD in OZD.

Žalno slovesnost ob smrti velikega revolucionarja in borca, predsednika Zveze koroških partizanov v Avstriji Karla Prusnika-Gasperja v Ljubljani in v Kotmari vasi na Koroškem, kjer so ga pokopali 22. marca, se je udeležila tudi štirinčlanska delegacija občinskega odbora ZKB NOV Radovljica, ki je položila na grob venec v imenu radovljiških borcev. V delegaciji so bili predsednik občinskega odbora Slavko Staroverski, člani predsedstva: koroška borca Leopold Pernuš in Ivan Žemva ter Pavel Tolar.

Skladno o soustanovitelskimi dolžnostmi in pravicami je predsedstvo občinske konference SZDL Radovljica na 8. seji 20. marca izreklo soglasje za imenovanje Slavka Humerca z Jesenic za direktorja, glavnega in odgovornega urednika Lokalne radijske postaje Triglav Jesenice. Predsedstvo se je izreklo tudi za nastavitve radijskega delavca - novinarja za območje radovljiške občine.

Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito pri OK SZDL Radovljica je skupaj s sekretariatom akcije »Nič nas ne sme presenetiti« žele konec januarja pripraviti predlog akcijskega programa za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, ki so se pokazale na lanskeletni akciji NNPN. Program vsebuje naloge, nosilce nalog in časovne roke, ki veljajo za vse udeležence akcije. Predlog akcijskega programa so že potrdile občinske družbenopolitične organizacije in predsedstvo OK SZDL, ki je sklenilo, da se do konca marca pošlje vsem izvajalcem.

Čeprav so komunalne, družbene in prostorske potrebe v vseh naseljih KS Begunje izredno velike, je ta krajevna skupnost ena od redkih v radovljiški občini, kjer se občani še niso odločili za samoprispevek. Zaradi tega so na pobudo krajevnih družbenopolitičnih organizacij sklenili, da letos razpišejo referendum. Imenovali so iniciativni odbor, ki je pripravil program gradnje gasilskega doma in ustreznih prostorov za krajevno DPO, kulturne prireditve in krajevno samoupravo. Potrebujemo tudi prostore za upokojece, za pošto, trgovino in obrtne dejavnosti. Program je že v javni razpravi.

V dvorani hotela Lovca na Bledu je bil 14. marca ustanovni občni zbor Gorenjskega zdravniškega društva, ki so se ga razen gorenjskih zdravnikov udeležili tudi predsednik medobčinskega sveta SZDL Janez Varl, predsednik radovljiške občinske skupščine Leopold Pernuš in drugi gostje. Udeleženci zbora so sprejeli statut društva in program dela ter izvolili izvršni odbor in druga telesa. Za predsednika so izvolili dr. Dušana Goloba iz Kranja.

Delovna organizacija LIP Bled s petimi TOZD in skupnostjo skupnih služb izkazuje po zaključnem računu izredno uspešno poslovanje v 1979. letu. Celotni dohodek v višini 870.658.000 din je kar za 51 % višji kot v letu 1978 in za 21 % višji od planiranega v 1979. letu. Izvoz so povečali za 62 % v primerjavi z letom 1978 in ga presegli za 26 % nad načrtovanim v 1979. letu.

Organizacijskemu komiteju Planica za tekmovanje I. svetovnega pokala v smučarskih skokih, ki je bilo od 21. do 23. marca, je izvršni svet OS Radovljica dodelil iz tekoče proračunske rezerve 28.350 din glede na dogovorjene deleže vseh gorenjskih občin.

Šlandrov dom v Radovljici, ki ga je zadnja leta upravljala Počitniška skupnost iz Pančeva, bo v prihodnje spet prevzel v upravljanje republiški odbor Zveze sindikatov Slovenije. V njem bo center za družbenopolitično izobraževanje sindikalnih kadrov. Pred tem bodo stavbo povsem obnovili, da bi pridobili ustrezne učilnice za okoli 100 slušateljev ter druge prostore za bivanje. Za obnovitvena dela bodo porabili predvidoma okoli 15 milijonov din.

V radovljiški občini imajo pri vseh dvajsetih krajevnih skupnostih ustanovljene poravnalne svete, ki so navzlic nekaterim pomanjkljivostim uspešno prevzeli naloge, ki jih imajo kot ena od oblik delovanja samoupravnih sodišč. Lani so redna sodišča poslala v obravnavo poravnalnimi svetom 35 kazenskih zadev, 4 zadeve pa so ostale še nerešene iz 1978. leta. Največkrat imajo poravnalni sveti težave zaradi neodzivanja sprih občanov na obravnave.

Gradbena dela v Cankarjevem naselju v Radovljici, ki jih izvajajo delavci SGP Gorenje, izredno hitro napredujejo zahvaljujoč dobri organizaciji in sodobnim gradbenim strojem, pa tudi ugodnim vremenskimi razmeram. Vse kaže, da bodo do konca leta uspeli zgraditi načrtovanih 136 stanovanjskih enot. Sočasno bodo tudi na blejskih Jaršah zgradili 68 novih stanovanj.

V skladu s sprejetim programom je predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica poslalo vsem osnovnim organizacijam sindikata vprašalnik o delovanju in problematiki delegacij SIS in za zbore občinske skupščine. Iz odgovorov, ki so morali biti poslani do 28. marca, bodo razčlenili in ocenili slabosti, ki zavirajo dejavnost delegatov delegacij ter predlagali ustrezne ukrepe za njihovo odpravljanje.

Skupščina samoupravne interesne komunalne skupnosti Radovljica je na zasedanju 14. marca ugotovila, da je samoupravni sporazum o financiranju vzdrževanja in obnavljanja komunalnih objektov in naprav skupne porabe v občini Radovljica za 1980. leto sprejelo od 11.172 zaposlenih 8.748 ali 78,3 % vseh delavcev v občini. Za tiste, ki sporazuma niso podpisali, je občinska skupščina sprejela odlok o določitvi obveznega prispevka v te namene.

Po končanem hokejskem turnirju Thaler Tutt v Ljubljani so prejšnji teden kitajski hokejisti obiskali Radovljico in Begunje. Z velikim zanimanjem so si ogledali begunjski muzej talcev, proizvodne obrate tovarne Elan in staro mestno jedro Radovljice. Športnike iz LR Kitajske je na izlet po Gorenjski povabila Zavarovalna skupnost Triglav, ki je bila njihov pokrovitelj na ljubljanskem turnirju.

Muzejsko galerijski odbor pri Kulturni skupnosti Radovljica je na seji prejšnji teden sprejel program razstavne dejavnosti v 1980. letu. Ker še ni bilo zbranih programov likovne sekcije Likor pri ZKO Radovljica in KUD Bled, so utrdili program le za Šivčev hišo, še ta mesec pa bodo program dopolnili z dejavnostjo ZKO in programom razstav v festivalni dvorani na Bledu. V Šivčevi hiši bo letos 10 razstav, od teh 6 slikarskih, dve kiparski, 1 fotografska in ena etnografska.

V okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive je dramska skupina DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno gostovala s komedijo Kaznovani soproj v režiji Rada Mužana v nedeljo, 23. marca, v novem kulturnem domu na Brezjah. Ribnani so tudi gostovali v petek, 21. marca, zvečer v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici.

V razstavišću Avla v I. gimnaziji v Mariboru so 20. marca svečano odprli samostojno razstavo slik in malih plastik akademskega slikarja Bonjia Čeha iz Radovljice. Umetnik je likovni pedagog na Jesenicah, pri radovljiški kulturni skupnosti pa že tretje leto vodi muzejsko galerijski odbor.

V hotelu Grad Podvin je v začetku marca zasedala mednarodna žirija za ocenjevanje kakovosti naših vin. Na delovnem posvetu z žirijo so bili navzoči tudi predstavniki največjih slovenskih proizvajalcev. Žirija je zelo visoko ocenila naša vina, ki bodo s tem našla tržišče tudi v tujini.

POIZVEDBA O PADLIH BORCIH NOV NA MEŽAKLJI

Občinski odbor ZKB NOV Jesenice namerava skupno z občinskim odborom ZKB NOV Radovljica ob letošnji 35-letnici osvoboditve postaviti spominska obeležja padlim borcem na območju Mežaklje, katerih imena na dosedanjih obeležjih še niso napisana. Mišljeno je severovzhodno območje Mežaklje do ceste na Ravne. Za ostali del Mežaklje ti podatki še niso zbrani.

Odločili smo se, da bi nova obeležja postavili na Obranci, na Zakopih in mogoče tudi na Ravnah. Po dosedanjih podatkih so padli na Obranci in v bližini:

1. Viktor Arzenšek z Javornika, borec Cankarjeve čete, padel 1. avgusta 1941.
2. Ferdo Koren z Javornika, borec Cankarjeve čete, padel 1. avgusta 1941.
3. Jože Čufar z Jesenic, borec Jeseniške čete, padel 1. maja 1942.
4. Ciril Tavčar z Jesenic, borec Jeseniške čete, padel 11. junija 1942.
5. Rajko Kelih z Javornika, borec grupe VDV čete, padel 5. septembra 1944.

Na Trati:

6. Matevž Mandeljc-Miha s Krnice, borec 2. bataljona Gorenjskega odreda, padel 19. maja 1943.
7. Stanko Ambrožič iz Spodnjih Gorij, kurir enote, padel leta 1944.

V Zgornjem Lomu:

8. Marija Petek z Jesenic, na poti v partizane, padla 21. aprila 1944.

9. Julijan Stanič iz Kanala (morda Kranja), borec Jeseniško-bohinjskega odreda, padel 16. oktobra 1944.

10. Valentin Kunstelj iz Kranja, borec Jeseniško-bohinjskega odreda, padel 16. februarja 1945.

11. Janez Terseglav z Blejske Dobrave, borec Jeseniško-bohinjskega odreda, padel 16. februarja 1945.

Na Ledinci:

12. Franc Biol z Bleda, borec 2. bataljona Gorenjskega odreda, padel 20. aprila 1943.

13. Miloš Božičnik-Pik, borec 2. bataljona Gorenjskega odreda, padel 20. aprila 1943.

14. Peter Pristov-Drago, borec 2. bataljona Gorenjskega odreda, padel 20. aprila 1943.

Na Zakopih:

15. Slavko Oman z Javornika, borec Jeseniške čete, padel 20. septembra 1941.

16. Peter Dežman iz Dupelj, na poti v partizane, padel 25. novembra 1943.

17. Slavko Markovič z Jesenic, na poti v partizane, padel 25. novembra 1943.

18. Jože Ravnik iz Bohinjske Bistrice, obveščevalec VOS, padel 25. novembra 1943.

- Ob vdoru Prešernove brigade na Jesenice so pri vrnitvi padli:

19. Franc Bevc z Reten pri Trziču, borec Prešernove brigade, padel 20. julija 1944.

20. Vojislav Crnjanski iz Beograda, borec Prešernove brigade, padel 20. julija 1944.

21. Jurij Palhartinger z Bleda, borec Prešernove brigade, padel 20. julija 1944.

22. Franc Volčič iz Gorenje vasi pri Ratečah, borec 1. čete 1. bataljona Prešernove brigade, padel 20. julija 1944.

23. Vinko Frčej iz Zgornjih Laz, borec Jeseniško-bohinjskega odreda, padel 30. septembra 1944.

24. Matevž Frelj z Jesenic, borec Jeseniško-bohinjskega odreda, padel 30. septembra 1944.

Prosimo vse borce enot, v katerih so bili padli borci, da nam pošljejo manjkajoče ali dodatne podatke za vse navedene in za vse tiste, ki v pregledu manjkajo.

Podatki naj vsebujejo ime in priimek, ilegalno ime, čas in kraj rojstva, kje je živel pred vstopom v NOV, kateri partizanski enoti je pripadal, ko je padel, kakšen položaj je imel, čas in kraj smrti, naslov še živih sorodnikov.

Če boste dodali k navedenim podatkom še opis dogodka oziroma vzroka smrti, bomo še posebej hvaležni.

Vse podatke pošljite, prosimo, na naslov: Občinski odbor ZKB NOV Jesenice, Titova 86, 64270 JESENICE.

NA JESENICAH SO FORMIRALI AKTIV BORCEV JESENIŠKO-BOHINJSKEGA ODREDA

V petek, 28. marca, je bil na Jesenicah ustanovni sestanek aktivna borcev Jeseniško-bohinjskega odreda. Zaradi lažjega sodelovanja in povezovanja vseh borcev te enote so namreč ustanovili aktivna v Bohinju, na Bledu, v Gorjah, Radovljici, Jesenicah, Ljubljani in Postojni. Udeležence, ki jih je bilo nad štirideset, so pozdravili Janko Burnik v imenu SOB Jesenice, Ivko Saksida v imenu občinskega odbora ZKB NOV Jesenice, Ivan Leban predsednik odbora Jeseniško-bohinjskega odreda, Anton Svetina predsednik nadzornega odbora in drugi.

Gabrijel Divjak je v nadaljevanju poročal o delovanju odbora odreda.

Za operativno delo so izbrali odbor aktivna, katerega predsednik bo Gabrijel Divjak, člani pa Stojan Valodi, Jože Dreša, Milče Smagin.

Jože Kralj in Sveto Rolc. Sedež aktivna bo pri občinskem odboru ZKB NOV Jesenice.

Predsednik odbora odreda Ivan Leban je med pozdravnimi besedami poudaril, da so aktivni potrebni zato, da so borci med seboj povezani, da se najdejo, da se lažje organizira prevoze ob raznih proslavah in svečanostih. V minulemu letu so zabeležili več uspehov pri svojem delovanju. Po njihovi enoti se je poimenovala osnovna šola v Kranjski gori. Odbor pa si prizadeva, da bi v nekaterih krajih poimenovali ulice po teh enotah. V Bohinjski Srednji vasi so formirali pionirski odred s tem imenom. Vse to je koristen prispevek k oživiljanju tradicij NOB in še posebej te enote, ki je operirala na tem področju.

Organizacija aktivna je bila potrebna tudi zaradi boljše evidence. To se konkretno kaže v tem, da je bilo lani evidentiranih 530 vseh živih borcev, letos pa jih je že 620. V Celju so naročili značke, ki jih bodo v prihodnje prodajali. Letos bodo skupno z osnovno šolo 16. december v Mojstrani počastili spomin sedmih padlih iz prve čete prvega bataljona na Jerebikovcu. Nadaljevali bodo z zbiranjem slik te enote in jih uredili v poseben album. Knjiga o Jeseniško-bohinjskem odredu je razprodana. Avtor Mile Paulin je obljubil, da bi jo v dveh, treh letih dopolnil in pripravil za novo izdajo. Zato je Ivan Leban pozval borce, da povedo spomine in dopolnijo sedanje pomanjkljive strani te knjige.

Udeleženci aktivna so poslali predsedniku Titu pozdravno brzojavko in mu zaželeli, da bi čimprej okrevail in da bi še naprej vodil naše narode in narodnosti.

Del udeležencev sestanka aktivna borcev Jeseniško-bohinjskega odreda (Foto B. Blenkuš)

DOPISUJTE

V ŽELEZARJA

VEČJI POUČAREK VSEBINI DELOVANJA ZSMS V OBČINI

Kakor smo že poročali, je bila v ponedeljek, 24. marca, skupna seja občinske konference SZDL in občinske konference ZSMS Jesenice, na kateri so skupno obravnavali delovanje organizacij ZSMS v občini in dogovor o družbenih svetih občine. Po skupni seji so delegati občinske konference SZDL obravnavali še poročilo o prihodkih in odhodkih OK SZDL v letu 1979 in finančni načrt za leto 1980.

Poleg pisnega gradiva o organiziranosti in delovanju mladinskih organizacij v jeseniški občini je na skupni seji o delu mladih in njihovih problemih poročal predsednik OK ZSMS Slavko Mežek. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da je v občini v 77 osnovnih organizacijah zajetih 4.500 mladih ali velika večina. Žal pa iz poročila ni bilo razvidno, koliko jih je dejansko aktivnih v mladinski organizaciji in na drugih področjih družbenopolitičnega in družbenega življenja. Referent je tudi ugodno ocenil vključenost mladih v delegatski sistem, saj je bilo pri zadnjih volitvah leta 1978 v delegacije izvoljenih šestkrat več mladih kot štiri leta prej na prvih delegatskih volitvah. V delegacije SIS in zbere skupščine občine je tako vključenih 944 mladih ali 27 % vseh delegatov. Pomembno pa so vključeni tudi v ostale družbenopolitične organizacije oziroma vodstvene strukture. Tako, na primer, v sindikalnih organih deluje 28 %, v organih zveze komunistov 20 % mladih, itd.

Predsednik Mežek je obširno govoril o vlogi in nalogah mladinskih organizacij v občini kot sestavnega dela zavestnih socialističnih sil, ki s svojo dejavnostjo morajo vplivati na družbeno zavest in na reševanje družbenih problemov. Pri tem pa seveda mlada generacija rabi pomoč in podporo vseh ostalih subjektivnih sil družbe in konkretno vključevanje v reševanje in oblikovanje najustrežnejših rešitev različnih razvojnih

vprašanj. Omenjal je tudi velik interes mladih za različne dejavnosti v prostem času in izredno pomanjkanje mentorskega kadra. Zato je nujno, je poudaril, voditi bolj odgovorno kadrovsko politiko, kakor tudi permanentno usposabljanje in izobraževanje mladih. Dejavnost mladih spremljajo tudi prostorske težave in neurejeno financiranje dejavnosti, težave pa so tudi predvsem na mestnem območju v izredni velikosti krajevnih skupnosti.

Žal smo v referatu pogrešali več kritičnih in samokritičnih misli, preveč so bili poudarjeni vzroki za neujemanje ali druge probleme, ki spremljajo mlade v izvenmladinskih sferah. Premalo je bila poudarjena tudi vloga mladih v delegatskem sistemu in v vsedružbenih prizadevanjih pri uresničevanju politike gospodarske stabilizacije pri uresničevanju socialističnih družbenoekonomskih odnosov.

V nadaljevanju so mladi v koferatih predstavili dejavnost in problematiko delovanja ZSMS v različnih okoljih. Mnogo je bilo izrečenih misli, ki zaslužijo pri oblikovanju zaključkov skupne seje vsa pozornost, nekaj misli pa je kazalo tudi na tendence sektaštva, ki se kaže v pasivnem čakanju, namesto v aktivnem angažiranju mladih samih pri uresničevanju in boljsem delovanju našega političnega sistema socialističnega upravljanja in v podcenjevanju ali neustreznem vrednotenju velikih pridobitev socialistične revolucije in pri tem tudi

pridobitev mlade generacije. To pa hkrati opozarja, da je bilo v občini resnično premalo prizadevanj ostalih subjektivnih sil – zveze komunistov, zveze sindikatov, SZDL – da bi v delu ZSMS v občini dosegli in zagotovili dejansko širino njegovega delovanja, kot jo opredeljujejo kongresni dokumenti. Nedvomno je bilo premalo usmerjanja konkretne politične pomoči pri delovanju mladinskih organizacij, tako v organizacijah združenega dela, kakor v krajevnih skupnostih. Kajti šele z odpiranjem široke fronte delovanja ZSMS v občini bomo v mladinskih organizacijah dosegli ustrezno vsebinsko širino, s tem pa tudi angažiranost vseh mladih v občini.

Mnogo tega je bilo tudi v nadaljnji razpravi poudarjenega, predvsem pa, da bodo potrebne nekatere zelo odločne in konkretne korekture v delovanju mladinske organizacije v občini. Velika nihanja v delovanju osnovnih organizacij v OZD in krajevnih skupnostih namreč na eni strani opozarjajo na ozkost delovanja mladih – omejevanje delovanja le na nekatere akcije, na drugi pa na premajhno angažiranost in pomoč mladinskim organizacijam s strani SZDL, zveze sindikatov in zveze komunistov. To nedvomno tudi kaže na sektaški odnos do mladih, na podcenjevanje mladih in nerazumevanje njihove občutljivosti, načina življenja in podobno.

Ves naš dosežani razvoj, od narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije dalje, nam dokazuje, da je bila mlada generacija vedno v prvih vrstah boja za napredek. Mnogo truda in volje mladi tudi danes vlagajo, da bi se v okviru ZSMS čim bolj organizirali in tej organiziranosti dali tudi ustrezno vsebino. Tudi podatki o njeni prisotnosti v delegatskem sistemu in sploh v družbenopolitičnem in družbenem življenju so spodbudni. Večina dosega lepe uspehe pri opravljanju svojih delovnih nalog, nič manj niso mladi zavzeti za prostovoljno delo in druge akcije kot generacije pred njo. V naši občini imamo zdravo mladino z razvejanimi interesi in voljo delati. Zato nekaterih negativnih pojavov ne bi smeli dramatiizirati, temveč v vseh sredinah frontno analizirati organiziranost in delovanje mladih ter jim nuditi vso idejnopolično in moralno pomoč pri utrjevanju njihove organiziranosti, predvsem pa pri poglobljanju njihove vloge kot sestavnega dela zavestnih socialističnih sil.

Na seji so imenovali šestčlansko komisijo, ki bo na osnovi poročil in razprave pripravila ustrezne zaključke.

V nadaljevanju so po uvodni razlagi Slavka Osredkarja brez pripomb sprejeli dogovor o družbenih svetih v občini.

Konferenca SZDL je za tem obravnavala in potrdila z nekaterimi pripombami in vprašanji pregled prihodkov in odhodkov v letu 1979 in finančni načrt občinske konference SZDL za leto 1980, ki je usklajen z vsemi stabilizacijskimi zahtevami.

Jože Knafelj

TITO – NAŠA SREČA, LJUBEZEN IN DOMOVINA

Želim ti, da čimprej ozdraviš in nas vodiš naprej, kot si vodil borce med NOB in vso povojno izgradnjo domovine, da ne bo Jugoslavija trepetala za tvoje življenje.

(Rubi)

Ti mi pomeniš prostost, domovino in še marsikaj. Želim, da hitro okrevaš in si še dolgo med nami.

(Petra)

Čimprej nam ozdravi. V kliničnem centru v Ljubljani bi ješ še eno od svojih številnih bitk in želim ti, da bi še naprej nadaljeval svoje revolucionarno delo.

(Primož)

Želim ti, da čimprej ozdraviš in se zopet vrneš med nas. Tito, ti mi pomeniš radost, srečo in vse drugo. Tito, Tito, vsi te imamo radi.

(Nada)

Če bi ti vsak Jugoslovčan dal vsaj minuto svojega življenja, bi živel še mnogo let. Ti si med nami zato, da je mir na svetu.

(Matej)

Pod besedico Tito vsi otroci in odrasli čutimo enako – ljubezen. Ti nam pomeniš domovino, mir, svobodo. Zdaj, ko si bolan, vsi, prav vsi mislimo nate.

(Katja)

Tito, ti mi pomeniš veselje, mir, radost, srečo, svobodo. Ko si prišel k nam na Jesenice, sem bil zelo srečen.

(Armin)

Tito, ti mi veliko pomeniš. Zelo rad te imam. V teh dneh, ko si bolan, me zelo skrbi.

(Milan)

Tito, vse bitke si dobil in tudi te ne smeš izgubiti. O, ko bi ti mogla darovati svoje zdravje!

(Nika)

Tito, ti mi pomeniš toliko, kakor oči in mamica. Želim ti, da bi premagal to težko bolezen in bi zdrav in vesel vodil našo domovino.

(Mojca N.)

Želim ti, da bi kmalu ozdravel. Rada poslušam tvoje besede, saj se mi zdi, kot da bi takrat govorila cela domovina.

(Tanja)

Če bi ti vsak dal vsaj peščico svojega življenja, bi živel še mnogo, mnogo let. Pravičnino bi lahko vodil našo Jugoslavijo, se boril za mir in neodvisnost. Zato upamo, da ti bodo v tej težki bitki za življenje zdravniki pomagali.

(Borut)

Učenci 4. b razreda celodnevne osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice

SLOVO OD JESENICAČANA EDA PIČMANA

»Ko se borci prostovoljci za severno slovensko mejo 1918/19 poslavljam od našega draga tovariša Edo Pičmana, Jesenicačan, se zavedamo, da odhaja od nas eden izmed najpogumnejših borcev tistih let. Bil je izrazit zastopnik ideje, da ima vsak narod predvsem to, kar si pribori sam, z lastno požrtvovalnostjo, z lastnim delom in bojem, ne da bi se zanašal na druge bolj kakor nase. Prav ta duh nas prostovoljce iz bojev 1918/19 postavlja v isto vrsto z borci narodnoosvobodilne vojne 1941/45, v kateri je sicer šlo za več, kakor za pravične državne meje, za osvoboditev severnih obmejnih Slovencev izpod nemškega in madžarskega gospodarstva. Šlo je za obstoj slovenskega naroda, za revolucionarno preobrazbo njegovega življenja, tako v nacionalnem kakor socialnem pogledu. Sicer pa smo se mnogi borci prostovoljci za severno slovensko mejo zelo številno vključili tudi v narodnoosvobodilno borbo.

Poslavljam se od tovariša, ki je bil tudi pozneje, do težke bolezni okrog leta 1970, med glavnimi organizatorji koroških borcev, najprej legije koroških borcev in pozneje do leta 1966 Zveze prostovoljcev borcev za severne meje 1918/19. Mnogo je storil za zbiranje zgodovinskih dokumentov o bojih za severno mejo in pripravljal, žal ne dokončan, zgodovinski opis bojev na zahodni koroški fronti, posebej pri Področji januarja 1919 in v zmagoviti jugoslovanski ofenzivi konec maja 1919 v boju za Mali Ljubelj.

Ravno njegov bojevit, samoiniciativni, eruptivni nastop v bojih pri Področji, 9. januarja 1919, je rešil situacijo in ohranil karavanski predor v zasedbi slovenske vojske, bataljona ljubljanskega pešpolka pod poveljstvom stotnika Miroslava Martinčiča. To je imelo ugodne posledice tudi za poznejšo, na pariški mirovni konferenci postavljeno italijansko zahtevo, da naj jeseniški trikotnik ostane pod Avstrijo. V svojih pisnih spominih opisuje Martinčič ta Pičmanov nastop takole:

»9. januarja zjutraj je bilo nekaj streljanja. Popoldne okrog 4. ure se pojavijo Nemci, številno močni, z mnogimi mitraljezi, v razdalji približno 200 metrov pred predorom in sicer na pobočju Grašnice. Obšli so naše levo krilo, kar je bilo v gozdu lahko mogoče. Iznemada so začeli streljati s puškami in strojnimi kamni pred predor, kjer so stale havbice, poljski top in nekaj naših strojin. Pot do havbice in strojin je bila sicer kratka, kakih 15 m, vendar so Nemci tako streljali na ta prostor, da je izgledalo nemogoče priti do havbice in strojin. V tej težki situaciji skoči nadporočnik Pičman do ene izmed havbic, odpre zapirac, pogleda skozi cev in tako pomeri havbico na nemške mitraljeze. Na pomoč mu priskoči legijonar Gostinčar, sin takratnega deželnega poslanca.

V trenutku je bila havbica nabasana in nadporočnik Pičman je izstrelil prvi strel v Nemce. Nato se vzdigne izza ščita, dvigne kapo in zakliče: »Živela Jugoslavija!«, čeprav so po ščitu na gostopadali projektili nemških mitraljezov. Medtem je skočil Gostinčar nekaj korakov naprej k strojnici in pričel z njo streljati na Nemce. Okoli Gostinčarja se je zemlja kadila od nemških strel in še danes ne morem razumeti, kako je ta junak ostal živ. Zatem so se oglasile tudi druge strojnice. Pičmanova havbica je bruhala strel za strelom. Nemci so pustili svoje strojnice in pobegnili. Tako je bil ta napad, ki je bil nevaren, odbit s Pičmanovim in Gostinčarjevimi junastvom in seveda tudi s pomočjo drugih borcev, ki so se jima pridružili in katerih imen se ne spominjam.

O tem Pičmanovem podvigu so pisali tedaj slovenski časniki, dnevnika Slovenski narod in Jugoslavija 11. januarja 1919. O njem pišejo mnogi spominski spisi njegovih bojnih tovarišev in zgodovinska spisa, Boji v Rožu in Ziljski dolini 1918/19 (Jesenice, 1969) in knjiga Boj za severno slovensko mejo 1918/19 (Maribor, 1977). Tudi nemški zgodovinski spisi opisujejo ta boj in odločilnost topovskih kartečnih strel in izid tega boja. Malo je bojev, ki bi jih pisci nasprotnih taborov tako soglasno opisovali.

Tak je bil tovariš Edo Pičman kot vojak, prostovoljec v bojih za severno slovensko mejo 1918 do 1919.

Tudi kot civilni delavec, diplomirani jurist, več let pravni referent na poštni direkciji v Ljubljani in pred drugo svetovno vojno tajnik – svetnik na poštni direkciji v Novem Sadu, je bil tov. Pičman izredno vreden delavec in dober tovariš, dober človek. Pred napadom nacistične Nemčije na Jugoslavijo se je odzval jugoslovanski mobilizaciji in prišel v nemško ujetništvo, nato pa je bil kot prebivalec od Italijanov okupirane in nato anektirane ljubljanske pokrajine poslan v italijansko konfinacijo.

V legiji koroških borcev, ustanovljeni leta 1935, predhodnici Zveze prostovoljcev borcev za severno slovensko mejo 1918/19, je bil tovariš Pičman predsednik komisije za zbiranje zgodovinskega gradiva o teh bojih. Zbral je veliko gradiva, kar je nadaljeval tudi po narodnoosvobodilni vojni.

Tovariša Edo Pičmana bo Zveza prostovoljcev borcev za severno slovensko mejo 1918/19 ohranila v spominu kot izvrstnega rojaka, pogumnega borca za osvoboditev koroških Slovencev, kot zbiratelja zgodovinskih dokumentov o tem boju, kot dobrega tovariša in plemenitega človeka.

(Govor Lojzeta Udega, predsednika Zveze prostovoljcev borcev za severno slovensko mejo 1918/19 ob smrti Jesenicačana Edo Pičmana)

BORCI V KS JAVORNIK – KOROŠKA BELA AKTIVNI NA ŠTEVILNIH PODROČJIH

Na redni letni konferenci so se konec februarja sestali člani krajevne organizacije zveze borcev NOV Javornik-Koroška Bela. Ob navzočnosti številnih borcev iz te krajevne skupnosti in gostov je uvodno poročilo o dejavnosti prebral podpredsednik krajevnega odbora Karel Pušber. Najprej je orisal sedanjo zaostreno mednarodno politično situacijo in ob tem opozoril na budnost in aktivnost vseh članov borčevske organizacije pri krepitvi obrambnih priprav, družbene samozaščite in varnosti. Opozoril je tudi na stabilizacijska prizadevanja, v katera se morajo vsi borci dosledno vključiti na vsakem koraku.

Glavna aktivnost krajevnega odbora je tudi v preteklem mandatu obdobju potekala predvsem preko komisij, in sicer za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, za socialno in zdravstveno varstvo borcev ter za proslave. Zelo obsežno je bilo predvsem delo komisije za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Tukaj so bili resnično doseženi veliki uspehi pri izgradnji, organiziranju in razvijanju koncepta obrambnih pri-

prav. Ta aktivnost se je še posebno pokazala v lanskeletni akciji »nič nas ne sme presenetiti«, kjer so borci sodelovali pri izvrševanju vseh nalog, bili pa so tudi nosilci posameznih akcij.

Tudi komisija za proslave je imela obilico dela. Poleg največje prireditve, tradicionalnega smučarskega tekmovanja »smuk karavanskih kurirjev NOB«, so borci sodelovali na pohodu mladih na Pristavo, pri kurirski pošti, pri otvoritvi nove karavle v Javornškem rovtu, pri prireditvah krajevnega praznika, borci pa so se udeleževali tudi drugih prireditev, srečanj, pohodov na Stol in Porezen itd.

Razprava na podana poročila je bila kritična in objektivna, vsi prisotni pa so dali popolno podporo vsem nalogam borčevske organizacije predvsem pri krepitvi ljudske obrambe in družbene samozaščite. S skupščino so poslali tudi pozdravno pismo tovarišu Titu, da bi čimprej ozdravel in še naprej vodil samoupravno socialistično in neuvrščeno Jugoslavijo.

J. R.

ZAKLJUČENI SEMINARJI O INVENTIVNI DEJAVNOSTI

Pravzaprav bi lahko napisali, da so bili seminarji končani že prejšnji teden, saj zadnjega načrtovanega seminarja sploh ni bilo. Prišli so le štirje slušatelji in sklenili smo, da izobraževalno obliko odpovemo. Tako se je potrdila misel, ki smo jo že zadnjič zapisali, da so udeležbo zagotovili le železarji.

O vzrokih, zakaj takšen odziv, naj povejo več še drugi, bolj sistematično, strokovno, utemeljeno. Verjetno bo kaj več lahko reči, ko bodo slušatelji izpolnili vprašalnike. Društvo DIATI namreč vabi vse slušatelje, organizatorje in predavatelje, obenem pa še druge, ki se z inovativno dejavnostjo ukvarjajo, na pogovor, ki bo v sredo, 9. aprila, ob 18. uri v zgornjih prostorih Kazine. Takrat naj bi izpolnili tudi vprašalnike; namen srečanja je seveda širši.

Veliko povejo podatki o tem, kdo se je seminarjev udeležil.

Udeleženci po OZD-TOZD	Prišli	dobili potrdila
a) iz železarne Jesenice		
Plavž	1	1
Jeklarna	—	—
Livarna	2	2
Valjarna bluming-štel	—	—
Valjarna žice in profilov	1	1
Valjarna deb. pločevine	—	—
Hladna valj. Jesenice	2	2
Hladna valjarna Bela	2	2
Žičarna	7	7
Profilarna	2	1
Vratni podboji	—	—
Jeklovle	5	5
Elektrode	2	2
Želbljarna	—	—

NOVA OBLIKA DELA — SEMINAR ZA OZD

V letošnjem programu kluba samoupravljalcev so tudi seminarji za posamezne delavske svete organizacij združenega dela in računali smo, da bodo rezultati vprašalnika, ki je bil priložen gradivu za skupščino, pokazali, kakšne so potrebe. Z odgovori je bolj slabo, pobuda pa je prišla iz jeseniške kemične čistilnice in pralnice, kjer so v začetku marca izvolili nov delavski svet, konec marca pa smo jim organizirali seminar.

Dogovorili smo se, da bo seminar obsegal deset ur, izvedli pa smo ga v njihovih prostorih iz naslednjih tem:

- samoupravna organiziranost združenega dela in uresničevanje samoupravljanja v združenem delu,
 - pridobivanje dohodka in delitven sistem,
 - informiranje v organizaciji združenega dela,
 - priprava za sejo delavskega sveta in zbora delavcev ter izvedba.
- V kemični čistilnici in pralnici pravijo, da so s seminarjem zadovoljni, to pa seveda pomeni, da smo zadovoljni tako v klubu samoupravljalcev kot na delavski univerzi. Obenem pa se je pokazalo, da bo to nova, uspešna oblika dela pri izobraževanju samoupravljalcev.

MVM

OBČNI ZBOR DRUŠTVA UPOKOJENCEV ZASIP-GORJE

V nedeljo, 23. marca, je bil v Gorjah občni zbor društva upokojencev Gorje-Zasip. V društvo je vključenih več kot 400 članov, vendar pa se je obecnega zbora udeležilo le 47 članov ali dobrih deset odstotkov.

Člani upravnega odbora so podali izčrpna poročila o dejavnosti društva v zadnjem štiriletnem mandatnem obdobju. V znane in neznane kraje je društvo organiziralo 21 izletov. Dejavnost društva je bila zelo pestra in zato ni prišlo do nobenih sprememb pri volitvah novega upravnega odbora.

Na zboru sta bila prisotna tudi zastopnika pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz Radovljice in Ljubljane, ki sta razložila novi pokojninsko-invalidski zakon, ki bo morda v kratkem sprejet.

V novem delu naselja v Spodnjih Gorjah se predvideva gradnja stanovanjskega bloka, v katerem bodo stanovanja namenjena izključno upokojencem. V pritličju bo tudi klubska soba. Denar za gradnjo je že zagotovljen, izdana sta tudi lokacijsko in gradbeno dovoljenje, samo Alpdom iz Radovljice še ni pripravil celotne dokumentacije. Ker vsako zavlčevanje gradnje pomeni tudi določene podražitve, so sprejeli sklep, da bodo ustrezno ukrepali, da bi z gradnjo čim prej začeli.

Ob zaključku zbora so za vestno in požrtvovalno delo dobili priznanja vsi člani upravnega odbora.

Jože Ambrožič

Strojne delavnice	4	3
Remontne delavnice	1	1
Vzdrževanje	4	3
Energetika	3	2
Transport	—	—
Družbena prehrana	3	2
DS KSI	3	2
DS KO-FI	1	1
DS ETKRN	3	3
SKUPAJ	45	41

b) drugi		
Tehnični biro	2	2
Kovinoservis	3	3
Gradbina TOZD SVG	2	2
Iskra	2	—
Gradiš	1	1
KS Kranjska gora	2	2
SKUPAJ	12	10
VSI SLUŠATELJI	57	51

Kot vemo, so bili vabljeni člani komisij za inovacijsko dejavnost pri odborih za gospodarstvo pri delavskih svetih TOZD Železarne, člani izvršnih odborov osnovnih organizacij zveze sindikatov, delegati raziskovalne skupnosti in vsi, ki delajo na tem področju. Iz razpredelnice je razvidno, iz katerih TOZD Železarne ni bilo nobenega udeleženca.

NOSILA SEM KURIRČKOVO TORBICO

Tudi letos smo pričakali kurirčkovo pošto. Svojo pot je začela v Kranjski gori, potem je šla v Mojstrano, na Jesenice, v Žirovnico in še velikokrat se bo ustavila, preden bo prišla do Ljubljane. Nosili smo jo tudi učenci osnovne šole Gorenjski odred v Žirovnici. O tem, kako bi jo sprejeli in organizirali miting, smo se pogovarjali na sestanku pionirske organizacije in šolske skupnosti učencev.

V petek zjutraj smo učenci višjih razredov odšli v Zavrh, kjer smo pričakali kurirje s torbico. Skrili smo se blizu Milovanovičevega spomenika in čakali kurirje s Koroško Bele. Bili smo nestrpni in že smo mislili, da so padli v zasedo, ko smo zaslišali govorjenje in šumenje. Zagledali smo postave kurirjev. Približevali so se spomeniku, ki je Andrej zaklical: »Stoj! Geslo!« Gorenjski!« odgovori kurir. »Gregorčič!« zakličemo mi. Pohiteli smo iz skritišča in se veselili pozdravili. Ob slovesu smo obljubili, da bomo torbico skrbno in varno prinesli po skrivni gozdni poti do naše šole. Pri srcu mi je postalo toplo. Kar žarela sem od sreče, da bom lahko nosila kurirčkovo torbico, v kateri je pismo našemu tovarišu Titu. A zmotili so me klici kurirjev. Pohitela sem za njimi in skupaj smo se začeli vzpenjati po hribu navzgor. Tudi sonce je vstalo izza gora in s svojimi toplimi žarki je prodiralo skozi krošnje dreves in nas gredo, da smo bili vsi premočeni in znoj nam je kapljal s čela. Previdno smo se umikali vejam, ki so nas večkrat oplazile po obrazu. Tla so bila kljub soncu mokra in pod nogami se nam je udiral. A vseeno smo veseli nadaljevali pot. Le kaj vse so morali pretrpeti partizani, ko so se borili za našo svobodo, za naše lepše življenje, sem premišljevala. Kolikokrat so bili lačni, premraženi, slabo oblečeni, ranjeni, a misel na svobodo jim je dajala novih moči za nadaljnje boje in tako so premagovali vse težave. Njihov trud pa je bil poplačan, čeprav mnogi niso dočakali konca vojne. Tudi mnogi mladi kurirji so

vabila pa smo poslali tudi v naslednje organizacije združenega dela, a žal brez odziva: Elektro Žirovnica, Elektrarna Moste, Planika, Elim, Kovin, Universal, KO-OP Mojstrana, Gozdarstvo Jesenice, LGO, Gorenjska oblačila, Gradbina (razen TOZD SVG), vse TOZD Golice, IPI, Intervropa, Gorenjska, ZIC, Klavnic, Vodovod, Kovinar, Viator, Komunalni servis. Vabili smo tudi delegate raziskovalne skupnosti v krajevnih skupnostih, a sta prišla le dva iz Kranjske gore in dva s Plavža na zadnji, odpadli seminar.

Liznjekova hiša v Kranjski gori
(Foto B. Blenkuš)

OBNOVA LIZNJEKOVE DOMAČIJE

Liznjekova hiša v Kranjski gori je po svoji arhitekturi posebej značilna v tem kraju, pa tudi v Gornjesavski dolini. Zato so se pri kulturni skupnosti občine Jesenice odločili, da s pomočjo republiške kulturne skupnosti odkupijo hišo, ki jo že dalj časa obnavljajo, in sicer v njenem izvirnem stanju. Glede na to, da denarja primanjkuje in da so bili potrebni veliki posegi, obnova počasi napreduje. Poglavitno pa je, da je sedaj še dotrajana kmečka hiša protipotresno zaščitena, na novo pokrita in s tem zavarovana pred propadanjem.

Opozoril bi rad, da pišejo ime hiše nepravilno — Liznekova hiša. Vsi domačini smo vedno pravili Liznjekova hiša. Lastniki pa so pravili pri Lizniku, ker se je morda zanje to lepše slišalo in tudi zato, ker so bili doma iz Soče in so jim vsi njihovi znanci in sorodniki od tam tako rekli. Tudi na kamnu družinskega groba v Kranjski gori je zapisano Liznikovi. Ko bodo hišo obnovili, bo treba spremeniti tudi dosedanja napisa in ime popraviti na Liznjekova hiša, v skrajnem primeru Liznikova. Zelo nepravilno pa bi bilo, če bi napisali Liznekova, ker tako hiše ljudje niso nikoli imenovali. To navajam kot domačin in kot sorodnik Liznjekovih. B.

SPREJELI SMO KURIRČKOVO TORBICO

V četrtek, 27. marca, je bilo v naši telovadnici napeto vzdušje. Oči polne pričakovanja pogledujejo k vratom! Končno vstopijo pionirji s torbico! Zadihani, utrujeni od hoje, pa hkrati ponosni in veseli, da so opravili tako častno nalogo. Predaja raporta. Predsednik pionirskega odbora stoji mirno in zravnano, ko poslušajo pionirke, ki mu predajo torbico... Sprejeli so jo na Blejski Dobravi od učenec osnovne šole Polde Stražišar in jo potem varno, brez zased prinesli na Koroško Belo.

Kar nekam čudno je slišati... varno, brez zased... saj ne moremo misliti, da bi na tako mlada življenja lahko prežali s puško, jim kalili mladostno razigranost in veselje! Tako težko je razumeti to grozo in nasilje. Svoboda pomeni za nas nekaj vsakdanjega, nekaj, kar mora imeti vsak človek. A o težki preteklosti, v kateri se okupatorji tega niso zavedali, pričajo neme priče. Grobovi mladih junakov, še skoraj otrok, ki so prenašali partizansko pošto, polni upanja v svetlejšo bodočnost. Potem pa so njihova mlada srca prenehala biti, obležali so kje v temnem gozdu — pod rafali mitraljeza.

Grenak je spomin nanje, a ostali bodo zapisani v naši zgodovini in naših srcih kot največji junaki!

V nadaljevanju programa je pred nami zablestel lik predsednika Tita. Najprej smo prebrali pozdravno pis-

mo, v katerem smo mu sporočili vse najboljše želje, da ozdravi in se vrne med nas. Sporočili smo mu, da v tej težki bolezni ni sam, da smo z njim vsi mi, da so naše misli dan za dnem pri njem! Povedali smo mu, da ga potrebujemo vsi tisti, ki bi radi živeli v miru pod svobodnim soncem!

Potem smo slišali še zgodbe o njegovi, vedno zanimivi življenjski poti, polni plodnih ustvarjanj in velikih prizadevanj za mir. Tudi v recitacijah so pred nami vstajale strašne podobe vojne in svetli trenutki svobode...

Po končanem programu sta nam spregovorila še predstavnika DPM Javornik-Koroška Bela. Pridružila sta se željam za ozdravitev tovariša Tita in nam naročila, da moramo res ljubiti domovino in svobodo in da ne smemo pozabiti cene, za katero vse to imamo... Mladi se še kako zavedamo, kaj pomeni biti svoboden in srečen v lepi domovini! Prav tako pa ne bomo pozabili vsega trpljenja in žrtve naših dedov — to smo dokazali tudi s tem programom, ki je v nas živo obudil spomin na partizanske kurirje.

Naslednji dan je kurirčkova torbica nadaljevala pot. Pri Milovanovičevem spomeniku v Završnici smo jo predali kurirjem iz Žirovnice.

Simona Anderlič,
literarno-novinarski krožek
OŠ Karavanški kurirji NOB

NOSILI SMO KURIRČKOVO POŠTO

Spet je leto naokrog in z veseljem smo pričakovali kurirčkovo pošto. Zelo sem bil vesel, ko sem zvedel, da bom tudi jaz s sošolci nosil kurirčkovo torbo.

Po navodilih smo se kot pravi pionirji-kurirji odpravili po kurirčkovo torbo v vrtec Angele Ocepke na Plavžu. Vsi so nas prijazno sprejeli, otroci pa so zapeli nekaj pesmi. Kurirji so nam predali torbo s kurirčkovo pošto, mi pa smo odhiteli po dogovorjeni poti. Ustavili smo se pri spomeniku padlim borcem nasproti železniške postaje. Prižgali smo svečke in položili nekaj spomladanskega cvetja. Na naši kurirski poti smo se ustavili tudi v vrtcu Julke Pičnik, kjer so nas čakali zbrani otroci in nas pozdravili s pesmijo. O pomenu kurirjev-pionirjev in njihovih nalogah sta nam govorila dva

aktivna borca NOB, od katerih sem spoznal le tovariša Pesjaka. Sošolec Mirko je prebral pismo vseh pionirjev naše doline tovarišu Titu z željami, da bi kmalu ozdravel in nas še dolgo vodil. Slovesno je bilo tudi v naši šoli, kjer je zborček zapel dve pesmi, otroci pa smo recitali pesmi o Titu in kurirjih. Učenke 7.a so prebrale lastne pesmi.

Kurirčkova pošta je prenočila v naši šoli in v petek nadaljevala pot na osnovno šolo Polde Stražišar in dalje na blejsko Dobravo, kjer so jo prevzeli pionirji osnovne šole Karavanški kurirji NOV Koroška Bela. Tako pionirji nadaljujemo in gojimo tradicijo ku.irjev iz narodnoosvobodilne borbe naših narodov in narodnosti.

Tomaž Torkar, 4. b COŠ
Prežihov Voranc Jesenice

TEKMOVANJE V VESELI ŠOLI

Tudi v letošnjem šolskem letu smo na naši šoli tekmovali v znanju iz vesele šole. Znanje za tekmovalce si lahko pridobijo s tem, da redno prebiraš Pionirski list in veselo šolo v njem, seveda pa brez znanja, ki ga pridobivaš pri rednem pouku, nalog ni mogoče reševati.

Na letošnje tekmovalce smo se učenci pripravili bolj kot v preteklem šolskem letu. Tudi med poukom smo ponovili snov vesele šole. Včasih smo redni pouk popestrili tudi z zgodbo ali primerom vesele pionirske šole, ki ni več tako vesela, če gre za res, ko se pomerimo, kdo več zna in zmore. V veseli šoli smo tekmovali učenci od 3. do 8. razreda. Od 290 učencev se nas je prijavilo kar 262. Na šolsko tekmovalce, ki bo 18. aprila se je uvrstilo 191 učencev, kar je 72 %. V šestem razredu se nas je prijavilo 43, uvrstilo pa se nas je 29. Vsi »veselošolci«, pa tudi naš

mentor, tovariš Tone Dežman, smo bili zelo zadovoljni, ko smo izvedeli za izid tekmovalca.

Sedaj komaj čakamo četrtna, da dobimo Pionirski list. Seveda smo zelo razočarani, če pride šele v petek. Najbolj nas zanima križanka. Ko se je naveličamo, takoj začnemo brati veselo šolo. Če ne znamo odgovoriti na vprašanja, si pomagamo z rešitvami. Upam, da bomo tudi za šolsko in občinsko tekmovalce tako dobro pripravljeni. Na republiškem tekmovalcu, ki bo prvega junija, se bo odločilo, kdo največ zna.

Z veselo šolo si radi nabiramo znanje. Uspeh, ki smo ga dosegli na šolskem tekmovalcu, nas bo spodbudil k še resnejšemu delu. Upajmo, da bomo tudi naslednje leto tekmovali v veseli šoli.

Tanja Rekar, 6. b — novinarski krožek OŠ Gorenjski odred Žirovnica

Novi stolpnici na Jesenicah
v centru 2 (IK)

PREDLOG MOŽNOSTI VPISA UČENCEV V USMERITEV V ŠOLSKEM LETU 1980/81 V JESENIŠKI IN RADOVLJIŠKI OBČINI – ZA MLADINO IN ODRASLE

PREDLOG VPISA V I. LETNIK SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA
V ŠOLSKEM LETU 1980/81

Zap. št.	Vzgojno izobraževalni program	Smer	Poklic	a) predhodni program b) zahtevnejši program (možnosti nadalj. izobr.)
1	2	3	4	5

OBČINA JESENICE

METALURŠKA USMERITEV – št. odd.: 3 št. uč.: 96

1. predelovalec kovin (izobr. traja do 2 leti)	upravljanje talilnih agregatov gradnja ind. peči Livarstvo – kaluparstvo preobrazovanje metal. polizdelkov obdelava metalurških izdelkov	– talilec pri plavžu – talilec pri SM peči – talilec pri el. peči – priučen zidar ind. peči – vlivalec metal. polizdelkov – livar – polizdelkov – jedrar – valjavec žice in profilov – valjavec pločevine in trakov – žičar – strojni kovač – hladno valjavec – žarilec – adjuster metalurških izdelkov	a) zaklj. osn. šol. obvez. in 6 razr. OŠ b) metalurg ustrezne smeri
2. metalurg (izobr. traja od 2 do 4 leta)	taljenje kovin livarstvo modelarstvo gradnja ind. peči plastično preoblikovanje tehnika	– talilec – kalupar – livar – livarski modelar – zidar ind. peči – izvlačevalec in stiskalec žice in profilov – valjavec – kalilec – kovač – metalurški tehnik (primeren za dekleta)	a) uspešna končana OŠ b) delovodja metalurg
3. delovodja metalurg	delovodja	– delovodja v črni metalurgiji	a) uspešno končan program metalurg (razen tehnik) in delovne izkušnje b) ing. metalurgije, dipl. ing. metal., (mineralogije)

KOVINSKA PREDELOVALNA USMERITEV – št. odd.: 7 št. uč.: 224

1. obdelovalec kovin in upravljalet strojev (izobr. traja 2 leti)	vzdrževalec in upravljalet strojev upravljalet transportnih naprav obdelovalec kovin	– vzdrževalec strojev – upravljalet strojev – voznik viličarjev – voznik žerjavov – ročni obdelovalec kovin – strojni obdelovalec kovin – pripravl. materiala – lanser – monter kovin. elementov – monter instalacij – pletilec žičnih tkanin in mrež – izdelovalec vijakov	a) zaključ. osn. šol. obv. in 6. r. osn. š. b) kovinar – strojnik ustrezne smeri
2. kovinar strojnik (izobr. traja od 2 do 4 leta)	oblikovalec kovin preoblikovalec in spajalec kovin monter in upravlj. vzdrževalec vozil in strojev strojni tehnik	– spajalec in rezalec kovin – plamenski rezalec – ročno obločni varilec – varilec v zaščitnem plinu in prašku – uporski varilec – spajkalec – metalizer – rezilec za talilno rez. – strugar (primeren za dekleta) – rezkalec – skobljar – vrtalec – orodjar – tehnični stroj. risar (primeren za dekleta) – konstrukcijski ključavničar – varilec – ind. klepar – stavbni klepar – monter vodovodnih naprav – strojni energetik – strojni mehanik – strojni tehnik – varilski tehnik (primeren za dekleta) – strojni delovodja	Op.: samo ob delu a) uspešno končana OŠ b) delovodja – kovinar – strojnik
3. delovodja kovinar – strojnik	strojni delovodja	– strojni delovodja	a) uspešno končan program kovinar – stroj. (razen tehnik) in delovne izkušnje b) ing. stroj. in dipl. ing. strojništva

NARAVOSLOVNO MATEMATIČNA USMERITEV – št. odd.: 1 št. uč.: 32

1. naravoslovno-matematični tehnolog (izobr. traja 4 leta)	matematik tehnik fizikalni tehnik kemijsko biološki tehnik	– matematik tehnik (primeren za dekleta) – fizikalni tehnik (primeren za dekleta) – kemijsko biološki tehnik	a) dokončana OŠ b) ing. matemat. in dipl. ing. matemat., ing. fizike in dipl. ing. fizike, dipl. astronom., dipl. ing. meteorologije, ing. kemije in dipl. ing. kemije, ing. biologije in dipl. ing. biologije
--	--	--	---

ELEKTROTEHNIČNA USMERITEV – št. odd.: 1 (dislociran oddelek) – št. uč.: 35

1. elektroenergetik	elektrikar	– obratovalni elektrikar (primeren za dekleta)	a) uspešno končana OŠ b) elektroenergetik tehnik
---------------------	------------	--	---

PEDAGOŠKA USMERITEV – št. odd.: 2 št. uč.: 64

1. pedagoška	pedagoška – razr. p.	– varuh. predšol. otrok – vzgojitelj – vzgojitelj predšol. otrok	vzgojitelj predšol. otrok, učitelj razred. pouka, učitelj predmet. pouka, učitelj za specialne pedagoške usposab. mlad., vzgojitelj v domovih, profesor
--------------	----------------------	--	---

Op.: Vzgojno izobraževalni program pedagoške usmeritve bo na Jesenicah izobraževal za poklic razredni učitelj, za vse ostale smeri pa bo po I. letniku izobraževala DE srednje šole pedagoške usmeritve Kranj.
(Nadaljevanje na 17. strani)

S šolskim letom 1980/81 bomo v vsej Sloveniji prešli na usmerjeno izobraževanje. Kaj je pravzaprav usmerjeno izobraževanje? Osnovna ideja je v tem, da bodo izenačene možnosti izobraževanja za vse učence. Šole ne bodo več ločene na take, ki izobražujejo za delo in na take, ki izobražujejo za nadaljnji študij. Vsi učenci bodo imeli v prvem letniku usmerjenega izobraževanja enak program, že v drugem pa se bodo učenci odločali za programe, ki vodijo, ali takoj v delo ali pa v nadaljnje izobraževanje. Vsi, ne glede na kakšen program se bodo odločali, pa bodo imeli obvezen praktičen pouk in obvezno delovno prakso. Vsak učenec, ki se bo odločil za delo, bo imel vse možnosti, da bo ob delu ali iz dela nadaljeval svoje izobraževanje, vse to pa v skladu s lastnimi sposobnostmi pa tudi interesi združenega dela.

Vse te možnosti bodo uzakonjene v novem zakonu o usmerjenem izobraževanju, ki bo sprejet sredi meseca aprila. Ob tem zakonu pa je bilo največ dela pri snovanju mreže šol v Sloveniji. Šolniki, družbeno-politične organizacije in združeno delo so se že od 1977. leta dalje prizadevali vključiti v snovanje nove mreže šol, ki naj bi optimalno ustrezala zahtevam združenega dela, hkrati pa odpravila preveliko razdrobljenost šol. Ta prizadevanja Zavoda za šolstvo SRS, organizacijske enote Kranj, so v letu 1978 rodila prve sode, saj je bila izdana brošura s prikazom usmeritev in programi za srednje šole na Gorenjskem. S tem pa delo še ni bilo opravičeno. Bolj ko se je bistril koncept novega zakona o usmerjenem izobraževanju, bolj je postajalo jasno, da bo treba ta predlog mreže še spreminjati in dopolnjevati. Na Jesenicah pa tudi v Radovljici sta bila imenovana odbora za spremljanje usmerjenega izobraževanja pri občinskih konferencah SZDL, ki sta opravila pomembno delo. Zlasti pospešeno sta se v snovanje mreže šol na Gorenjskem vključila v letošnjem šolskem letu in na naporih sejah usklajevala predlog mreže šol na relaciji republika, regija, občina. Pri tem sta odbora še posebno aktivno spremljala in usklajevala delo in predloge mreže šol za Gorenjsko, zlasti za radovljiško, kranjsko in jeseniško občino. Tako je dozor predlog, ki ga sedaj objavljamo. Tu so prikazane možnosti izbire usmeritev in programov, med katerimi bodo lahko izbirali učenci, ki bodo letos zaključili osnovnošolsko izobraževanje. Povedati je treba, da mora ta predlog mreže sprejeti še izobraževalna skupnost SRS, vendar koordinacijska odbora menita, da je predlog sestavljen v skladu s potrebami združenega dela v obeh občinah in da zato ne bi smelo biti problemov pri potrjevanju tega predloga.

Medtem ko v zvezi z železarskim izobraževalnim centrom Jesenice, šolo za zdravstvene delavce Jesenice in šolskim centrom v Radovljici ni

bilo bistvenih težav glede izbire programov, pa je bilo to bolj zahtevno okoli usmeritve sedanje gimnazije, kar tudi sicer velja za celoten slovenski prostor. Novi zakon namreč predvideva, da bodo morali učenci do svojega poklica preko tistih šol, ki učence usposablajo za ta program. Se pravi, da bo bodoči inženir metalurgije moral preko srednje metalurške šole na višjo ali visoko šolo te stroke, ne pa preko sedanje gimnazije, kot doslej. Bodoči zdravnik bo moral na fakulteto preko sedanje srednje zdravstvene šole, čeprav vemo, da je sedaj študiral medicino skoraj izključno po zaključku gimnazijskih študijev. Bivša gimnazija bo usposabljala le za tiste programe, za katere ni ustreznih srednjih šol. Tu se bodo v bodoče usposabljali učenci v dveh usmeritvah: naravoslovno-matematični in družboslovno-jezikovni in sicer za bodoče matematike, fizike, biologe, sociologe, jezikoslovce, zgodovinarje, politologe itd.

V prikazu pod tekstom so jasno navedene vse usmeritve, smeri in programi, za katere bosta učence usposabljali obe usmeritvi. Zakon tudi predvideva, da omenjenih dveh usmeritev ne bo mogoče razvijati samostojno, ampak v povezavi s sorodnimi tehničnimi in družboslovnimi srednjimi šolami. Vse to pa samo po sebi vodi k temu, da bo treba združevati vse kadrovske in prostorske zmogljivosti, v enotnih centrih vseh srednjih šol tako v radovljiški kot jeseniški občini. Tak center bi imel še druge prednosti, zlasti še naslednje:

- nudil bi enake možnosti za vse učence;
- nivo znanja bi bil usklajen (bolj poenoten);
- usklajen bi bil enoten kriterij zahtevnosti;
- optimalno bi bile izkoriščene specializirane učilnice za fiziko, kemijo, biologijo, fonolaboratorij, knjižnica, uporaba učil in še kaj;
- odstranjena bi bila delitev učencev na tiste, ki so že vnaprej določeni za fizično delo, oz. na učence, ki so že vnaprej določeni za intelektualne poklice.

Zato sta koordinacijska odbora pri SZDL Jesenice in Radovljica na seji regijskega koordinacijskega odbora, ki je bila 21. marca v Kranju, podprla predlog o usmeritvah v jeseniški in radovljiški občini z idejo o organizaciji enotnih srednješolskih centrov na Jesenicah in v Radovljici. Zavedamo se, da je to prav gotovo taka organizacijska oblika izobraževanja, ki se bo v bodoče lahko najbolj smotno odzivala na zahteve združenega dela v jeseniški in radovljiški občini. Iz vsega tega sledi, da bodo morali učenci, ki se ne bodo odločili za programe, ki jih tu objavljamo, iskati ustrezne šole izven naših dveh občin, pač tam, kjer bodo za take usmeritve izobraževali. Razpis usmeritev in programov s številom učencev, ki jih bodo posamezne šole sprejele, bo objavljen v dnevnem časopisu v aprilu mesecu.

Igralci in ostali sodelavci po uprizoritvi igre OH TA VIKEND ali NEVARNE IGRE (Foto B. Blenkuš)

OH TA VIKEND ALI NEVARNE IGRE

Dramska skupina DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela je na svojem odru na Javorniku že trikrat in v soboto, 29. marca, na Breznici četrtič uprizorila igro OH TA VIKEND ali NEVARNE IGRE. Posebnost je vse, kakor to, da je komedijo v treh dejanjih napisal, režiral in odigral glavno vlogo Franci Tušar.

Poleg njega v tem delu igrajo še: Sandra Kikelj, Jadran Kostić in Darinka Bizjak.

Ideja za vsebino igre se je avtorju porodila v lanskem letu, ko je pričelo veljati pravilo o parnih in neparnih številkah na avtomobilih, ko je tu in tam primanjkovalo nekaterih prehrabnih artiklov in kurjave. Vse te probleme je avtor zajel v svoji igri, ki je njegov prvenec. To in izobilje ter z dolgočasnost nekaterih ljudi je prikazal v komedijski luči.

Igra ima tri dejanja. Prizorišče dogajanja je zasebni vikend. Kot glavni igralec nastopa avtor v osebi samega, dobro situiranega moškega srednjih let, ki si je zaradi dolgočasnosti in preobila naredil načrt, da

ugrabi mlado dekle in jo odpelje v svoj vikend. Ker mu je hotela pobegniti, jo je privezal na posteljo. Obisk sodelavca-vikendaša je pripomogel, da sta se kljub prvotnim hudim prepričanjem in nasprotjem na koncu resnično zaljubila. Torej nič seksi prizorov, kot bi jih morda kdo pričakoval iz naslova.

Avtor je s tem pretiravanjem verjetno hotel prikazati slabosti preobila in dolgočasnosti. Zaključek dela je malce nenavaden, po svoje pa izviran, saj se na koncu igre vsi igralci predstavijo in pozovejo gledalce k sodelovanju. Pri tem je mišljeno, da naj bi šli ljudje več ven, med ljudi, kot se temu reče in da ne bi čepeli samo doma pred televizorji.

Poleg nastopajočih so za izvedbo dela skrbeli: Jernej Črv, Bogdan Glavič, Vojko Grebenšek, Zdravko Grebenšek, Lojze Lenarčič in Branko Smole. Obisk predstav je bil srednje dober.

Franci Tušar kot avtor, režiser in igralec zasluži izredno pohvalo za svojo veliko prizadevnost, zagnanost in ljubezen do igranja. B.

Zap. št.	Vzgojno izobraževalni program	Smer	Poklic	a) predhodni program b) zahtevnejši program (možnosti nadalj. izobr.)
1	2	3	4	5
DRUŽBOSLOVNA USMERITEV — št. odd.: 1 št. uč.: 32				
1. družboslovna	družboslovna		— dela in opravila na področju: • knjižničarstva, • knjigotštva, • dokumentalistike, • arhivistike, • tajništva, • novinarstva, • raziskovanja	pravnik, dipl. pravnik, dipl. sociolog, dipl. politolog, dipl. novinar, dipl. obramboslovec, soc. delavec.
	jezikovna		— dela in opravila na področju: — prevajalstva (inokorespondent)	filozof in dipl. filozof, psiholog in dipl. psihol., geograf in dipl. geogr., zgodovinar in dipl. zgod., dipl. umet. zgod. in umet. zgod. etnolog in dipl. etnolog, viš. knjižničar, bibliotekar, jezikoslovec in dipl. jez. (slavist fr., ital., angl., germ., primerjalni jezikoslovec klasični filozof), literarni komparativist in dipl. literarni komparativist
SREDNJA ŠOLA ZDRAVSTVENE USMERITVE JESENICE — št. odd.: 3 št. uč.: 95				
1. zdravstvena	— zdravstveno varstvo		— zdr. negovalec — medicinski tehnik — zobozdravstvena asistentka — medicinska sestra	zdravnik, zobni zdravnik, inženir zdravstva, inženir fizioterapije, inženir delovne terapije, inženir sanitarne stroke, inženir radiološke stroke, d. ing. zdravstva, inž. med. biokemije, inženir zobne protetike.
OBČINA RADOVLJICA				
ŠOLSKI CENTER RADOVLJICA				
1. USMERITEV ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM		— št. odd.: 4 — št. uč.: 120		
	Vzgojnoizobraževalni program za kuharja		— kuharski pomočnik — kuhar — tehnik kuharski — gostinski tehnik	a) uspešno končana OŠ b) inž. živil. tehnol., d. ing. živil. tehnol., gostin. turist. ekonomist, dipl. ekonomist
	VIP za strežbo		— natakarski pomočnik — natakar — tehnik strežbe	
	VIP za turistič. dela		— recepcioner — turistični tehnik — hotelska gospodinja	
2. EKONOMSKA USMERITEV				
	a) VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI PROGRAM ZA POSLOVNO IN FINANČNO DEJAVNOST	— št. odd.: 3 — št. uč.: 90	— poslovni manipulant — ekonomski tehnik	a) uspešno končana OŠ b) ekonomist, dipl. ekonomist
	b) VIP ZA TRGOVINSKO DEJAVNOST (alternativa DE Kranj)	— št. odd.: 3 — št. uč.: 90	— blagovni manipulant — prodajalec	a) uspešno konč. OŠ b) za trg. poslovođjo

OBRAČUN IN PROGRAM DELA RADIOKLUBA »ŽELEZAR«

V petek, 28. marca, so imeli člani radiokluba Železar redno letno skupščino. Iz poročila, ki ga je podal predsednik Ivan Jauh, je razvidno, da je klub od ustanovitve v lanskem pomladu dosegel zelo lepe uspehe. Kljub pomanjkanju sredstev so s pomočjo sveta za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito nabavili radiopostajo, ki že uspešno deluje. Največjo skrb so posvetili vzgoji. Izvedli so tečaj za operaterje »C« razreda, trenutno pa teče tečaj za radioamaterje začetnike, ki ga bodo v jeseni zaključili z izpiti za »C« razred. Tako imajo sedaj štiri operaterje »B« razreda, sedem operaterjev »C« razreda in dva operaterja »E« razreda.

Člani kluba so v preteklem letu sodelovali na raznih amaterskih tekmovanjih, kot so: pokal republiške zveze in zveze radioamaterjev Jugoslavije, za spominski pokal Nikola Tesla, za dan vezistov in drugod. Radioklub se je uspešno vključil v akcijo »nič nas ne sme presenetiti«. S svojo klubsko postajo je vzdrževal radijske zveze za potrebe civilne zaščite. Uspešno so sodelovali tudi pri izpopolnjevanju znanja kadrov za zveze v občini.

V delovnem programu so načrtovali tudi pomoč šolam pri organizaciji in vodenju radiokrožkov. Do konkretnega sodelovanja zaenkrat še ni prišlo, so pa že storjeni prvi poskusi v osnovni šoli Karavanški kurirji NOV na Koroški Beli. Radioklub je uspešno sodeloval z republiško zvezo, imajo delegata v koordinacijskem odboru Gorenjske, vključeni so v občinsko zvezo tehnične kulture. Svojega delegata imajo tudi v krajevni skupnosti, kjer delujejo.

Po razpravi in pozdravu številnih gostov so sprejeli tudi svoj letošnji

program dela. V okviru tega bodo letos nadaljevali in zaključili tečaj za »C« in »E« operaterje. V jeseni bodo začeli tečaj za »A« razred in ga nadaljevali v prihodnjem letu. Sodelovali bodo pri kondicioniranju kadrov za zveze, ki delujejo v okviru LO, teritorialne obrambe in civilne zaščite. Sodelovali bodo s šolami pri organizaciji in izvedbi programa tehnične vzgoje, in sicer na področju radiokrožkov. Vključili se bodo v razna tekmovanja, ki jih bodo organizirali radioamaterji doma in v tujini. Pri zadevah si bodo, da se bo sedanje število, in sicer 44 članov, povečalo. Pri tem bodo posebno skrb posvetili mladim, da bi se čimveč mladih usposobilo za posamezne zvrsti radioamaterske dejavnosti. Skušali bodo zbrati toliko sredstev, da bi uredili svoj prostor in poskrbeli še za nadaljnjo najnujnejšo opremo. Nujno potrebujejo omaro, svetlobna telesa, stenski zemljevid, mizo in podobno. Predvidevajo, da bodo nabavili dve UKV radijski postaji, usmerjeni anteni, rotator, koaksialni kabel, telegrafске tasterje, slušalke, tehnično literaturo in drugo. Za svoje delovanje bodo letos potrebovali 86.700 din, kar so tudi vnesli v svoj finančni načrt.

B.

RAZSTAVA UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE

Jutri v petek, 4. aprila bodo v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, v organizaciji foto kluba Andrej Prešeren Jesenice, odprli razstavo črno-bele umetniške fotografije fotoamaterjev Beljaka - Avstrija in Jesenic.

Razstava, ki je postala tradicionalna, pomeni koristno izmenjavo izkušenj na področju fotoamaterske ustvarjalnosti in lep prispevek h krepitvi dobrih med-sosedskih odnosov. Vsekakor je to tudi lep prispevek h kulturni ustvarjalnosti na našem območju.

Razstavo bodo odprli s krajšim kulturnim programom, ki ga bodo izvajali učenci jeseniške glasbene šole. Odprta bo do vključno 11. aprila vsak dan razen nedelje od 9. do 12. in od 16. ure do 19.30.

Udeleženci letne skupščine radiokluba »Železar« (Foto B. Blenkuš)

Sezona turnih smukov se je že začela (Foto F. Sluga)

KO SE V GORAH BUDI POMLAD

Sneg je lansko jesen s pomočjo vetrov zgodaj in globoko zamelel vse poti, steze in steevine v gorski svet. Planine so se hotele spočiti, snežni meteži pa so nenehno spreminjali podobo gora. Ozke police in skopi okrajki so bili naglo obloženi s snežno odejo, tudi zlebovi, kamini, zajede in poti so se okrasili z ledenimi slapovi, ki so v svečah viseli kot orgle globoko in praznino nad prepadi.

Gorski svet, ki prek vsega leta, od cvetočih pomladi do jeseni, ko se znova okraši z živopisnimi barvami, vabi pisane reke praznično, razpoloženih delovnih ljudi in mladine, je pozimi postal tih in nem.

Snežni plazovi so od zgodnje jeseni, prek vse zime, do pozne pomladi peli svojo turbo in vseuničujočo pesem. Pred njimi niso varni niti osamljeni, redki viharniki, ki obupno bijejo z viharji, snežnimi meteži in plazovi svoj življenjski boj.

Ko pa v prisojnih prvo pomladansko sonce pokliče k novi rasti nabrekli popje rož snežen, leden in ključavnic, se hitro oglasi še svatovska pesem gorskih trubadurjev. Vedno glasneje se oglašajo divji petelini na Glavah pod Pečmi na krivenčastih borovcih in okleščanih mecesnih viharinikih. Prebujena narava se iz dneva v dan oglašuje glasneje.

Iz prisoj, trebiž in trebežev, iz lomov in lomčev pritekajo narasle vode, ki polnijo blate, ledine in struge. Beli potok, Trebiža, Kravnjak, Mokri potok in Nadiža vztrajno vrtajo tudi največje sesutine plazov.

Senčna stran dolin, okrešleje, krnic in zatrepov pod gorami pa se še dolgo ne more sprostiti ledenega oklepa.

Sredi prebujajoče pomladne gorske narave vodijo v planine le redke smučine in gazi najbolj navdušenih ljubiteljev in obiskovalcev gora. Planinci in turisti obiskujejo gorski svet in iz varnih, prijetnih razgledišč opazujejo in občudujejo to burno pomladno prebujenje. Plezalci in alpinisti iščejo po stenah, zajedah in policah ter robeh skopo nakazane in odmerjene prehode nad prepadi, preko preves k težko dosegljivim skalnim vršcem, ki prebadajo megle in se dotikajo samega neba. Tu vodijo nove smeri, ki nestrpno vabijo najbolj drzne, neugane in pogumne.

Leta minevajo, čas prehitro beži, spomni na ostanejo za vedno. Obudil bi rad spomine na drage tovariše iz planin in sten. Spomine na tovariše, s katerimi smo se nič kolikokrat vzpenjali v naših in tujih stenah, skupno ljubovali viharjem, dežju, snegu in ledenemu mrazu poleti in pozimi.

Prvi od teh tovarišev je bil Čopov Joža, ki je s svojimi dovtipi in vedno s košem dobre volje zabaval in pritegnil nase vsakega še tako resnega planinca. Nikdar mu ni manjkalo dobre volje in humorja. Joža ne bi bil Joža, če se ne bi znašel v vsaki situaciji, najsibo pri delu, v planinah in stenah ali v družbi. Izredno razpoložen je bil v večerih pred turo v planinskih kočah, ko je zabaval s svojimi dovtipi vse prisotne.

Drugi tak tovariš je bil Drago Korenini, oče naših bivakov. Bil je bolj resen, toda kadar je bil v formi, kakor pravimo, tudi njemu ni manjkalo humorja. Bil je dober tovariš v planinah in v navezi. Spomin na tovariša, s katerim sva premagala marsikatero steno, ne more zbledeti.

Tretji tovariš je bil dr. Stane Tominšek iz Ljubljane. Bil je dober advokat, pa tudi dober tovariš v planini in steni. Tudi on je bil vedno razpoložen in vesele narave.

V spomin na te tri tovariše bom napisal doživljaje o enem naših skupnih vzponov, kateremu se je pridružil tudi naš dober planinski tovariš dr. Miha Potočnik in to pred 42 leti. Od te peticije sva ostala le še midva z Mihom Potočnikom.

Jutro 19. marca leta 1939. Joža goduje, pa smo se dogovorili, da naredimo prvenstveni vzpon. Ura je štiri zjutraj, ko se odpravimo iz stare Aljaževe koče v Vratih. Ob rahli mesečini se pomikamo po gozdu za Štajmarjevo kočo proti kotlom pod spodnjim Rokavom in Škrlatico. Sem in tja se ob slabi svetlobi kdo spotakne na veji ali korenini, ta zakolne, drugi godrnja, vsi skupaj pa se smejimo drug drugemu.

V kotlu smo, med tem se je že zdanilo. Ogledujemo si, kje bi vstopili. V koncu grape je desni kamin, ki je še precej zaledenel. Miha se ga takoj loti. Kladivo že opravlja svoj posel, klin ostro zvoni pod udarci, dokler se ne zaje do prstana v razpoko, še v sponko in zopet naprej po redu naveze.

Bili smo v dveh navezah, in sicer: prva naveza: Miha-Joža-Tončka, druga naveza: Janez-Karel-Stane.

Izenoma se skozi kamine, police in pragove, vse je bilo močno zasneženo, povzpemo do zelo strme in gladke grape, ki je podobna bolj strmemu in gladkemu zlebu in potem po grapi navzgor, v kateri je ležal debel sneg, ki nam je omogočil, da smo mogli preko. Prehod je namreč možen samo, če v grapi leži sneg. Na koncu grape je velika luknja, levo od nje pa je okrog štiri metre visok gladek previs, prek katerega smo morali priti. Miha poizkuša, toda ne gre in ne gre, nikjer nobenega oprijemka. Čez čas pravi Joža, da mu naredi »ravnarsko lestev«, da bo nekoliko višji. Poskusa še enkrat, toda močna naklonina odrine oba.

Ko ju gledam, takoj opazim, da sta še prenzika. Postavim se pod Joža in mu pravi-

vim, naj zadnjico nasloni menl na ramena. Miha mu stopi na sklenjene roke, potem v naročje in počasi se vzpenja ob previnih skalnih navzgor. Se vedno je prekratk, da bi dosegel dober oprijem nad seboj. Prestopi Joža na ramena in nazadnje še na glavo in šele tako doseže dober oprijem, na katerem se potegne navzgor. Kakšne občutke sva imela z Jožem pod Mihovo težo in še na slabem stoječju, si lahko vsakdo misli. V najlepšem sončnem jutru mi je migljalo pred očmi tisoč zvezd, noge pa so mi drevenele pod ogromno težo.

Miha hitro zabije klin in se zavaruje. Joža se vgne v tegu vrvi v previs, a objem ga že tudi spodnese na gladki plošči. Z velikim težavo ga Miha potegne navzgor. Sedaj je bilo že lažje, ko sta bila dva. Hitro je bila tudi Tončka za njima. Tako je bil oprijem v Mihi vrže konec vrvi meni. Navezal sem se in skoraj poletel do njiju. Joža hudomušno pripomni: »Ali ne, Miha, takih bi zvelika celo kladro.« Jaz pa nazaj: »Joža, spodaj sta še dve kladri, bom videl, kaj boš rekel, ko bomo zopet vsi skupaj.« Za menoj sta bila na vrsti še Karel in Stane, eden težji od drugega.

Ko smo vsi skupaj, se hitro odpravimo naprej. Sem in tja še zapojeta kladivo in klin svojo pesem, ki se odbija od sten Rokavov in Škrlatice. Kmalu smo že tudi v kotlu pod Škrlatico.

Iz kotla nadaljujemo plezanje po zasneženem hrbtu na sedlo do poti in po njej do vrha Škrlatice. Razgled je ob zahajajočem soncu prekrasen. Stene in robovi okrog in okrog so bili oviti v sivi venec megle, le vrhovi so se lesketali v zatonu večernega sonca. Kot bi bili posuti z rdečimi dragulji. Čudovit je bil pogled prek vrhov Razorja, Prisojnika, Bele kope, Jalovca, Montasija in Viša. Še dalje proti zahodu so se lesketale bele piramide Grossglocknerja in Grosvenedigerja. Počasi se pomika sonce proti zatonu, po snežiščih se plazijo po-
sastne sence. V dolinah je postalo že čisto temno, le vrhove osvetljuje večerna zarja, ki pa tudi kmalu izgine.

Iz Krnice zavije mrzel veter, da nas kar nekoliko stresne. Miha nas prebudi iz zamaknenosti, da bo treba odriniti. Sreča nam je bila naklonjena, ker je bila pot že skoraj kopna in smo prišli do noči pod steno v melišče. Tu je bilo zopet precej snega, ki je bil zelo trd. Pod Dolkovo špičo nas je zajela že trda tema, ki nas je močno ovirala pri hoji. Pot prek zelo strmih ledenih snežišč in prek roba pod vzdornim grebenom Dolkove špiče nam je dala kar dosti opravka. Luči nismo imeli, le Karel je imel v nahrbtniku svečo, katero pa je prižgal tolikokrat, da je porabil celo škatico vžgalice. Ob 21. uri prične nebo močno žareti in kmalu priplava mesec izza Stola in njegov son nas objame. Po od meseca osvetljeni poti smo napredovali hitreje.

Ura je bila 22.30, ko smo se vrnili v Aljaževo kočo v Vrata. Vsi smo bili židane volje, veseli nad srečno vrnitvijo in in prekrasno turo ter lepimi doživljaji.

Smer je IV. težavnostne stopnje, z nekaj skrajno težkimi mesti. Višina stene 200 do 250 m. Čas plezanja 5 ur.

Janez Brojan

VI. TEK NA VRŠIC 1980

Rezultati VI. teka na Vršic, ki ga je izvedlo smučarsko društvo Kranjska gora, 30. marca.

REZULTATI – MOSKI – LETNIK 1939
 1. BORIS JUH 54.11.73, 2. Rado RIEDL 54.48.89, 3. Štefan PREMRL 54.30.14, 4. Ivan ČIČ 54.41, 5. Anton NOVAK 54.45.92, 6. Tona FORNEZZI 57.42.13, 7. Lojze KOVIČ 58.33.07, 8. Franc HROVAT 58.41.97, 9. Franc NAGLIC 59.17.25, 10. Jaka REŠ 59.33.09, 11. Aleš MERZEL 1.01.18.69, 12. Tine ROZMAN 1.01.30.22, 13. Anton MAJČEN 1.02.32.29, 14. Matja KAVČIČ 1.03.19.43, 15. Miro DOLINŠEK 1.03.26.33, 16. Janko HROVAT 1.04.03.46, 17. Milan BAHARF 1.04.06.79, 18. Jure BATAGELJ 1.04.17.95, 19. Slavko JENKO 1.04.57.20, 20. Marjan OMERZEL 1.05.02.37, 21. Lojze DEZMAN 1.05.04.31, 22. Stefan ROBAČ 1.05.17.09, 23. Dušan STURM 1.05.32.08, 24. Janko PŠENICA 1.05.52.47, 25. Oton MEDVEC 1.05.57.46, 26. Karel LAZAR 1.06.41.69, 27. Lado ČERNILVEČ 1.07.07.22, 28. Stane OMAHNA 1.07.08.57, 29. Miro DVORŠAK 1.07.21.87, 30. Vinko HAFNER 1.08.00.57, 31. Vinko SINKI 1.08.15.47, 32. Alojz HVALA 1.08.24.54, 33. Frido SKUMAVČ 1.08.30.42, 34. Jože PRIJATELJ 1.08.57.09, 35. Stojan ILIČ 1.09.20.45, 36. Marjan HLAŠTEC 1.09.25.84, 37. Marjan BRANČ 1.09.42.16, 38. Franc MEZE 1.09.44.26, 39. Janko SVETINA 1.09.56.04, 40. Uroš LANPE 1.10.59.70, 41. Martin GRUBAR 1.11.17.77, 42. Janko GROM 1.11.40.05, 43. Ead KARALIČ 1.11.55.22, 44. Ivan MARJEN 1.12.40.57, 45. Božidar TONI 1.12.43.54, 46. Matja VILHAR 1.13.01.74, 47. Franc JERAS 1.13.21.91, 48. Alojz KRZMANČ 1.13.25.94, 49. Janko MEZE 1.13.58.94, 50. Jože PRAZNIK 1.14.52.23, 51. Gregor KLANČNIK 1.15.05.13, 52. Slavko BONČA 1.16.07.94, 53. Stane KONSTANTIN 1.16.16.43, 54. Blaž GEČ 1.16.18.99, 55. Janko LAPAJNE 1.16.25.03, 56. Henrik NEUBAUER 1.17.12.46, 57. Stane LOGAR 1.17.22.47, 58. Zvone ZRINSEK 1.18.53.62, 59. Janko BONČA

1.19.39.36, 60. Ferdo KRAVANJA 1.19.59.22, 61. Silvo ŠTRUC 1.21.56.76, 62. Peter KRALJ 1.21.07.93, 63. Miha FINZGAR 1.22.01.06, 64. Franc ZLE 1.22.58.22, 65. Milan BAŠIN 1.23.53.98, 66. Tona NEZMAH 1.24.09.78, 67. Miro ČUFER 1.25.12.07, 68. Peter PETKOVŠEK 1.25.32.95, 69. Franc MAJČIČ 1.26.12.03, 70. Srečo MESARIC 1.27.18.36, 71. Jakob KLEMAR 1.28.11.89, 72. Franc GROM 1.28.37.21, 73. Slavko GORENŠČEK 1.29.30.92, 74. Ivan STJALAR 1.31.20.94, 75. Franc MUGERLE 1.32.44.02, 76. Franc ZABUKOVŠEK 1.33.06.36, 77. Franc POGAČAR 1.48.38.27.

REZULTATI – ŽENSKES: 1. Milena KORDEŽ 58.15.71, 2. Metka MUNIH 59.25.46, 3. Andreja ŠVERC 1.03.28.34, 4. Irena DOLENC 1.03.29.05, 5. Irena BUČAN 1.04.40.70, 6. Dragica KORŠEČ 1.05.38.15, 7. Minka POGAČNIK 1.07.01.86, 8. Zvonka KOKALJ 1.10.13.74, 9. Irena RATKOVIČ 1.11.14.59, 10. Damjana SIVEC 1.12.23.90, 11. Tina MODIC 1.13.46.03, 12. Mira MLAKAR 1.14.20.73, 13. Mateja GROM 1.14.41.55, 14. Mateja POGAČNIK 1.14.44.60, 15. Breda JANČAR 1.16.42.11, 16. Nada KONEČNIK 1.18.03.01, 17. Mateja MRAK 1.19.54.67, 18. Tereza GEČ 1.20.14.33, 19. Silva ŠIMENC 1.20.29.58, 20. Marija VODNIK 1.20.36.02, 21. Slava ČOP 1.20.48.01, 22. Lidija BELE 1.21.03.15, 23. Anka GROS 1.21.03.62, 24. Katarina SEGULA 1.21.21.50, 25. Alenka LOGAR 1.21.25.67, 26. Darinka GRILC 1.21.42.29, 27. Betka DEZMAN 1.23.00.55, 28. Jana PODHOSTNIK 1.23.04.17, 29. Marina KOVAČ 1.23.17.26, 30. Anka GROM 1.25.37.28, 31. Joži PRIJATELJ 1.26.39.04, 32. Andreja DEZMAN 1.26.44.20, 33. Vira VIDIC 1.26.58.68, 34. Ivanka GRUBAR 1.27.25.98, 35. Nuška VOGRINC 1.28.03.77, 36. Andreja RATKOVIČ 1.28.25.35, 37. Vlada PINTAR 1.32.10.33, 38. Boža GROM 1.37.04.64, 39. Ruša KOTNIK 1.44.53.85, 40. Libuša LOGAR 1.48.14.30.

REZULTATI – MOSKI – LETNIK 1940
 in MLAJŠI. 1. Tona DJURIČIČ 43.32.10, 2.

Bojan CVAJNER 45.10.21, 3. Franc IVANČIČ 46.47.39, 4. Milan SEDUŠAK 47.13.67, 5. Pavel KOBILICA 47.27.23, 6. Janko PUSTOVRH 48.33.08, 7. Mako JELENC 49.08.14, 8. Tine ZUPAN 50.41.72, 9. Srečo KOPAC 50.41.72, 10. Brane OREŠEK 51.24.45, 11. Pavel JAMNIK 51.38.42, 12. Janko GORJANC 52.09.69, 13. Jože FLAŠKER 52.22.64, 14. Miro LEBAR 52.27.23, 15. Bernard ŠRAJ 52.35.21, 16. Jože URŠEK 52.40.30, 17. Milan GORNIK 52.42.72, 18. Mirko KRANJČAN 52.46.29, 19. Iztok KORDIŽ 52.52.92, 20. Cveto KEMPERLE 52.57.89, 21. Tona FISTER 53.01.68, 22. Marjan BALOH 53.17.72, 23. Andrej JANSKA 53.42.23, 24. Ivan ČUFER 53.51.40, 25. Ivan GODLIN 54.02.38, 26. Janko ŠTAR 54.04.69, 27. Jure DOLENC 54.08.71, 28. Stane STANOVNIK 54.12.18, 29. Alojz TOMŠIČ 54.14.23, 30. Franc DOBRE 54.28.74, 31. Bojan DEZMAN 54.32.10, 32. Jože DOLŽAN 54.48.40, 33. Tomaž ČESNIK 54.48.93, 34. Peter ČUFAR 55.01.85, 35. Jože KOVIČ 55.13.11, 36. Konrad MERLAK 55.31.04, 37. Roman RODMAN 55.36.04, 38. Dušan ZEBRE 55.55.03, 39. Lojze OBLAK 56.07.10, 40. Božidar TARMAN 56.20.31, 41. Rado LAMPRET 56.29.18, 42. Marjan KRAJNIK 56.45.44, 43. Franc LANGERHOLZ 56.46.59, 44. Jure ŽERJAV 57.13.44, 45. Hine ROSOLJN 57.52.40, 46. Frank KAVKA 57.54.24, 47. Srečo PIRMAN 57.59.36, 48. Zdravko LIKAR 58.02.79, 49. Janko PERKO 58.08.77, 50. Peter KAVČIČ 58.22.19, 51. Dejan MAŠOVIČ 58.25.44, 52. Rajko PODOGORNJAK 58.31.09, 53. Andrej KUNAVR 58.36.33, 54. Janko KLEC 58.41.05, 55. Danilo VERDINEK 58.45.36, 56. Marko LIHTENEGER 58.47.75, 57. Renato PUŠAR 58.52.43, 58. Bojan LIPOVŠEK 59.00.01, 59. Miro VOGRIN 59.14.47, 60. Jaka VIDOVIČ 59.19.60, 61. Milan VODNIK 59.20.41, 62. Franc BALOH 59.35.21, 63. Janko GROM 59.37.97, 64. Miha NOVAK 59.49.60, 65. Franc ČOP 1.00.05.32, 66. Alojz MILINŠEK 1.00.12.12, 67. Danilo FLANDER 1.00.15.41, 68. Mako VELJAVEC 1.00.15.80, 69. Roman BLAŠKO 1.00.27.53, 70. Vojko LIKAR 1.00.57.78, 71. Jože STANOVNIK 1.01.01.84, 72. Janko MALEJ 1.01.12.05, 73. Tomo SARF 1.01.12.65, 74. Darko MELINC 1.01.12.88, 75. Edvard SIVEC 1.01.21.06, 76. Herman STANČER 1.01.25.17, 77. Julij

ULČAR 1.01.41.44, 78. Anton ŠLIBAR 1.01.55.01, 79. Peter LIKAR 1.01.58.20, 80. Klemen DOLENC 1.02.00.79, 81. Alojz HRIBERNIK 1.02.01.06, 82. Janko ŠOLAR 1.02.01.68, 83. Gregor LOBE 1.02.10.62, 84. Janko STEPIŠNIK 1.02.15.80, 85. Milod JANSKA 1.02.17.44, 86. Mirko POGAČAR 1.02.19.07, 87. Janko GLOBOČNIK 1.02.20.36, 88. Pavel SIVEC 1.02.23.69, 89. Mile GUZINA 1.02.25.69, 90. Jože VAUPTIČ 1.02.26.72, 91. Branko DEZMAN 1.02.28.37, 92. Rado PRISTOV 1.02.30.88, 93. Janko PETERNEL 1.02.32.49, 94. Anton JERAS 1.02.38.23, 95. Peter GREGORIČ 1.02.40.10, 96. Božjan LEKAN 1.02.42.32, 97. Ivan URBANČIČ 1.02.43.99, 98. Saino ARH 1.02.50.39, 99. Milan VRHOVNIK 1.02.55.89, 100. Janko CUZMAR 1.02.57.99, 101. Ludvik TEPINA 1.03.02.07, 102. Franc SLUGA 1.03.09.86, 103. Branko TRSTENJAK 1.03.14.39, 104. Pavel SUŠTARŠIČ 1.03.16.15, 105. Jože MERLAK 1.03.26.19, 106. Tine BOŽJA 1.03.28.55, 107. Marjan POTOČNIK 1.03.30.74, 108. Jože ŠERPEČ 1.03.37.79, 109. Franc SUSMAN 1.03.49.22, 110. Rajko GREGOR 1.03.49.71, 111. Danilo BAUMAN 1.04.07.21, 112. Marko DODIČ 1.04.22.30, 113. Vili POTOČNIK 1.04.39.59, 114. Janko KRISAR 1.04.43.36, 115. Jože KELIH 1.04.47.56, 116. Martin ZELINKA 1.05.01.61, 117. Janko FURMAN 1.05.12.43, 118. Janko RIBNIKAR 1.05.14.57, 119. Jure MARENČE 1.05.16.09, 120. Milan MEGLIČ 1.05.27.76, 121. Anton ALIČ 1.05.31.88, 122. Ivo POR 1.05.33.82, 123. Bojan VIDENŠEK 1.05.48.85, 124. Marjan GROM 1.05.52.50, 125. Vojko PREZELJ 1.06.03.94, 126. Peter PAJK 1.06.15.44, 127. Ivan KOTNIK 1.06.27.25, 128. Tomaž KERŠMAN 1.06.36.54, 129. Tine TURNSEK 1.06.38.10, 130. Milan BREZEC 1.06.48.18, 131. Stojan BURNIK 1.06.51.00, 132. Rudi VERDINEK 1.06.53.64, 133. Vinko BERGANT 1.06.53.64, 134. Jože VOGRINC 1.06.55.89, 135. Dušan RATKOVIČ 1.06.57.42, 136. Branko ROJČ 1.06.58.85, 137. Ciril BELC 1.07.00.23, 138. Stane LOGAR 1.07.01.59, 139. Anton KOMAC 1.07.05.37, 140. Peter FLORJANČIČ 1.07.07.55, 141. Jože LEGVARD 1.07.09.06, 142. Zorko FREMROV 1.07.11.05, 143. Janko OMERZA 1.07.17.34, 144. Ivan BOROVIČ 1.07.20.93, 145. Ivan KRANJČAN 1.07.23.28, 146. Jože PELJ-

HAN 1.07.25.49, 147. Dobrovič ŽIVIC 1.07.29.08, 148. Bojan KOZELJ 1.07.31.60, 149. Franc NOVAK 1.07.34.73, 150. Jože KEPIČ 1.07.38.84, 151. Jože MAJČEN 1.07.43.24, 152. Marjan POGAČNIK 1.07.53.84, 153. Janko SRŠEN 1.07.55.61, 154. Polde KOVAČ 1.08.04.06, 155. Boris MLEKUŽ 1.08.07.53, 156. Zvone STERLE 1.08.15.37, 157. Vilko TOMAN 1.08.17.25, 158. Lovro DAGARIN 1.08.30.62, 159. Ivan DOLENC 1.08.43.67, 160. Franc POTOČNIK 1.08.47.91, 161. Franc LAH 1.08.48.28, 162. Franc PUKL 1.08.52.15, 163. Friderik HREN 1.08.57.09, 164. Pavi JAKIN 1.09.07.82, 165. Anton CERKOVNIK 1.09.01.04, 166. Peter MLINAR 1.09.12.98, 167. Ignacij MARTINEC 1.09.17.44, 168. Klemen BEDEKOVIC 1.09.19.85, 169. Mitja MOČNIK 1.09.22.10, 170. Andrej VELKAVRH 1.09.24.13, 171. Janko ZOBANČNIK 1.09.31.35, 172. Milan SELAN 1.09.44.76, 173. Martin ČUFER 1.09.49.95, 174. Zdravko KNIPIC 1.09.55.70, 175. Franc MARN 1.10.00.89, 176. Gregor KAVČIČ 1.10.05.97, 177. Janko JAMERŠEK 1.10.11.43, 178. Marjan LOČNŠNIK 1.10.13.61, 179. Aleš ČERN 1.10.20.81, 180. Stane GRUDNIK 1.10.25.32, 181. Zdravko ZIMA 1.10.26.80, 182. Gabrijel JELOVŠEK 1.10.36.15, 183. Karel NEGODE 1.10.42.44, 184. Rudi BEŠTER 1.10.46.60, 185. Janko GABROVŠEK 1.10.48.95, 186. Slavko KVAS 1.10.52.91, 187. Franc STJALAR 1.10.56.12, 188. Friderik NOVAK 1.10.59.03, 189. Drago KAJDIŽ 1.10.59.61, 190. Janko ŽEŽLINA 1.11.05.21, 191. Miha SMUC 1.11.11.87, 192. Stanko ILIJAS 1.11.24.48, 193. Bojan KLEMENC 1.11.26.59, 194. Janko BEDENČ 1.11.29.11, 195. Ruda TEROVŠKY 1.11.44.00, 196. Roman GRM 1.11.47.21, 197. Mirko PIVK 1.11.49.21, 198. Stane TRŠAN 1.11.56.85, 199. Aljoša ČOKO 1.11.58.59, 200. Anton LOGAR 1.12.16.52, 201. Karel BIŽJAK 1.12.16.52, 202. Peter KLOFUTAR 1.12.24.49, 203. Jože ULČELJ 1.12.36.99, 204. Srečo NOVAK 1.12.48.91, 205. Drago JANSKA 1.12.48.97, 206. Anton MEDVEC 1.12.51.54, 207. Roman SLABE 1.12.53.59, 208. Jože MRGOLE 1.13.08.94, 209. Pavi MOČNIK 1.13.13.07, 210. Igor LUŽAR 1.13.14.75, 211. Franci OBLAK 1.13.18.85, 212. Janko MALAČIČ 1.13.23.98, 213. Franc ROŽIČ 1.13.29.05, 214. Jani DENSA 1.13.32.01, 215. Dušan KAPLAN 1.13.34.35

RAZPIS POSOJIL ZA GRADNJO, ADAPTACIJO ALI NAKUP STANOVANJA

Na podlagi 6. člena pravilnika o kreditiranju stanovanjske graditve objavljamo samoupravna stanovanjska skupnost občine Jesenice po sklepu 5. seje zbora uporabnikov skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice z dne 31. 3. 1980

RAZPIS ZA DODELITEV POSOJIL DELAVCEM, KI GRADIJO OZIROMA ADAPTIRAJO STANOVANJSKE HIŠE ALI KUPUJEJO DRUŽINSKA STANOVANJA

I. SPLOŠNI RAZPISNI POGOJI

1. člen
 Posojilo po tem razpisu lahko najamejo delavci tistih temeljnih in drugih organizacij združenega dela in skupnosti (v nadaljnjem besedilu: organizacije), ki združujejo del svojih stanovanjskih sredstev po določilih samoupravnega sporazuma o izločanju, združevanju in usmerjanju sredstev za stanovanjsko gradnjo v občini Jesenice za obdobje 1977 – 1980, ali po ustreznem odloku skupščine občine Jesenice.

2. člen
 Posojila so razpisana iz dela sredstev za stanovanjsko gradnjo, ki jih organizacije združujejo pri Ljubljanski banki TBG Kranj, poslovna enota Jesenice in iz dela sredstev, ki jih vplačujejo samostojni obrtniki od skupne zneska izplačanih osebnih dohodkov pri njih zaposlenih delavci.

3. člen
 Delavci, ki nimajo stanovanja ali imajo neustrezno stanovanje, lahko zaprosijo posojilo po naslednjih pogojih:

4. člen
 Pri nakupu, gradnji ali adaptaciji stanovanjske hiše ali stanovanja mora posojiljemalec sodelovati z lastno udeležbo.

5. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

6. člen
 Velikost standardnega stanovanja je po odloku Skupščine občine Jesenice o določitvi stanovanjskega standarda (Uradni vestnik Gorenjske št. 22/73):

Če znaša povprečni mesečni OD na člana družine v pri-merjavi s povpreč. mes. OD v občini Jes. za leto 1979	Znaša lastna udeležba v % od vred. standard. druž. stanovanjske hiše najmanj	Potem pripada delavcu posojilo v % od vred. standard. družinske hiše največ do
do 50 %	40 %	30 %
od 51 – 75 %	45 %	25 %
od 76 – 100 %	50 %	20 %
od 101 – 120 %	55 %	15 %
nad 120 %	60 %	10 %

7. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

8. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

9. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

10. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

11. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

stroški gradnje za kv. m, ugotovljeni za leto 1979 v višini 7500. – din po odloku o poprečni gradbeni ceni in poprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč v občini Jesenice (Ur. vestnik Gorenjske št. 33/79).

12. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

13. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

14. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

15. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

16. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

17. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

18. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

19. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

20. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

21. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

22. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

23. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

RAZPIS STANOVANJ IZ DRUŽBENE POMOČI

Na podlagi 15. člena pravilnika o pogojih za dodeljevanje stanovanj, zgrajenih s sredstvi družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, objavlja zbor uporabnikov skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti občine Jesenice po sklepu 5. seje z dne 31. 3. 1980 naslednji:

1. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

2. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

3. člen
 Delavec, ki kupuje ali dograjuje stanovanje, katerega površina je večja od površine pripadajočega standardnega stanovanja, ne more dobiti po tem razpisu posojila za večjo stanovanjsko površino.

216. Lado LUPUSČEK 1.13.39.35, 217. Franc SPENKO 1.13.52.49, 218. Drago PERŠILJ 1.13.56.42, 219. Jakob SUSMAN 1.14.08.10, 220. Ivo FERKOLJ 1.14.32.47, 221. Zoran GROM 1.14.36.52, 222. Drago KLOPČIČ 1.14.38.87, 224. Drago POVRK 1.14.40.57, 224. Franc VELKAVRH 1.14.42.75, 225. Ma-tevž PLEŠKO 1.14.53.71, 226. Andrež HRASTAR 1.15.04.53, 227. Alojz RODE 1.15.11.52, 228. Robi GROM 1.15.16.17, 229. Alež VAKSELJ 1.15.18.12, 230. Marci SEVER 1.15.26.03, 231. Tomaž KOTNIK 1.15.27.65, 232. Bogdan GROM 1.15.40.38, 233. Franc GLOBOČNIK 1.15.43.89, 234. Peter HRIBAR 1.15.52.53, 235. Čedo JANKOVSKI 1.15.56.22, 236. Miro PINTAR 1.15.59.16, 237. Andrej KOGOVŠEK 1.16.07.67, 238. Damjan BRAJNIK 1.16.10.14, 239. Stanislav VALJAVEC 1.16.13.58, 240. Drago GORIČAN 1.16.17.30, 241. Franc URLIČ 1.16.21.99, 242. Jože KOROŠEC 1.16.37.28, 243. Božo ČERNE 1.16.39.94, 244. Janez PRELESNIK 1.16.42.06, 245. Samo PODGORNIK 1.16.43.85, 246. Rade OJČANIČ 1.16.59.35, 247. Srečo GRUDEN 1.17.15.22, 248. Marko PRIMOŽIČ 1.17.22.59, 249. Franc GSELMAN 1.17.25.02, 250. Jože ZALAR 1.17.26.86, 251. Matej MLINAR 1.17.42.76, 252. Robert KERŠTJAN 1.17.42.76, 253. Tomaž BUTINAR 1.17.42.76, 254. Franc PETKOVŠEK 1.17.57.57, 255. Tone KARLIN 1.17.59.51, 256. Jože PFAJFER 1.18.09.49, 257. Tine VAHEN 1.18.30.04, 258. Srečo KAVČIČ 1.18.48.28, 259. Boris URANKAR 1.18.52.66, 260. Danilo BIZJAK 1.19.00.43, 261. Marko KOSELIJ 1.19.09.64, 262. Igor IVAN-

ČIČ 1.19.13.25, 263. Lojze MRAK 1.19.19.83, 264. Marko SUPANČIČ 1.19.25.10, 265. Andrej GRM 1.19.33.47, 266. Marko SKUBIC 1.20.26.32, 267. Milan MARINSEK 1.20.27.36, 268. Darko LAVSEGAR 1.21.20.51, 269. Martin OMERZA 1.21.34.21, 270. Marko TOMAZIN 1.21.46.35, 271. Matjaž LJUBIČ 1.21.50.72, 272. Igor GRINFELD 1.22.42.19, 273. Matija BLAŽIČ 1.23.08.36, 274. Matjaž TIČAR 1.23.15.49, 275. Janez STRŽINAR 1.23.24.51, 276. Andrej KOLENC 1.23.48.29, 277. Zdravko KADIŽ 1.23.58.47, 278. Joško KAVALAR 1.23.59.87, 279. Jože KOTNIK 1.24.23.00, 280. Darko PERC 1.24.37.50, 281. Branko VIRVANT 1.24.55.78, 282. Drago TERLIČ 1.25.00.47, 283. Franc DOLENC 1.25.29.11, 284. Ivan BENEČALIJA 1.25.30.07, 285. Marjan ČEBOKLI 1.25.30.48, 286. Predrag STOJANOVIČ 1.25.30.48, 287. Tomaž SMREKAR 1.25.51.97, 288. Borut OSOJNIK 1.25.51.97, 289. Tone KOŠIR 1.25.51.97, 290. Jože LOŽAR 1.27.08.06, 291. Janez ZAVRL 1.27.23.24, 292. Dragan URŠIČ 1.27.42.78, 293. Slavko DEVIČ 1.28.46.68, 294. Srečo MRAK 1.29.35.97, 295. Jure JES 1.29.57.87, 296. Janez KARLIN 1.30.40.90, 297. Franc NOVAK 1.34.15.49, 298. Stane ČERNE 1.35.29.11, 299. Henrik BLAŽIČ 1.36.07.86, 300. Milan KOS 1.37.34.23, 301. Jože LEVAK 1.38.39.39, 302. Vojko GRIMFELD 1.38.50.30, 303. Janez PINTAR 1.39.24.11, 304. Srečo PAVČIČ 1.40.30.07, 305. Dušan NOVOTNY 1.46.48.43, 306. Vili ROZMAN 1.48.20.18, 307. Vladimir PISK 2.50.43.39.

DEŽURNI TRGOVINI
V SOBOTO, 5. APRILA, BOSTA NA JESENICAH OD 7. DO 19. URE ODPRTI TRGOVINI:
ROŽA - SAMOPO-
STREŽNA TRGOVINA NA
PLAVŽU, TITOVA 79 IN
DELIKATESA - KAŠTA
3 NA KOROŠKI BELI,
V SVETINA 8/A.

DEŽURNA LEKARNA
Za občini Jesenice in Radovljica je v mesecu aprilu dežurna lekarna Jesenice

REŠITEV KRIZANKE
IZ 12. ŠTEVILKE
ŽELEZARJA:
ZRAKOPLOVSTVO, MA-
JA PLISECKAJA, ODR,
VERA, ČETA, SOTLA,
KOLBE, AT, VA, BRANIK,
AMI, SIGNAL, IG, MRAK,
BALOTA, ACIS, AKE,
OONA, ARIMAN, KAN,
GKS, RIS, LOME, AR, AV-
LA, PLEME, EMO, ANODA,
MANILA, AKER, RAN, RA-
KETA, STRADIVARI, ITA-
LI, ALEMANI, SATIRIK,
NIDWALDEN, PINTER, NI-
CA, AKA, RACE, KAPRE,
ATA.

SKUPŠČINA
ZB NOV KS
SAVA

Krajevna organizacija ZB NOV Sava obvešča svoje člane, da bo v sredo, 9. aprila, ob 18. uri v domu upokojencev na Jesenicah redna letna skupščina. Na skupščini bomo pregledali delo v letu 1979 in se dogovorili o bodočem delu. Vabimo vse člane ZB NOV, da se skupščine udeležijo.

OBVESTILO
BORCEM NOV
V KS PLAVŽ

Odbor krajevnega organizacije zveze borcev NOV Plavž-Jesenice obvešča svoje člane, da bo redna letna konferenca v petek, 4. aprila, v dvorani osnovne šole na Plavžu s pričetkom ob 17. uri.

Med drugim se bomo spomnili tudi letošnje 35-letnice osvoboditve, zato se konference udeležite v čimvečjem številu. Vabi odbor

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je v času bolezni zelo dobrodošla.

Jože Terčič

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so pripomogli, da sem pravočasno opravil naloge po programu na VSSD v Ljubljani.

Ogrinc

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi dragega sina, brata in strica

ŠIMNA KOZMUSA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, sodelavcem ter sindikatu za podarjene vence in cvetje, denarno pomoč, izrečeno sožalje ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala prijateljem za poslovljene besede in pevcem za zapete žalostinke.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi nam dragega

FRANCA POGAČARJA

se iskreno zahvaljujem zdravnikom in osebju zdravstvenih ustanov za vso pomoč in lajšanje bolečin v času njegove težke bolezni.

Hvala tudi vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Kaj bomo gledali v kinu

5. aprila ameriški barvni risani film TOM IN JERRY ob 15. uri.
5. in 6. aprila ameriški barvni akcijski film HOOPER SUPERKASKADER; režija Hal Needham, v gl. vlogi Burt Reynolds, ob 17. in 19. uri.
7. in 8. aprila ameriški barvni film NE UKRADI MI OTROKA; režija Robert F. Day, v gl. vlogi Linda Purl, ob 17. in 19. uri.
9. in 10. aprila francoski barvni erotični film ZBOGOM EMMA-NUELLE ob 17. in 19. uri. Ogled filma je prepovedan za mladino, ki še ni stara 15 let.
11. aprila ameriški barvni pustolovski film VELIKI REVOLVERSKI OBRACUN; režija Paul Hunt, v gl. vlogi Robert Padilla, ob 17. in 19. uri.

12. in 13. aprila domači barvni letalski film PARTIZANSKA ESKADRILJA; režija Hajrudin Krvavac, v gl. vlogi Bekim Fehmiu, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

5. in 6. aprila ameriška barvna drama NE UKRADI MI OTROKA ob 18. in 20. uri.

6. aprila ameriški barvni risani film TOM IN JERRY ob 10. uri.

7. in 8. aprila ameriški barvni akcijski film HOOPER SUPERKASKADER ob 18. in 20. uri.

10. aprila ameriški barvni zabavni SUŽENJSKI BLUES ob 18. in 20. uri.

11. aprila ameriški barvni glasbeni film BRILJANTINA ob 18. in 20. uri.

12. in 13. aprila nemški barvni kavb. film OSCEDA ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

5. aprila japonski barvni karate film KARATE IZ HRAMA SHADIN ob 20. uri.

9. aprila ameriška barvna drama NE UKRADI MI OTROKA ob 20. uri.

12. aprila ameriški barvni akcijski film HOOPER SUPERKASKADER ob 20. uri.

16. aprila nemški barvni kavb. film OSCEDA ob 20. uri.

Kino DOVJE

5. aprila ameriški zabavni barvni film SMOKI BANDIT ob 19. uri.

6. aprila japonski barvni karate film KARATE IZ HRAMA SHADIN ob 19. uri.

12. aprila ameriška barvna drama NE UKRADI MI OTROKA ob 19. uri.

13. aprila ameriški barvni akcijski film HOOPER SUPERKASKADER ob 19. uri.

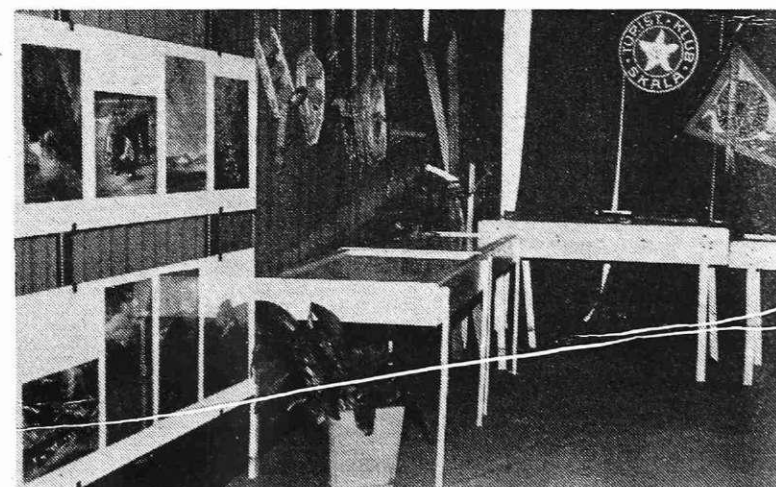
V času od 11. do 19. aprila 1980 si lahko na naših platnih ogledate domači barvni letalski film PARTIZANSKA ESKADRILJA; režija Hajrudin Krvavac, scenarij Džordže Lebovič, Miljanko Smoje, glasba Bojan Adamič, proizvodnja Sutjeska film Sarajevo. Igrajo Bekim Fehmiu, Velimir Živojinović, Ljubisa Samardžić, Radko Polić, Ljuba Tadić.

Film Partizanska eskadrilja govori o resničnih dogodkih v času ustanavljanja vojnega letalstva. V letu 1942, v času 3. sovražne ofenzive in v času največje moči fašistične Nemčije v okupirani Jugoslaviji, je fašistični agresor prvič občutil moč partizanskega orožja iz zraka. Bil je to edinstven dogodek v zgodovini druge svetovne vojne. Delovne organizacije, šole, omogočite delavcem in učencem ogled filma na organiziranih predstavah! Predstave organiziramo na vašo željo v dopoldanskem ali popoldanskem času. Za vse informacije se obrnite na naslov Kinopodjetje Jesenice, tel. 81-473.

Prizor iz jugoslovanskega filma Partizanska eskadrilja, ki je na sporedu v naših kinematografih

ZA OBČINSKI PRAZNIK,
DAN PLANINCEV IN OB JUBILEJIH
ALJAŽEVEGA STOLPA
IN ALJAŽEVEGA DOMA - RAZSTAVA

Posnetek z ene izmed razstav, ki so jo pripravili delavci PD Dovje - Mojstrana iz triglavske planinske zbirke (Foto J. Rabič)

Muzejski zanesenjaki so si zadali veliko in odgovorno delo. Zbrati bo treba vse dokumente o gradnji Orožnove koče na planini Lisec pod Črno prstjo (1894 m), Aljažvega stolpa na vrhu Triglava in Staničevega zavetišča pod Triglavom ter Vodnikove koče na Velem polju (1895), Triglavске koče - Kredarice (1896), Kadilnikove koče na vrhu Golice (1904), Aljažvega doma v Vratih (1895, 1905 in 1910), doma na Vršiču (1912) in številnih drugih planinskih domov, koč in zavetišč, ki se danes z veliko domačnostjo in gostoljubnostjo sprejemajo hvalne, utrjene in premočne alpiniste in smučarje, ki pozimi in poleti množično obiskujejo naš planinski svet.

Za to osrednjo letošnjo planinsko muzejsko razstavo triglavske planinske muzejske zbirke v Mojstrani vlada že sedaj med ljubitelji planinske zgodovine izredno zanimanje. Priprani smo, da bo razstava o zgodovini slovenskih-triglaviških planinskih postojank zadovoljila in navdušila najširši krog obiskovalcev Triglava sredi poletne planinske sezone. K sodelovanju pri urejanju, obogatitvi in seveda k ogledu te zanimive razstave vabijo vse ljubitelje gora.

Uroš

ŽELEZAR

19

TRIDNEVNO POTOVANJE V MAUTHAUSEN IN DACHAU

Ob 35. obletnici osvoboditve koncentracijskih taborišč bodo prirejene spominske svečanosti v teh krajih. Glede na to, da so bili iz našega območja mnogi internirani v Mauthausen in Dachau in se ne morejo udeležiti proslav v obeh taboriščih, komisija za bivše politične zapornike, internirance in izgnance pri občinskem odboru ZB NOV Jesenice skupaj s poslovalnico KOMPAS na Jesenicah, organizira tridnevno potovanje v oba taborišča, kjer je bilo samo iz jeseniške občine 271 in tam umrlo 66 občanov.

PROGRAM POTOVANJA:

1. dan - petek, 2. maja: Odhod z Jesenic izpred poslovalnice Kompassa ob 5. uri. Vožnja čez mejni prehod Ljubelj, skozi Celovec in Lienz v Mauthausen. Počastitev žrtev - položitev venca k jugoslovanskemu spomeniku, ogled taborišča in spominskega parka. Popoldne nadaljevanje potovanja skozi Linz in Passau v Münchnu. Namestitev v hotelu, večerja in prenočišče.

2. dan - sobota, 3. maja: Celodnevno bivanje v Münchnu. Dopoldne ogled mesta in mestnih zanimivosti, popoldne obisk enega od številnih muzejev. Zajtrk v hotelu, večerja v tipični bavarski pivnici. Prenočišče v hotelu.

3. dan - nedelja, 4. maja: Zajtrk. Na poti v Dachau ogled olimpijskega mesta. V Dachau ogled muzeja, taborišča, prisotnost na komemorativni svečanosti. Popoldne povratek ob Chinskem jezeru, kjer bo krajši postanek, mimo Salzburga in po novi Turski avtocesti. Prihod na Jesenice v večernih urah.

Cena na osebo je 3.250 din (tritisootvestopetdeset). V ceni je vračunano: avtobusni prevoz na omenjeni relaciji, gostinske usluge po programu, ogledi in vstopnine, stroški organizacije in vodstvo potovanja.

Vsak udeleženec mora imeti veljaven potni list.

Prijave z vplačilom sprejemajo v poslovalnici KOMPAS Jesenice. Cesta maršala Tita 18 do zasedbe mest.

Vabimo vse internirance, njihove sivojce, sivojce tam umrlih in ostale občane Jesenic in Radovljice. Želimo, da se tega potovanja udeležijo tudi čimveč mladih.

V NEDELJO V RADOVINI 6. PATRULJNI TEK NA SMUČEH

Strelska družina Janez Mrak Dovje-Mojstrana bo v nedeljo, 6. aprila, v Zgornji Radovini izvedla tradicionalni, tokrat že šesti patroljni tek na smučeh, združen s streljanjem z malokalibrsko puško. Tudi tokrat se bodo tekmovalci udeležili ekipe družbenopolitičnih, športnih in drugih organizacij iz krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana, TOZD in OZD, pripadniki partizanskih teritorialnih enot, milice, JLA, strelskih družin ter drugih organizacij iz jeseniške občine.

Tekmovanje je tudi tokrat ekipno, ekipa pa šteje tri člane. Udeleženci lahko tekmujejo s tekaškimi ali drugimi smučmi, proga pa bo dolga 4 kilometre. Na določeni točki morajo vse ekipe izvesti streljanje z malokalibrsko puško, rezultati streljanja pa se potem štejejo tudi v končni rezultat tekmovalcev.

Začetek tekmovalstva bo ob 10. uri v Zgornji Radovini. Prijave organizatorji sprejemajo še do sobote do 17. ure, in sicer na naslov: Strelska družina Janez Mrak Dovje-Mojstrana, tajnik Ilija Otovič, Savska 1. Prijava mora vsebovati priimek in ime tekmovalca, letniško rojstvo in naziv organizacije, za katero tekmuje. Ob tem naj opozorimo, da tekmovalci ne smejo biti mlajši od 18 let. Razglasitev rezultatov bo takoj po končanem tekmovalstvu na cilju. Prve tri ekipe bodo prejele zlato, srebrne in bronaste medalje, zlato medaljo dobi tudi najboljša ženska ekipa.

J. Rabič

NARAVNO ZDRAVILIŠČE »TRIGLAV« MOJSTRANA

po sklepu odbora za delovna razmerja z dne 19. 3. 1980 objavlja prosta dela in naloge

KUHAR-ice

Poleg splošnih pogojev se zahteva:

- dokončana poklicna gostinska šola - smer kuhar,
- dve leti delovnih izkušenj,
- trimesečno poizkusno delo.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Osebnih dohodek po pravilniku o osnovah in merilih sredstev za OD.

Možnost rešitve stanovanjskega vprašanja - enosobno stanovanje v novogradnji v Mojstrani.

Rok za prijavo 15 dni po objavi.

ZAHVALA

Ob smrti očeta

MAKSA DOLINARJA

se iskreno zahvaljujem zdravnikom in sestram onkološkega inštituta v Ljubljani in internega oddelka splošne bolnice Jesenice za zdravljenje in skrbno nego v času njegove bolezni.

Lepa hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in nam izrazili sožalje. Posebno zahvala izrekamo darovalcem cvetja, godbi, pevcem in Jaku Svetini za poslovljene besede ob odprtem grobu.

Hčerka Tinka z družino

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre mame, stare mame, sestre, svakinje in tašče

KATARINE KLINAR
roj. Kobentar

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in znancem za pozornost in pomoč.

Se posebno se zahvaljujem osebju bolnice Jesenice in osebju doma Franca Berglja za nesebično pomoč v času njene težke bolezni.

Najlepša hvala vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali cvetje in vence, nam izrekli sožalje in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Sin Hinko in ostalo sorodstvo

DRUGO MESTO NI RAZOČARANJE

Dokaj ključno se je v dvorani v Podmetiškem končalo letošnje 33. državno prvenstvo v hokeyu na ledu. Na sporedu je bil dvojni spored, vendar smo namerjali reglarski srečanj gledali dve prijateljski tekmi.

Najprej je bila na vrsti tekma za uvrstitev od petega do osmega mesta med Kranjsko goro in Partizanom. Toda ker ni bilo delegiranih sodnikov, sta se vodstvi obeh moštvev dogovorili, da bodo igralci odigrali prijateljsko srečanje. Zmagali so Kranjskogorci z visokim rezultatom 12:5 (2:3, 3:1, 7:1).

Tudi tekma v skupini za uvrstitev od prvega do četrtega mesta med Jesenicami in Celjem je bila pravzaprav prijateljska. Gre namreč za to, da so Celjani imeli s seboj le trinajst igralcev, propozicije pa zahtevajo najmanj štirinajst igralcev. Tako je bila ta tekma dokončna, predno se je pravzaprav začela, kajti nepostojanje propozicije pomeni poraz z 0:5. Tudi v tem primeru sta se vodstvi obeh moštvev dogovorili za prijateljsko srečanje, v katerem so zmagali Jeseničani z rezultatom 11:8 (5:0, 2:4, 4:4).

Tako se je končalo letošnje državno prvenstvo, v katerem je prvo mesto osvojila Olimpija s točko prednosti pred Jesenicami, tretje je mesto Celja, četrta Medveščak, peti Partizan, šesta Crvena zvezda, sedma Kranjska gora in osmi Spartak. Prvenstvo je torej prišlo do šestih naslovov državnega prvaka Ljubljane, kajti jeseniški hokejisti, ki so igrali v letošnji sezoni krepko pomlajeni, niso zdržali do konca. Vodili so skoraj vse prvenstvo, toda v predzadnjem kolu so v Ljubljani izgubili naslov (6:9). Vsekakor je to zares škoda, kajti letošnja sezona je bila za jeseniški hokej prelomnica, toda drugo mesto ni nobena tragedija. Kajti bolj kot naslov prvaka je pomembnejše to, da so se v prvem moštvu pokazali pozitivni premiki, ki zagotavljajo kvaliteten rast tega mladega kolektiva.

Mnogi se bodo spomnili ključnega začetka hokejske sezone na Jesenicah. Na začetku niti ni bilo opreme in so sami igralci namenili denar, ki so ga dobili za hrano, za tri mesece, za nabavo opreme.

Tudi to, da na priprave na Češkoslovaško zaradi delovne dolžnosti niso odšli nekateri odlični igralci, med njimi tudi Hafner, Pristov in Pretner, dovolj zgovorno pove, da je bil jeseniški hokej na začetku sezone 1979/80 v zelo težkem položaju. Če k temu dodamo še to, da so mnogi z nezaupanjem gledali, da se trenerske posle pri jeseniškem moštvu prevzel Boris Svetlin, potem je bilo za nerazpoloženje veliko razlogov.

Med tem ko so se Jeseničani ubadali s pomankanjem opreme, ko so igralci redno delali na delovnih mestih in popoldne enkrat na dan tudi trenirali, je letošnji državni prvak Olimpija nastopal v NDR, kjer je odigral vrsto tekem, med katerimi sta bili tudi srečanja z reprezentanco NDR. Po tem so odšli še na turneje v Italijo.

Vse je torej kazalo, da Jeseničani nimajo niti trohice možnosti, da bi ogrozili Olimpijo na njeni poti do samega vrha. Zaradi tega, ker mnogi niso bili naklonjeni (vsaj na začetku sezone) jeseniškemu hokejistu, je trener Svetlin izjavljal, da so si zastavili cilj osvojit tretje mesto, drugo pa bo že velik uspeh.

Takrat je bila to realna ocena, kajti nihče, oz. zelo malo je bilo tistih, ki so verjeli v mlado generacijo jeseniških hokejistov in v njeno zavzetost, da bo ne glede na težave prekosila sama sebe in to, kar je najbolj pomembno, z delovnostjo, disciplino in resnim odnosom.

Mladi jeseniški hokejisti so, ne glede na težave, ki so jih spremljale na vsakem koraku – nekateri igralci niso mogli redno trenirati zaradi delovne obveznosti skoraj vso sezono, prišlo je do številnih poškodb, roba je bila velikokrat pokvarjena in igralci niso mogli trenirati, da o stari opremi ne govorimo – prekosili sami sebe in bili najresnejši kandidati, da bi osvojili letošnji naslov državnega prvaka. Dokazali so, da so generacija, ki ji je potrebno zaupati, generacija, ki ni obremenjena z zahtevno izpiznic in željo, da bi igrala v drugem klubu. To so hokejisti, ki so se naprej voljni žrtvovati veliko prostega časa, prelitega znoja in svoje mladosti, da bi povrnili ugled in slavo jeseniškemu hokeju. Ob tem vsekakor moramo omeniti zaobljubo igralcev, ki letos niso postali prvaki, da bodo to storili že prihodnjo sezono.

Potrebno je še enkrat poudariti, da so hokejisti iz našega železarskega mesta v

letošnji sezoni dosegli veliko in dokazali vsem, še posebej tistim, ki jih ne marajo in jim žal tudi nagajajo, da jeseniški hokej ne more zamreti kar tako. In ne le to, prestali so tudi sezono, ki v mnogočem odločala o »biti ali ne biti« za jeseniški hokej. Končali so jo s častnim drugim mestom, z vzdignjeno glavo in svetlo perspektivo v prihodnje. Kajti ne pozabimo, da se bodo pred začetkom prihodnje sezone na Jesenicah vrnil iz JLA odlični hokejisti: Suvak, M. Horvat in Šcap, pa tudi na Raspetu ne smemo pozabiti. In če so s pomlajeno gardo do predzadnjega kola igrali »prvo violino« v državnem prvenstvu, kaj bo šele prihodnjo sezono, v katero bodo vstopili starejši in izkušenejši za eno leto, z novimi močmi, ko ki se bodo vrnil in s strokovno osnovo, ki jo je skupaj z igralci ustvaril trener Svetlin.

Pred prvim moštvom jeseniških hokejistov je torej perspektiva, ki zagotavlja hitro rast kvalitete jeseniškega hokeja. Seveda pa je za velik korak naprej v kvaliteti potrebno med mladim športnikom zagotoviti ugodnejše pogoje za delo. Ne gre za neke velike denarje, kajti prav sedanja generacija jeseniških hokejistov se je pokazala kot zelo skromna, gre predvsem za tiste najosnovnejše pogoje, od opreme in boljšega ledu, do manjših prekinitev in da bi bilo vsem igralcem omogočeno redno treniranje. Ob tem se velja resno pogovoriti tudi o socialni varnosti igralcev in ne tako, kot so nekateri razširjali novice, da jeseniški hokejisti »zaslužijo« milijone, po drugi strani pa je bila resnica povsem drugačna; izplačilo osebnih dohodkov pa ne kajkrat celo problematično.

Kegljanje na ledu

TOZD HV JESENICE PRVAK ŽELEZARNE

Ves pretekli teden so se med seboj merili delavci Železarne v kegljanju na ledu. Na tekmovalnem nastopu 210 posameznikov iz 20 TOZD in delovnih skupnosti ter 24 posameznikov iz petih TOZD in delovnih skupnosti. Tekmovanje so odlično organizirali člani kegljaških klubov Jesenice, največ uspeha pa so beležili kegljači TOZD Hladna valjarna Jesenice, ki so prebrčljivo osvojili prvo mesto pred ekipo delovne skupnosti SEO-TKR-NG in TOZD Remontne delavnice. Med ženskami so zmagale kegljavke delovne skupnosti SEO-TKR-NG pred ekipo TOZD Remontne delavnice in TOZD Hladna valjarna Jesenice.

Najboljši posameznik je bil Milan Vidic iz SEO-TKR-NG z 49 točkami pred Stankom Pulcem – TOZD HV Jesenice – 48 točk in Jankom Plemlem iz TOZD Energetike 47 točk.

Najboljše posameznice so bile Bogdana Aleš – SEO-TKR-NG – 36 točk, Marjana Svetina – KO-FI – 34 točk in Olga Mlinar – SEO-TKR-NG – 28 točk.

REZULTATI:
Ženske ekipo: 1. Del. sk. SEO-TKR-NG (Aleš, Mlinar, Lotrič, Intihar) 119 točk, 2. TOZD Remontne delavnice (Bakovnik, Cund, Kováč, Divjak) 90 točk, 3. TOZD HV Jesenice (Jenko, Zahič, Goševa, Sranc) 60 točk, 4. Del. sk. KO-FI – 54 točk, 5. TOZD Elektrode – 18 točk itd.

Posamezniki: 1. Aleš – SEO-TKR-NG 36 točk, 2. Svetina – KO-FI 34 točk, 3. Mlinar – SEO-TKR-NG 28, 4. Bakovnik TOZD RD 28, 5. Lotrič – SEO-TKR-NG 28, 6. Intihar – SEO-TKR-NG 27, 7. Reboli SEO-TKR-NG 25, 8. Koblar SEO-TKR-NG 25, 9. Jenko TOZD HV Jesenice 24, 10. Cund – TOZD RD 24 točk, 11. Šetinec SEO-TKR-NG 23, 12. Kováč TOZD RD 22, 13. Kliner KO-FI 20, 14. Solar – TOZD Elektrode 18, 15. Divjak TOZD RD 16 točk.

Moški ekipo: 1. TOZD HV Jesenice (Pulec, Prešeren, Kavčič, Grabner) 187 točk, 2. Del. sk. SEO-TKR-NG (Vidic, Bernot, Mlakar, Mežek) 178 točk, 3. TOZD Remontne delavnice (Divjak, Šlibar, Solar, Šteblaj) 172 točk, 4. TOZD Strojne delavnice (Kejzar, Kerštan, Kogovšek, Zupančič) 160 točk, 5. TOZD Žičarna (Šturm, Štiherle, Čezim, Herman) 154 točk, 6. TOZD Energetika 149, 7. TOZD Vzdrževanje, 147, 8. TOZD Jeklarina 144, 9. TOZD Livarna 139, 10. TOZD Jeklovlek – 136, 11. TOZD Plavž 125, 12. TOZD HV Bela 117, 13. TOZD Elektrode 100, 14. Del. sk. KO-FI 97, 15. Del. sk. KSI 76, 16. TOZD Valjarna blum

ming stekel 73, 17. TOZD Zebjarna 70, 18. TOZD Valjarna debele pločevine 44, 19. TOZD Profilarna 34, 20. TOZD Transport 24 točk.

Posamezniki: 1. Vidic – SEO-TKR-NG 49 točk, 2. Pulec TOZD HV Jesenice 48, 3. Plemelj – TOZD Energ. 47, 4. Divjak – TOZD RD 47, 5. Prešeren – TOZD HV Jes. 47, 6. Kavčič – TOZD HV Jes. 46, 7. Sotlar – TOZD Jeklovlek 46, 8. Šlibar – TOZD RD 46, 9. Grabnar – TOZD HV Jes. 46, 10. Bernot – SEO-TKR-NG 46, 11. Šturm – TOZD Žičarna 45, 12. Primožič – TOZD HV Jes. 45, 13. Štiherle – TOZD Žičarna 45, 14. Mavec – TOZD Valjarna debele pločevine 44, 15. Avber – TOZD Livarna 44, 16. Koljanin – TOZD Elektr. 44, 17. Kejzar – TOZD Str. del. 43, 18. Cesar TOZD HV Bela 43, 19. Mlakar SEO-TKR-NG 42, 20. Soklič – TOZD Jeklarina 42 točk.

V tekmovalju za prvaka Železarne je vrstni red po štirih panogah: veleslalom, smučarski tek, sankanje in kegljanje na ledu naslednji:

Moški: 1. Del. sk. SEO-TKR-NG 221 točk, 2. TOZD Remontne delavnice 210,5, 3. TOZD Vzdrževanje 205,5, 4. TOZD Plavž 204, 5. TOZD Strojne delavnice 199,5, 6. TOZD HV Bela 197,5 točk itd.

Ženske: 1. Del. sk. SEO-TKR-NG 224 točk, 2. Del. sk. komercialna-finance 219, 3. TOZD Remontne delavnice 209 točk.

hef

Gre torej za osnovne pogoje, brez katerih si zares ne moremo zamisliti napredovanja. Če to ne bo urejeno, nimamo nobenih pravic zahtevati od teh mladih športnikov, da to delajo na račun sebe, življenja in družin, ki jih nekateri imajo.

Tudi Kranjska gora nas ni razočarala, čeprav je zasedla predzadnje mesto. Če prvo moštvo ni imelo normalnih pogojev za delo, kaj lahko šele rečemo za Kranjsko goro, v vrstah katere so nastopili veliko mlajši in neizkušeni igralci, kot denimo v prvem moštvu. Glede Kranjske gore je potrebno povedati tudi to, da so igralci trenirali le enkrat na dan in ne tako kot večina moštvev dvakrat dnevno. Tudi z opremo, odsotnostjo iz šolskih klopi in z delovnih mest so imeli vrsto težav. Toda kljub vsemu temu so tudi mladi hokejisti Kranjske gore pokazali, da je v njihovih vrstah nekaj izrednih talentov. Trener Ciril Kliner se je veliko trudil, toda spriču zares skromnih pogojev se več ni dalo storiti. Njegova zasluga je nedvomno, da so prav mladinci Kranjske gore največ prispevali k velikemu triumfu mladinske reprezentance Jugoslavije na nedavnem mladinskem prvenstvu Evrope, ki je bilo na Jesenicah in so naši osvojili drugo mesto. Škoda je le, da je Kranjska gora vedno obojena na zamenjavo in tako bo tudi v prihodnji sezoni, ko bodo najboljši odšli v prvo moštvo Jesenic. To je sicer tudi namen obstoja Kranjske gore, vendar je zares škoda, da vsi igralci ne odigrajo vsaj tri, štiri sezone skupaj, kajti na ta način bi postala to zares zelo dobra ekipa.

Ob koncu bi kazalo še enkrat opozoriti na neustrezen sistem tekmovalja v I. zvezni ligi, ki smo mu bile priče v letošnji sezoni. Zato zaključimo le z besedami, da je bilo letošnje državno prvenstvo primer, kako ga v bodoče ne bi smeli organizirati.

D.

VABILO NA KLUBSKI VELESALOM

Smučarski klub Jesenice vabi vse ljubitelje smučanja na odprto prvenstvo kluba V VELESALOMU, KI BO V NEDELJO, DNE 6. APRILA, OB 10. URI V ČRNEM VRHU.

Prijavljeni tekmovalci bodo razporejeni v naslednje starostne kategorije:
– cibicani in cibicanke letnik 69 in mlajši,
– ml. pionirji in pionirke letnik 68 in 67,
– st. pionirji in pionirke letnik 66 in 65,
– mladinci in mladinke letnik 64 in 63,
– člani in članice do 35 let,
– člani in članice od 35 – 45 let,
– člani in članice nad 45 let.

Prijave sprejemamo do petka, in sicer:

– po pošti na naslov SK Jesenice, Cesta železarjev 1, 64270 Jesenice,
– po telefonu 81-150 vsak dan do 10. ure,
– eno uro pred tekmovalcem na zgornji postaji žičnice Španov vrh (pri Mokotovi bajti), kjer boste dobili tudi štartne številke.

Za člane SK Jesenice štartnine ni! Ostali tekmovalci pa ob prevzemu štartnih številke vplačajo enotno štartnino 50 din na tekmovalca.

Razglasitev rezultatov in podelitev odličij bo takoj po končanem tekmovalju v ciljni ravlini.

Če bo slabo vreme (dež), tekmovalje odpade!

V ZADNJI TEKMI SPET ROBERT ŽAN

Z nedeljskim slalomom za slovenski pokal na Sorški planini se je končala sezona vsaj za mlajše pionirje, to je tekmovalce stare 12 in 13 let. Za ostale boji še niso končani. Odpadle tekme bodo izvedene do 14. aprila, ko bo s paralelnim slalomom zaključena tekmovalna sezona, ki se je začela že prvega decembra v Rohrmossu in Zauchenseeju na preglednih tekмах.

V štirih mesecih sta Žan in Robič štartala kar na 33 tekmah. V svoji kategoriji nista oddala niti enega prvega mesta. Še več. Na tekmah starejših pionirjev in mladincev sta posegla po uvrstitvah, ki jima zagotavljajo uvrstitev v mladinsko državno reprezentanco, v kateri so zbrani najboljši stari 15 in 16 let.

Po programu alpske selekcije sta imela težko zastavljene cilje; oba enake.

1. Osvojitve medalj na slovenskem prvenstvu, najmanj srebrne.

2. Osvojitve prvega ali drugega mesta v slovenskem pokalu.

3. Uvrstitev v prvo ekipo državne reprezentance za mednarodna tekmovalja, ki šteje šest tekmovalcev, vendar so v njej tudi leto starejši tekmovalci.

Realizacija je bila naslednja:

ROBERT ŽAN

Zmagovalec slovenskega pokala za mlajše pionirje z maksimalnim številom točk – 100 (če drugič); slovenski prvak v slalomu (četrti naslov); srebrna medalja v veleslalomu; šest zmag v tekmovaljih za slovenski pokal; šest in deveto mesto na slovenskem prvenstvu za starejše pionirje.

SASO ROBIČ

Slovenski prvak v veleslalomu, srebrna medalja v slalomu; drugo mesto v slovenskem pokalu; dve zmagi v tekmovaljih za slovenski pokal; peto in osmo mesto na državnem prvenstvu za mlajše mladince; šest in sedmo mesto na slovenskem

prvenstvu za starejše pionirje; deseto mesto na neuradnem evropskem prvenstvu za starejše pionirje v Monte Bondoneju (s štartno številko 78); tretje in četrto mesto na mednarodnem tekmovalju Loka 80.

Oba imata svoje posebnosti. Žan je med vsemi našimi smučarji tehnično eden najboljših, Robič pa odlikujejo izredne telesne sposobnosti. Ne bo napak, če povemo, da je prvi v šoli prav dober, drugi pa celo odlični, kljub temu, da v šoli veliko manjkata, skoraj vsak dan pa preko vsega leta trenirata.

TEKMOVANJE DELAVCEV TOZD STROJNE DELAVNICE V KEGLJANJU NA ASFALTU

Od 10. do 24. marca smo imeli delavci TOZD Strojne delavnice obratno tekmovalje v kegljanju na asfaltu. Nastopilo je 43 tekmovalcev. Prvih pet uvrščenih je prejelo praktične nagrade. Še enkrat pa se bodo pomerili med seboj tekmovalci uvrščeni do desetega mesta na izbirnem tekmovalju za sestavo ekipe, ki nas bo zastopala na tekmovalju za prvenstvo Železarne.

REZULTATI: 1. Anton Burja 215 kegljev, 2. Mirko Sterle 205, 3. Vlado Repe 201, 4. Drago Razinger 194, 5. Franci Grah 194, 6. Franci Kogovšek 193, 7. Marjan Burnik 192, 8. Boris Vahčić 190, 9. Branko Haus 190, 10. Franc Kejzar 188 kegljev itd.

Sportni referent

Najbolj razveseljeva razglasitev rezultatov za Jeseničane na prvenstvu SRS v veleslalomu za starejše pionirje (od leve proti desni): Robič (6), Knific – Alpetour (5), Oblak (4), Čizman – Olimpija (2), Lavtarič (1), Petrovič – Novinar (3). V desetorici sta bila še Pogačnik (7) in Žan (9). – (Foto J. Smitek)

KOPER : JESENICE 1:1 (0:0)

V okviru slovenske nogometne lige za hodo so nogometaši Jesenic gostovali pri vodilni ekipi v Kopru. V izredno borbenem srečanju sta si ekipi pravično razdelili točki.

V prvem delu srečanja so domači igralci imeli rahlo terensko premoč, vendar so le dvakrat resneje ogrozili jeseniške vratarja Tokiča, gostje pa so s hitrimi protinapadi ogrozili domača vrata.

V drugem delu srečanja so gostje začeli napadalo in si ustvarili več priložnosti, toda prav takrat so domači igralci v 56. minuti zaradi nesporazuma gostujoče obrambe povedli. Jeseničani so zadetek ni zmedel in dve minuti pred koncem je Kramar z

lepim strelom s šestnajstih metrov premagal domačega vratarja in rezultat izenačil.

LESTVICA:
Koper 15 8 4 2 25:13 20
B. Krajina 15 8 2 5 30:23 18
Kočevje 15 5 4 6 23:23 14
Jesenice 14 5 4 5 13:20 14
Primorje 14 4 5 5 15:21 13
Elan 15 3 6 6 15:18 12
Tabor-Jadran 14 3 5 6 20:23 11

V naslednjem kolu igra prvo moštvo Jesenic z ekipo Elana. Tekma bo ob 16. uri na Bledu.

Zvone K.

NA SPOMINSKEM POHODU

»Ali bo deževalo ali ne bo?« sem nestrojno pogledoval v temno nebo. »Kaj bo s pohodom na Porezen?« sva razmišljala z bratom. Znočilo se je že, ko sva začela polniti najine majhne nahrbtnike. Pa ne čisto sama. Da nisva kaj pozabila, je poskrbel mama.

Na pohod bo šla v vsakem vremenu, sva zatrjevala. To bo najin prvi pohod na Porezen.

Nedeljsko jutro ni bilo prijazno. Kdo bi se menil zanj! Poslovala sva se od mame, ki nama je zavelela srečno pot. Očka naju je odpeljal na jeseniško železniško postajo. Kratko slovo – in že sva se pomešala med soolce. Vsi smo člani šolskega športnega društva Janez Poldi v osnovni šoli 16. december – Mojstrana. Letos nas je na ta pohod odšlo kar štirinajst. Vsako leto več. Spremljal nas je tovariš Emil Brezavšek.

Sivo jutro nam ni pokvarilo vselega razpoloženja. Vožnja z vlakom je bila prav prijetna. V Podbrdu pa se je začelo zares. Nekaj časa smo hodili kar ob progi, šele nato smo zavili na pot. Nismo bili sami. Spominskega pohoda na Porezen se udeležijo ljudje od vsehovod. Ni nas motil dež, ki se je mešal s snegom. Po dobri uri hoda smo se znašli v pravem snežnem mezeu. Kot da to ni dovolj, se je že meglja

zgostila, da smo se komaj videli. Previdno smo nadaljevali pot. Posnemali smo izkušene planince, ki vedo, kakšne pasti jih v takem vremenu čakajo na poti. Dolga kolona se je počasi pomikala proti vrhu.

Kako lepo mi je bilo pri srcu, ko sem prišel na cilj. To je veselje po premaganih težavah, bi rekel učitelj. Tudi drugi so bili ponosni. V njihovih očeh sem to videl. Najbolj zares je imel moj brat Uroš, saj ima šele osem let.

Pomešali smo se med ostale pohodnike. Vpisali smo se v knjigo. Tisti, ki so bili že drugi ali še večkrat na pohodu, so dobili tudi spominsko značko.

Postali smo ob spomeniku padlim partizanom in se poklonili njihovemu spominu. Poslušal sem pripovedi, kako krvava je bila bitka na Porezni. To vedo najbolj tisti tovariši, ki so jo doživeli sami. Rad poslušam njihove spomine in si mislim: saj to domovino moras imeti rad! Med vojno so ljudje za njeno svobodo darovali največ kar so imeli – darovali so svoja življenja.

O pohodu na Porezen smo pripovedovali sošolcem. Drugo leto nas bo na ta pohod odšlo še več pionirjev, planincev iz naše šole.

Martin Pavlovčič – novinarski krožek.
OS 16. december – Mojstrana

TURNI SMUK ROŽCA '80

Alpinistični odsek Jesenice vabi vse svoje nekdajne člane, gorske reševalce in planince, da se v nedeljo, 6. aprila, udeležijo turnega smuka z Rožce.

Turni smuk bo združen s srečanjem vseh generacij jeseniških alpinistov.

Skupni odhod udeležencev bo v nedeljo, 6. aprila, ob 7. uri izpred doma v Planini pod Golico.

AO Jesenice

TEKMOVALI NA LEDU

Sodelavci delovne skupnosti SEO-TKR-NG smo se med seboj pomerili v kegljanju na ledu. Na tekmovalju je nastopilo 30 moških in deset žensk. Vrstni red po oddelkih pa je bil naslednji:

Moški: 1. OTK (Vidic, Mežek, Žlebir, Ambrožič) 159 točk, 2. Novogradnja (Mlakar, Mulej, Jensterle, Oblak) 139 točk, 3. Raziskovalni (Podgoršek, Pazlar, Markež, Pukelj) 132 točk, 4. SEO (Bernot, Kleč, Košir, Zupan) 115 točk.

Ženske: 1. Raziskovalni (Lotrič, Intihar, Reboli, Pintar) 91 točk, 2. OTK (Mlinar, Koblar, Šetinec, Kralj) 81 točk, 3. Novogradnja – 44 točk, 4. SEO – 15 točk.

Posamezniki so bili doseženi naslednji rezultati:

Moški: 1. Vidic – 49 točk, 2. Bernot – 46, 3. Mlakar – 42, 4. Mežek – 41, 5. Podgoršek – 40, 6. Pazlar – 36, 7. Žlebir – 36, 8. Mulej 35, 9. Ambrožič – 33, 10. Jensterle 33, 11. Markež – 31, 12. Benedičič – 30, 13. Oblak 29, 14. Bratun – 27, 15. Zupan – 27, 16. Kleč – 26, 17. Pukelj – 25, 18. Drobnač – 24, 19. Košir – 23, 20. Židanec – 22 točk.

Ženske: 1. Aleš – 36, 2. Mlinar – 28, 3. Lotrič – 28, 4. Intihar – 27, 5. Reboli – 25, 6. Koblar 25, 7. Šetinec 23, 8. Korosec – 15, 9. Pintar – 11, 10. Kralj – 5 točk.

hef

PARTIZAN ŽIROVNICA VABI

Društvo za telesno vzgojo Partizan Žirovnica vabi na občni zbor, ki bo v soboto, 5. aprila, ob 19. uri v dvorani doma.

Vabljeni vsi člani in prijatelji društva.

BALINARSKI KLUB JESENICE

poziva svoje člane, ki nameravajo v sezoni 1980 aktivno tekmovali in tudi ostale, da se prijavijo pisno na naslov: Stanko Pulec, Cesta maršala Tita 75, do 20. aprila.

Zaželeno so prijave ekipstirih do šestih članov.

TEHNIČNA KOMISIJA BK JESENICE

PRVENSTVO PIONIRJEV V STRELJANJU S SERIJSKO ZRAČNO PUŠKO

V strelski družini Triglav na Javorniku smo se v letošnji sezoni ponovno pričeli sistematično ukvarjati z mladimi strelci. Zato gre nedvomno zasluga novemu tehničnemu vodstvu, ki se zaveda, da brez sistematičnega dela z mladino ni mogoče pričakovati kasnejšega uveljavljanja strelske družine v višjih oblikah tekmovalja. Zato so prizadevni organizatorji pripravili za najmlajše člane družine tekmovalje – družinsko prvenstvo.

Prvenstva se je udeležilo 15 pionirjev in tri pionirke, doseženi pa so bili naslednji rezultati:

1. Darko Pongrac 150 krogov (od 200 možnih), 2. Jani Bohinec 147, 3. Anže Bernot 142, 4. Karli Stanič 132, 5. Aleš Bizjak 129, 6. Matjaž Oves 130, 7. Nenad Milojčević 131, 8. Bojan Jansa 129, 9. Bojan Fartek, 122, 10. Azrem Uzejrovič 112 krogov itd.

Med pionirkami je bila najboljša Merima Krivič 142 krogov pred Simko Kličin 92 in Miroslavo Škredelj z 88 krogov.

Najboljši so si priborili pravico nastopa na občinskem prvenstvu, ki bo predvidoma prihodnji teden na Javorniku, najboljši s tega tekmovalja pa bodo imeli možnost nastopa na republiškem finalu (80 najboljših iz vse Slovenije).

OBČINSKO PRVENSTVO V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

V petek, 28. marca, je bilo na strelišču SD Triglav na Javorniku izvedeno občinsko prvenstvo v streljanju s serijsko zračno puško. Pravico do nastopa so imeli vsi strelci, ki so na prvenstvih svojih strelskih družin dosegli predpisano normo za nastop, in sicer